

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ BİLİM DALI

**ENDÜSTRİ MESLEK LİSESİ SON SINIF
ÖĞRENCİLERİNİN MEZUNİYETTEN SONRAKİ
BEKLENTİLERİ**
(Yüksek Lisans Tezi)

Arkın POLAT

İSTANBUL, 2008

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME YÖNETİMİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİMİ BİLİM DALI

**ENDÜSTRİ MESLEK LİSESİ SON SINIF
ÖĞRENCİLERİNİN MEZUNİYETTEN SONRAKİ
BEKLENTİLERİ**
(Yüksek Lisans Tezi)

Hazırlayan;
Arkin POLAT
050712189

Danışman;
Yard. Doç. Dr. Gazi UÇKUN

İSTANBUL, 2008

YEMİN METNİ

Sunduğum Yüksek Lisans Tezimi Akademik Etik İlkelerine bağlı kalarak, hiç kimseden akademik ilkelere aykırı bir yardım almaksızın bizzat kendimin hazırladığına and içerim. 25.07.2007

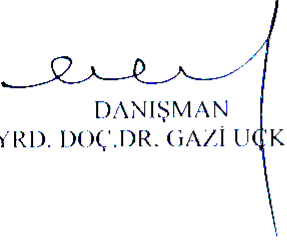
Arkın POLAT

T.C.
BEYKENT ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ
PROJE YÜKSEK LİSANS SINAV TUTANAĞI

15.10.2008

Enstitümüz *İşletme Yönetimi* Anabilim dalı *Eğitim Yönetimi ve Denetimi* Bilim dalı yüksek lisans öğrencilerinden **050712189** numaralı *Arkin Polat'a* "*Beykent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim - Öğretim ve Sınav Yönetmeliği*"nin ilgili maddesine göre hazırlayarak, Enstitümüze teslim ettiği "**ENDÜSTRİ MESLEK LİSESİ SON SINIF ÖĞRENCİLERİNİN MEZUNİYETTEN SONRAKİ BEKLENTİLERİ**" konulu tezini, Yönetim Kurulumuzun 04.10.2007 tarih ve 2007/49 sayılı toplantısında seçilen ve Taksim Kampüsünde toplanan biz jüri üyeleri huzurunda, ilgili yönetmeliğin (c) bendi gereğince (50 dakika süre ile aday tarafından savunulmuş ve sonuçta adayın tezi hakkında *oybirliği/oyçokluğu* ile **Kabul** kararı verilmiştir.

İşbu tutanak, 4 nüsha olarak hazırlanmış ve Enstitü Müdürlüğü'ne sunulmak üzere tarafımızdan düzenlenmiştir.

DANIŞMAN
YRD. DOÇ.DR. GAZİ UÇKUN

PROF.DR. MEHMET FİKRET GEZGÜN

.ÜYE
PROF. DR. MUŞTAF A DELİCAN

ENDÜSTRİ MESLEK LİSESİ SON SINIF ÖĞRENCİLERİNİN MEZUNİYETTEN SONRAKİ BEKLENTİLERİ

Arkın POLAT

Özet

Bu tez çalışmasında, mesleki ve teknik eğitim sistemimizin içerisinde büyük bir öneme sahip bulunan endüstri meslek liselerinden mezun olan öğrencilerin; okulları, eğitim aldıkları meslek dalları, mezuniyetten sonraki planları ve yükseköğretim ile ilgili beklentilerinin tespit edilerek bu beklentilere demografik özellikleri ile Döner Sermaye İşletmelerinde çalışmalarının etkileri ele alınmıştır. Araştırma ilişkisel tarama modeli çerçevesinde ve anket uygulaması şeklinde yürütülmüştür. Anket maddeleri, öğrencilerle görüşme formu yöntemi ile görüşülerek oluşturulmuştur. Daha sonra uzmanların görüşüne başvurularak çeşitli düzeltmeler yapılmıştır. Anketlerin uygulaması İstanbul'un Avrupa yakasında bulunan Endüstri Meslek Liseleri arasında Döner Sermaye İşletmesi yoğun olarak çalışan Metal İşleri ve Mobilya Dekorasyon bölümlerinde yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Mesleki ve Teknik Eğitim, Döner Sermaye İşletmeleri,
Endüstri Meslek Lisesi

THE EXPECTATIONS OF LAST GRADE STUDENTS OF VOCATIONAL HIGH SCHOOL AFTER THE GRADUATION

Arkin POLAT

Abstract

In this thesis, the effects of the demographic features and working experiences in the revolving credit facilities to the expectations of the students who graduated from the vocational high schools which have a great importance in our vocational and technical education system are discussed by identifying their schools, occupation branches they are educated for, their plans and expectations about the university. It was executed by the questionnaire and relational researching model technics. The articles in the questionnaire were prepared according to the interviewing forms that the students filled in. Afterwards, various corrections were made referring to the professionals judgements. The questionnaires were applied in Furniture Decoration and Metal Works departments of the vocational high schools in the European side of İstanbul.

Key Words: Vocational and technical education, revolving credit facilities, Vocational high school

Yemin Metni	
Jüri Sayfası	
Türkçe Özet ve Anahtar Kelimeler	
İngilizce Özet ve Anahtar Kelimeler (Abstract)	
Tablolar Listesi.....	IV
Şekiller Listesi.....	IX
Kısaltmalar.....	X
Giriş.....	1

I. BÖLÜM

MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM'DE METAL İŞLERİ BÖLÜMÜ İLE MOBİLYA DEKORASYON BÖLÜMLERİ VE DÖNER SERMAYE

1. MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİMİN TARİHÇESİ	4
1.1. Osmanlı İmparatorluğu Dönemi	4
1.2. Cumhuriyet Dönemi	8
2. MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİMİN MEVCUT YAPISI	12
2.1. Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü	15
2.2. Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü	18
2.3. Ticaret Turizm Öğretimi Genel Müdürlüğü	19
2.4. Din Öğretimi Genel Müdürlüğü	20
2.5. Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü	21
3. ERKEK TEKNİK ÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE BAĞLI OKUL TÜRLERİ	22
3.1. Anadolu Teknik Liseleri	22
3.2. Anadolu Meslek Liseleri	23
3.3. Teknik Liseler	23
3.4. Endüstri Meslek Liseleri	24
3.5. Çok Programlı Liseler	24
3.6. Meslekî ve Teknik Eğitim Merkezleri	25
3.7. İkili Meslekî Eğitim Merkezleri	26
3.8. Yetişkinler Teknik Eğitim Merkezleri	26
4. METAL İŞLERİ VE MOBİLYA DEKORASYON BÖLÜMLERİ	28
4.1. Metal İşleri Bölümü	28
4.2. Mobilya ve Dekorasyon Bölümü	31
5. DÖNER SERMAYE İŞLETMELERİ	35
5.1. Mesleki ve Teknik Eğitimde Döner Sermaye İşletmeleri	36

5.2. Mesleki ve Teknik Eğitimde Döner Sermaye İşletmelerinin Amaç ve Faydaları	39
5.3. Döner Sermaye İşletmelerinde Öğrenci ve Öğretmen Çalıştırılması.....	41
5.4. Araştırma Konusu Okulların Döner Sermaye İşletmeleri İle İlgili Bilgiler.....	44

II. BÖLÜM

ENDÜSTRİ MESLEK LİSESİ SON SINIF ÖĞRENCİLERİNİN MEZUNİYETTEN SONRAKİ BEKLENTİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

1. ARAŞTIRMA VE METODU	47
1.1. Araştırma Modeli	47
1.2. Evren ve Örnekleme.....	47
1.3. Verilerin Toplanması	48
1.4. Verilerin Çözümlemesi	49
2. ARAŞTIRMANIN AMACI	50
3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	51
4. ARAŞTIRMANIN SAYILTILARI	51
5. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI	52
6. TANIMLAR	52
7. BULGULAR	53
7.1. Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine İlişkin Değerler	53
7.2. Öğrencilerin Oturdukları Evin Durumuna İlişkin Değerler	53
7.3. Öğrencilerin Anne ve Babalarının Durumlarına İlişkin Değerler.....	54
7.4. Öğrencilerin Annelerinin Eğitim Durumuna İlişkin Değerler	54
7.5. Öğrencilerin Eğitim Aldığı Bölümlere İlişkin Değerler	55
7.6. Öğrencilerin Ailelerinin Ortalama Gelir Durumlarına İlişkin Değerler.....	55
7.7. Öğrencilerin Babalarının Eğitim Durumlarına İlişkin Değerler	56
7.8. Öğrencilerin Okul Tatillerinde Çalışma Durumlarına İlişkin Değerler	56
7.9. Öğrencilerin Kardeş Sayılarına İlişkin Değerler.....	57
7.10. Öğrencilerin Yaşlarına İlişkin Değerler	57
7.11. Öğrencilerin Annelerinin Çalışma Durumlarına İlişkin Değerler.....	58
7.12. Öğrencilerin Babalarının Çalışma Durumlarına İlişkin Değerler	58
7.13. Öğrencilerin Döner Sermaye İşletmelerinde Çalışma Durumlarına İlişkin Değerler.....	59
7.14. Öğrencilerin Bölümlerine Göre Döner Sermaye İşletmelerinde Çalışma Durumları	60
7.15. Hipotezlerin Test Edilmesi.....	61
8. BULGULARIN DEĞERLENDİRİLMESİ	83
SONUÇ	87
KAYNAKÇA	90
ÖZGEÇMİŞ	94
EK: 1	95
EK: 2	98
EK: 3-A	101
EK: 3-B	102
EK: 3-C	103

TABLolar LİSTESİ

Tablo No		Sayfa
1	Araştırma Kapsamına Alınan Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Okullar, Bölümlerdeki Toplam Öğrenci Sayıları ve Değerlendirmeye Alınan Anket Sayısı.....	48
2	Öğrencilerin Cinsiyet Değişkinine İlişkin Yüzde ve Frekans Değerleri.....	53
3	Öğrencilerin Oturdukları Evin Durumuna İlişkin Yüzde ve Frekans Değerleri.....	53
4	Öğrencilerin Anne ve Babalarına İlişkin Yüzde ve Frekans Değerleri.....	54
5	Öğrenci Annelerinin Eğitim Durumuna İlişkin Yüzde ve Frekans Değerleri.....	54
6	Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Bölüm Değişkenine İlişkin Yüzde ve Frekans Değerleri.....	55
7	Öğrenci Ailelerinin Ortalama Aylık Geliri Durumu Değişkenine İlişkin Yüzde ve Frekans Değerleri.....	55
8	Öğrenci Babalarının Eğitim Durumuna İlişkin Yüzde ve Frekans Değerleri.....	56
9	Öğrencilerin Okulun Tatil Günlerinde Düzenli Olarak Ücret Karşılığı Bir İşte Çalışıp Çalışmadığına İlişkin Yüzde ve Frekans Değerleri.....	56
10	Öğrencilerin Kardeş Sayısına (Kendileri Dahil) İlişkin Yüzde ve Frekans Değerleri.....	57
11	Öğrencilerin Yaş Değişkenine Göre Yüzde ve Frekans Değerleri.....	57
12	Öğrenci Annelerinin Çalışma Durumuna İlişkin Yüzde ve Frekans Değerleri.....	58
13	Öğrenci Babalarının Çalışma Durumuna İlişkin Yüzde ve Frekans Değerleri.....	58
14	Öğrencilerin Endüstri Meslek Lisesindeki Döner Sermaye İşlerinde Çalışma Durumuna İlişkin Yüzde ve Frekans Değerleri.....	59

15	Öğrencilerin Bölüm Değişkeni İle Okulun Döner Sermaye İşletmelerinde Çalışma Durumlarına İlişkin Yapılan Crosstabs Tablosu.....	60
16	Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümlerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin, Mesleklerinde Başarılı Olmalarında Okullarının Katkısını Belirlemek Amacıyla Yapılan Yüzde ve Frekans Tablosu.....	61
17	Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Okulun Kendilerini Meslekleriyle İlgili İş Hayatına En İyi Şekilde Hazırladıklarını Düşünmelerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	62
18	Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümlerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin, Meslekleri Hakkındaki Görüşlerinin Belirlenmesi Amacıyla Yapılan Yüzde ve Frekans Tablosu.....	62
19	Öğrencilerin, Mesleklerini Seçmekle Doğru Karar Verdiklerini Düşünmeleri İle Endüstri Meslek Liselerinin Döner Sermeye İşletmelerinde Çalışma Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	64
20	Öğrencilerin Mesleklerinin Daha Çok Sanat ve Estetik Boyutunda Çalışmak İstemeleri İle Cinsiyet Değişkeni Arasında Bir Farklılaşmanın Olup Olmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	64
21	Öğrencilerin Bölüm Değişkeni İle Mesleklerinin Çok Popüler Olduğunu Düşünmelerine Yapılan Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	65
22	Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümlerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Yüksek Öğretime Geçiş Konusundaki Görüşlerinin Belirlenmesi Amacıyla Yapılan Yüzde ve Frekans Tablosu.....	65
23	Öğrenciler Alanları İle İlgili Mühendislik Fakültesini Tercih Ettiklerinde Ek Puan verilmesinin Gerekliği Görüşleri İle Bölüm Değişkeni Arasında Yapılan Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	67
24	Öğrencilerin Bölüm Değişkeni İle İmkânları Olsa Dershaneye Devam Ederek Alanlarıyla İlgili Üniversitenin Bir Bölümüne Girmek İstemeleri Arasında Yapılan Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	67

25	Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümlerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Beklentilerinin Belirlenmesi Amacıyla Yapılan Yüzde ve Frekans Tablosu.....	68
26	Öğrencilerin Bölüm Değişkeni İle Mesleklerinin Daha Çok Para Kazandıran ve Temiz Gürültüsüz İşlerinde Çalışmak İstemeleri Arasında Yapılan Mann-Whitney U Testi Sonuçları.....	70
27	Öğrencilerin, Mesleklerinin Çalışma Koşullarının Zor Olması Nedeniyle Farklı Alanlarda Çalışmayı Düşünmeleri İle Endüstri Meslek Liselerinin Döner Sermeye İşletmelerinde Çalışma Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	70
28	Öğrencilerin, Mezun Olduktan Sonra Kendi İşyerlerini Açabileceklerini Düşünmeleri İle Endüstri Meslek Liselerinin Döner Sermeye İşletmelerinde Çalışma Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	71
29	Öğrencilerin, Mesleklerinin Daha Çok Para Kazandıran ve Temiz Gürültüsüz İşlerde Çalışmak İstemeleri İle Endüstri Meslek Liselerinin Döner Sermeye İşletmelerinde Çalışma Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları.....	72
30	Öğrencilerin, Mezuniyetten Sonraki Bazı Beklentileri İle Ailelerinin Ekonomik Durumları Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sayısal Sonuçları.....	73
31	Öğrencilerin, Mezuniyetten Sonraki Bazı Beklentileri İle Öğrencilerin Okul Tatil Günlerinde Gelir Getirici Bir İşte Çalışma Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sayısal Sonuçları.....	74
32	Öğrencilerin, Mezuniyetten Sonraki Yükseköğretime Geçiş İle İlgili Beklentileri İle Öğrencilerin Endüstri Meslek Liselerinin Döner Sermeye İşletmelerinde Çalışma Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sayısal Sonuçları.....	76

33	Öğrencilerin Okulun Döner Sermaye İşletmelerinde Çalışma Durumları İle Mesleklerini Seçmekte Doğru Karar verdiklerini Düşünmeleri Arasında Yapılan Crosstabs Tablosu.....	77
34	Öğrencilerin Okulun Döner Sermaye İşletmelerinde Çalışma Durumları İle Üniversitede Branşları Dışında Farklı Bir Bölümde Okumak İsteğine İlişkin Yapılan Crosstabs Tablosu.....	78
35	Öğrencilerin Okulun Döner Sermaye İşletmelerinde Çalışma Durumları İle Mesleklerinden Başka Farklı Bir İşte Çalışmak İstemeleri Arasında Yapılan Crosstabs Tablosu.....	79
36	Öğrencilerin Okulun Döner Sermaye İşletmelerinde Çalışma Durumları İle Mesleklerini Devam Ettirirlerse, Gelecekte İyi Bir Kazanç Elde Edeceklerini Düşünmeleri Arasında Yapılan Crosstabs Tablosu.....	79
37	Öğrencilerin Okulun Döner Sermaye İşletmelerinde Çalışma Durumları İle Mesleklerinin Çalışma Koşullarının Zor Olması Nedeniyle Farklı Alanlarda Çalışmayı Düşünmeleri Arasında Crosstabs Tablosu.....	80
38	Öğrencilerin Okulun Döner Sermaye İşletmelerinde Çalışma Durumları İle Kendi İş Yerlerini Açabileceklerini Düşünmeleri Arasında Yapılan Crosstabs Tablosu.....	81
39	Öğrencilerin Okulun Döner Sermaye İşletmelerinde Çalışma Durumları İle Mesleklerinde Daha Çok Para Kazandıran, Temiz ve Gürültüsüz İşlerde Çalışmak İstemeleri Arasında Yapılan Crosstabs Tablosu.....	81
40	Öğrencilerin Okulun Döner Sermaye İşletmelerinde Çalışma Durumları İle Meslekleriyle İlgili Bir İş Yeri Açarak Ticaret Yapmayı Düşünmeleri Arasında Yapılan Crosstabs Tablosu.....	82

No		Sayfa
1	Mesleki Eğitim Sistemlerinin Düzenleniş Şekilleri.....	13
2	Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğüne Bağlı Endüstriyel Teknik Öğretim Okullarının Son Üç Öğretim Yılı Kurum Türlerine Göre Okul, Öğretmen ve Öğrenci Sayıları (Örgün).....	27
3	Metal İşleri Bölümünde Uygulanan Modüller.....	29
4	Endüstri Meslek Liseleri Metal Teknolojisi Alanı Çerçeve Öğretim Programı Haftalık Ders Çizelgesi.....	30
5	Metal İşleri Bölümü Olan Okul Sayıları.....	31
6	Mobilya ve Dekorasyon Bölümünde Uygulanan Modüller.....	33
7	Endüstri Meslek Liseleri Ahşap Teknolojisi Alanı Çerçeve Öğretim Programı Haftalık Ders Çizelgesi.....	34
8	Mobilya ve Dekorasyon Bölümü Olan Okul Sayıları.....	35
9	M.E.B. Döner Sermayeli Okul ve Kurum Sayıları.....	37
10	M.E.B. DÖSE İşletmelerinin Bağlı Olduğu Birimler.....	37
11	Araştırma Yapılan Okullar.....	44
12	Araştırma Yapılan Okulların Yayınlanan Son Üç Yıla Ait Ciroları.....	45
13	Araştırma Yapılan Okulların Yayınlanan Son Üç Yıla Ait Kârları.....	45
14	Araştırma Yapılan Okullarda Son Üç Yıla Ait Öğrencilerin Aldığı Ücretler.....	46

KISALTMALAR LİSTESİ

a.g.k.	Adı Geçen Kitap
a.g.m.	Adı Geçen Makale
ATL	Anadolu Teknik Lisesi
Bkz.	Bakınız
DÖSE	Döner Sermaye
EML	Endüstri Meslek Lisesi
ETÖGM	Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
MEGEP	Mesleki Eğitimi Geliştirme Projesi
METARGEM	Mesleki ve Teknik Eğitim Araştırma ve Geliştirme Merkezi
METEM	Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi
MYO	Meslek Yüksek Okulu
SPSS	Statistical For Social Sciences
SSK	Sosyal Sigortalar Kurumu
vb.	Ve Benzeri
YÖK	Yükseköğretim Kurulu

Giriş

Günümüzde ülkelerin kalkınması, birbirleriyle rekabet edebilmesine, ekonomilerinin güçlü olmasına, eğitime verdikleri öneme ve eğitim sistemi ile yetiştirdikleri insan kalitesine bağlıdır. Görüldüğü üzere kalkınmada en önemli rol eğitime düşmektedir.

Ülkemiz, kalkınmada sanayileşmeye öncelik vermektedir. Bu sebeple sanayinin yetişmiş vasıflı teknik eleman ihtiyacının karşılanması gerekmektedir. Bu ihtiyacın büyük bir kısmı mesleki ve teknik eğitim sistemimizin içerisinde yer alan Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü'ne bağlı Endüstri Meslek Liseleri vasıtasıyla karşılanmaya çalışılmaktadır.

Mesleki ve teknik eğitim, ülkemizdeki sanayileşmenin altyapısını hazırlaması, üretim yapacak vasıflı teknik eleman yetiştirmesi ve yükseköğretimin önündeki yığılmayı azaltma konusundaki etkisi nedeni ile ülkemizin kalkınmasında önemli rol oynamaktadır.

Endüstri Meslek Liselerinin büyük bir çoğunluğunun bünyesinde öğrencilere eğitim ortamında gerçek üretim yaptırılmasının sağlayarak para kazanma zevkini tattıran Döner Sermaye işletmeleri mevcuttur.

Endüstri Meslek Liseleri, ülkemizin vasıflı teknik eleman ihtiyacını karşılamaya çalışırken bu okulların mezunlarının önemli bir kısmının yetiştirildikleri mesleğin dışında, farklı alanlara yöneldikleri görülmektedir. Her ne kadar yükseköğrenime devam eden öğrenci sayısı az olsa da farklı dalların tercih edilmesi pahalı bir eğitim süreci olan mesleki eğitimin verimliliğini düşürmekte, mesleki eğitime harcanana kaynağın boşa gitmesi sonucunu doğurmaktadır.

Araştırmamızda buradan yola çıkararak;

Endüstri Meslek Lisesi son sınıf öğrencilerinin; okulları, eğitim aldıkları meslek dalı, mezuniyetten sonraki planları ve yükseköğretim ile ilgili görüşlerinin belirlenip daha sonra bu görüşlere göre öğrencilerin demografik özelliklerinin ve Döner Sermaye İşletmelerinde çalışmalarının hangi yönde etkilediğinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Böylelikle araştırmamızla, ülkemizin kalkınmasında önemli bir payı olan, vasıflı teknik eleman ihtiyacını karşılaması gereken mesleki ve teknik eğitim sistemimizin

verimliliğini arttıracak ve etkinliğini koruyacak tedbirlerin alınmasına katkı sağlanması umut edilmektedir.

Araştırmamız, İstanbul'un Avrupa yakasında bulunan Endüstri Meslek Liselerinde yapılmıştır. Araştırma ile amacımız öğrencilerin demografik özellikleri ile Döner Sermaye İşletmelerinde çalışmalarının mezuniyetten sonraki görüş ve beklentilerine etkilerini tespit etmek olduğu için, Endüstri Meslek Liselerinde Döner Sermaye faaliyetlerinin en yoğun yapıldığı bölümler olan Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon bölümlerindeki son sınıf öğrencileri seçilmiştir.

Araştırma ilişkisel tarama modeli çerçevesinde ve anket uygulaması şeklinde yürütülmüştür. Anket maddeleri, İstanbul Bahçelievler Erkan Avcı Endüstri Meslek Lisesi son sınıfta olmak üzere Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon bölümü öğrencilerinden okulun döner sermaye işletmesinde çoğu zaman çalışarak para kazanan, ara sıra çalışarak para kazanan ve hiç çalışmayan öğrencilerden üçer öğrenci ile görüşme formu yöntemi ile görüşülerek oluşturulmuştur.

Verilerin çözümlenmesinde SPSS 11.5 paket programı kullanılmıştır. Öğrencilerin demografik özelliklerinde, yüzde (%), frekans(f), Crosstabs analizleri yapılmıştır. Bağımlı değişkenlerin analizlerinde yüzde (%), frekans(f), ve değişkenler arasındaki farklılığın belirlenmesinde, ikili karşılaştırmalarda Mann Whitney-U testi ve üçlü karşılaştırmalarda ise Kruskal Wallis-H Testi analizi yapılarak manidarlık düzeyi $p < .05$ olarak kabul edilmiştir.

Tezimizin birinci bölümünde, Mesleki ve Teknik Eğitim'in Osmanlı İmparatorluğundan günümüze kadarki tarihçesi açıklanmış. Mesleki ve Teknik Eğitim'in Milli Eğitim Bakanlığında şuan ki yapılanması üzerinde durularak araştırmamızın konusu olan Endüstri Meslek Liselerindeki Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon bölümleri tanıtılmış. Döner Sermaye kavramı üzerinde durularak Döner Sermaye işletmelerinin gereği ve önemi açıklanmıştır. Döner Sermaye işletmelerinin Endüstri Meslek Liselerindeki yapıları üzerinde durularak öğrenci ve öğretmen çalıştırılması usul ve esasları açıklanmıştır.

İkinci bölümde, araştırmamızın yönteminin açıklanması amacıyla; araştırmamızın modeli, evren ve örnekleme, verilerin toplanması ve çözümlenmesi konularına değinilmiş, araştırmamızın amacı, önemi, sayıtlıları, sınırlılıkları belirtilerek

araştırmamızla ilgili tanımlar yapılmıştır. Ayrıca ğrencilerin demografik değişkenler ve diğer sorulara ilişkin yapılan analizlerin tabloları ve bunların yorumları yapılarak, araştırmamızda oluşturulan hipotezlerin test edilmesinden sonra elde edilen bulgular değerlendirilmiştir.

Araştırmamızın son kısmında ise sonuç yer almaktadır. Burada alışmamızda varılan sonuçlar açıklanarak test edilen varsayımlar değerlendirilmiştir. Ayrıca bu sonuçlara göre önerilerde bulunulmuştur.

I. BÖLÜM

MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM'DE METAL İŞLERİ BÖLÜMÜ İLE MOBİLYA DEKORASYON BÖLÜMLERİ VE DÖNER SERMAYE

1. MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİMİN TARİHÇESİ

Mesleki ve teknik eğitimin tarihçesi Osmanlı imparatorluğu dönemi ve Cumhuriyet dönemi olmak üzere iki kısımda incelenecektir.

1.1. Osmanlı İmparatorluğu Dönemi

Osmanlı İmparatorluğu döneminde mesleki ve teknik eğitim geleneksel usullere dayalı olarak çeşitli esnaf ve sanatkârlar teşkilatlarınca yürütülmüştür. Bu işleyiş XII. yüzyıldan XVIII. yüzyıla kadar böyle devam etmiştir.

Selçuklular döneminde ahilik olarak kurulan esnaf ve sanatkâr teşkilatı Osmanlılar döneminde Lonca ve Gedik adları altında devam etmiştir. “Ahi”, Arapça bir terimdir ve kardeş anlamına gelmektedir.¹ Ahilik teşkilatlanması başlangıçta esnek bir yapıya sahipken zamanla, ilkeleri, kuralları ve yapısıyla güçlü örgütlere dönüşmüştür.²

Ahilik teşkilatında mesleki eğitim, yamak-çırak-kalfa-usta silsilesi şeklinde kademelendirilmiş, böylelikle yükseliş esasları genel ve mesleki eğitim olarak bir sistem bütünlüğü içerisinde yürütülmüştür. Genel eğitim zaviyelerde yapılırken, meslek eğitimi çalışma ve iş hayatında verilmiştir.³

Eğitim yamaklık ile başlardı. Dersler ücretsiz olup dini, ahlaki ve mesleki bilgiler öğretilirdi.⁴ Yamak olmak için on yaşından küçük olmak gerekirdi. Eğitime okuma yazma öğrenimi ile başlanır, iki yıl eğitimin ardından törenle çıraklığa terfi ettirilirdi. Bu

¹ Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu, Ankara 2005, s.42.

² Başaran, İ.E., Türkiye Eğitim Sistemi, Yargıcı Matbaası, Ankara 1996, s.90.

³ Ekinci, Y., Ahilik ve Mesleki Eğitim, MEB Yayınları, İstanbul 1989, s.38.

⁴ Taşpınar, M., “Elazığ ve Malatya da Çıraklık Eğitimi ve Sorunları”, Verimlilik Dergisi, Sayı:2, Ankara 1992, s.37.

süre zarfında yamak herhangi bir ücret almazdı. Usta – çırak ilişkisinin açıkça belirtildiği Ahilik sisteminde çıraklığa alınan kişiye mesleki bilgiler, ustası tarafından kolaydan zora doğru öğretilirdi. Çırak ustasına itaat etmek zorundaydı. Loncanın rızası olmadan iş yerini terk edenler, başka bir işyeri tarafından çıraklığa kabul edilmezdi.⁵ Sanatkârın yanında eğitilen çırak, ahi ocağı tarafından yakından izlenirdi. Titizlikle yapılan kalfalık ve ustalık sınavları sonucunda özel törenlerle kalfalık ve ustalık izinleri verilirdi. Ahi ocakları tarafından verilen bu izinleri alamayanlar bir meslek ya da sanat alanında çalışamazlardı.⁶ Günümüzde bir işyerinde işçi olarak çalışmak için Osmanlıdaki Ahilik teşkilatı gibi bir eğitim kurumundan izin alınmasına gerek olmaması hayli düşündürücüdür. Ülkemizde bu uygulamaya 2001 yılında çıkarılan 4702 sayılı kanun ile geçilmeye çalışılmıştır.

Osmanlı Devleti'nde bu kurumlar, toplumda iş ve ticaret ahlakını koruyarak, esnaf ve sanatkârını disipline etmiş; çırak, kalfa ve ustaların yetiştirilmesini ve yetiştirilenlerin de istihdamını sağlamıştır. Osmanlı Devleti'nde XVI. yüzyıl ile XVIII. yüzyılın sonlarına kadar geçen dönemlerde yapılan her türlü askeri malzeme ve silahlar, dokumacılık, çuhacılık, gemi inşaatı gibi sanayi kolları diğer ülkelere göre ileri durumdaydı. Ancak “Makine İnkılâbı” batıda büyük endüstrinin kurulmasına neden olmuş, bunun etkisiyle bizdeki “Lonca Teşkilatı” içinde bulunan sanat ve ticaret kuralları bozulmuş, o zamana kadar loncalar içinde devam etmekte olan mesleki eğitim hizmetleri, okul disiplini içinde yürütülmesini zorunlu hale getirmiştir. Osmanlı Devleti'nde gerileme ve zayıflama döneminde, batı ülkelerindeki endüstri hareketi başlamıştı. Bu dönemlerde devletin askeri ve ekonomik durumu sarsılmış, yerli sanatlar da çökmeye başlamıştı. Batı örneğine benzeyen ilk askeri ve teknik okullar ise 1773'de Mühendishane-i Bahr-i Hümayun ve 1775'de Mühendishane-i Hümayun adları ile III. Selim döneminde açılmıştı.⁷ Elçilik ve nazırlık görevlerinde bulunmuş olan Sadık Rifat Paşa, (1807–1857) ekonomik kalkınmanın el sanatlarında ve endüstride çalışacak

---

⁵ Akkutay, Ü., Türkiye'de Çıraklık Eğitimi, Ereğ Ofset, Ankara 1991, s.15.

⁶ Başaran, a.g.k., s.91.

⁷ Alkan, C., Doğan, H., Sezgin, S. İ., Mesleki ve Teknik Eğitimin Esasları, Gazi Büro Kitapevi, Ankara 1996, s.56.

elemanların yetiştirileceği okulların kurulmasına bağlı olduğunu ilgili makamlara bildirmiştir.

Günümüzdeki Erkek Teknik Öğretim okullarının temelini oluşturan kurumlar XIX. yüzyılın ikinci yarısından itibaren açılmaya başlanmıştır. Bu dönemlerde Tuna Valisi olan Mithat Paşa (1822-1884), 1860 yılında ıslahhane adıyla Niş’de, 1864’de Ruscuk ve Sofya’da, 1868’de de İstanbul’da açtığı okullarla Erkek Teknik Öğretim okullarının temelini atmıştır. Bu okulların çalışmaları hakkında bilgi edinen bir kısım valiler de Halep, Trablusgarp, Kastamonu, İzmir ve Konya’da sanat okulları kurmuşlardır.⁸ Açılan bu okullar birer gelir kaynağı olmuş valiler tarafından da ilgi gösterilerek Cumhuriyet dönemine kadar faaliyetlerini sürdürmüşlerdir. Öğrencilere bu okullarda çuhacılık, araba yapıcılığı, müretteplik(dizgicilik), litograflik (taş baskı), kunduracılık, terzilik, debbağlık (deri işleme) vb. sanatlar öğretilmiştir. İkinci Meşrutiyet döneminde bir kısım okullardaki meslek şubelerine demircilik, marangozluk, dökümcülük, modelcilik gibi sanatlar eklenerek, bir taraftan el sanatlarında çalışacak sanatkârlar yetiştirilmiş, diğer taraftan da mevcut birkaç fabrikanın teknik eleman ihtiyacı sağlanmaya çalışılmıştır.⁹ Ancak bu kurumların bu günkü anlamda planlı ve programlı bir eğitimleri yoktu. 1913 yılında “İdare-i Umumiye Vilayet Kanunu” ile masrafları il özel idareleri bütçelerine girdi ve bu okullar böylelikle il okulları haline geldi. 1916 yılında “Maarif Nezaretince” hazırlanan yeni idadi (ortaokul) programına göre il merkezi dışındaki okullarda kısmen meslek öğretimi vermeye başlandı. Yeni programa göre üç sınıflı olan taşra idadilerinin birinci sınıfları hazırlayıcı, diğer iki sınıfları da ticaret, tarım, sanat ve genel bilgiler şubeleri haline getirildi. Ancak ders araç-gereçleri yokluğu nedeniyle başarılı sonuçlar alınamadı.¹⁰ Osmanlı İmparatorluğu’nun I. Dünya savaşından yenik ayrılması sonucunda, bu sanat okullarının bir kısmı imparatorluk sınırları dışında kalmış, bir kısmı kapatılmış, geriye kalanlarsa zor koşullarda faaliyetlerine devam etmişlerdir. 1927 yılına kadar faaliyetlerine devam edebilen ve idareleri Maarif Vekâletine aktarılan okulların adları ve açılış tarihleri aşağıya çıkarılmıştır.¹¹

⁸ Alkan, Doğan, Sezgin, a.g.k., s.58.

⁹ http://etogm.meb.gov.tr/index.asp?sayfa_id=100&konu=tarihce (15.02.2007)

¹⁰ Alkan, Doğan, Sezgin, a.g.k., s.59.

¹¹ http://etogm.meb.gov.tr/index.asp?sayfa_id=100&konu=tarihce (15.02.2007)

<u>OKULUN ADI</u>	<u>AÇILDIĞI YIL</u>
Bursa Erkek Sanat Okulu	1864
İstanbul Erkek Sanat Okulu	1867
İzmir Erkek Sanat Okulu	1868
Kastamonu Erkek Sanat Okulu	1869
Diyarbakır Erkek Sanat Okulu	1870
Edirne Erkek Sanat Okulu	1877
Konya Erkek Sanat Okulu	1901
Ankara Erkek Sanat Okulu	1905
Aydın Erkek Sanat Okulu	1924

Selçuklularda Ahilik ile başlayan Mesleki ve Teknik Eğitim, Osmanlı İmparatorluğu döneminde Lonca ve Gedik adı altında esnaf ve sanatkârı bünyesinde teşkilatlandırmıştır. Mesleki ve Teknik Eğitim geleneksel usullerle esnaf ve sanatkârlar tarafından, ilkeleri ve kuralları kendilerince oluşturularak yürütülmüştür. Ayrıca bu dönemde iş ahlakı, iş disiplini ve ticaret ahlakı korunarak, yetiştirdikleri meslek elemanlarının istihdamını sağlamıştır. XVIII. ve XIX. yüzyıllarda Mithat Paşa'nın öncülüğüyle başlatılan girişimlerle günümüz Mesleki ve Teknik Eğitiminin temelleri atılmıştır. Fakat daha sonra siyasi ve sosyal buhranların etkisiyle okulların ihtiyaçlarının karşılanamaması, teknolojinin takip edilememesi, devletin bir mesleki eğitim politikasının olmayışı, eğitim-öğretim programlarının ve öğretmen standardının yakalanamamasından dolayı Mesleki ve Teknik Eğitimde batı toplumlarına kıyasla ilerleme kat edilememiştir.

1.2. Cumhuriyet Dönemi

Cumhuriyetin Osmanlı'dan devraldığı Mesleki ve Teknik Eğitim; zayıf, çağın gerisinde kalmış, teknolojiyi yakalayamamış ve ihtiyaca cevap veremeyecek durumda idi. Mesleki ve Teknik Eğitimin içerisinde yer alan çeşitli okullar, kurslar, enstitüler Cumhuriyetin ilk yıllarında değişik bakanlık ve daireler tarafından dağınık bir şekilde yönetilmeye çalışılmıştır. Bu dönemdeki Milli Eğitim Bakanlığı teşkilatında Mesleki ve Teknik Eğitim ile ilgilenen bağımsız bir daire kurulamamıştır. 1926 yılında Mesleki ve Teknik Eğitim, önce İlköğretim Dairesi, daha sonra da Yükseköğretim Dairesi bünyesinde yer almış, 1927'de de "Yüksek ve Mesleki Öğretim Genel Müdürlüğü" haline getirilmiştir.¹² 1927'ye kadar meslek ve sanat okulları açma, yürütme işi il ve belediye idarelerinin sorumluluğunda idi. Buldukları ilin valiliklerine bağlı olan mesleki ve sanat okullarının giderleri il özel idaresi tarafından karşılanırken, müfredat ve personel işleri ilgili genel müdürlüğün sorumluluğu altındaydı. Ancak 1933 yılında Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde Mesleki ve Teknik Eğitime araç-gereç sağlama, öğretmen yetiştirme ve atama, eğitim programları yapma gibi görevleri üslenen "Mesleki ve Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü" kuruldu. Bu genel müdürlüğün başına getirilen Rüştü Uzel'in yıllarca Mesleki ve Teknik Eğitime emeği geçmiştir.¹³ Mesleki ve Teknik Eğitimin tüm giderlerinin devlet bütçesinden karşılanması ise 1935 yılında oldu. 1933 yılında kurulan "Mesleki ve Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü" 1941 yılında "Mesleki ve Teknik Öğretim Müsteşarlığına" dönüştürüldü. Mesleki ve Teknik Eğitimde örgütlenme bu şekilde oluşurken 1931 yılında 1867 sayılı kanun ile iller 9 bölgeye ayrılıp her bölgeye sanat okulları açılmaya başlanmış, böylece sanat okulları "Bölge Sanat Okulları" haline getirilmiştir. 1927 yılında 9 erkek sanat okulu, 2 kız sanat okulu ve 5 ticaret okulu varken 1930 ve 1940'lı yıllara doğru hemen hemen her il ve büyük ilçelere erkek sanat ve kız sanat enstitüleri açılmıştır.¹⁴ Bu bağlamda açılan okullarda görev yapacak öğretmenlerin yetiştirilmesi için mesleki öğretmen okulu kuruluncaya kadar, bir taraftan yabancı ülkelere öğrenciler gönderilmeye başlanmış diğer taraftan Avrupa'dan öğretmenler getirilmiştir. Bu amaçla 1927 yılından 1939 yılına kadar çeşitli

¹² Alkan, Doğan, Sezgin, a.g.k., s.62.

¹³ Akyüz, Y., Türk Eğitim Tarihi, Pegem A Yayıncılık, Ankara 2005, s.337.

¹⁴ Başaran, a.g.k., s.90.

meslek öğretmenliğinde öğrenim görmek üzere Çekoslovakya, İsviçre ve İtalya'ya 133 erkek ve bayan öğretmen adayı gönderilmiştir. Bununla birlikte 1927 yılından 1938 yılına kadar Avrupa'dan bazı mesleklerdeki öğretmen açığını gidermek üzere 6 moda, 4 biçki dikiş, 3 ev ekonomisi yemek pişirme, 2 meslek resim, 1 yabancı dil, 2 sıhhi tesisat, 1 erkek terziliği, 3 tezyini sanat (süslemecilik), 1 ticari bilimler, 10 marangozluk, 5 demircilik, 7 tesviyecilik, 2 elektrikçilik, 2 dökümcülük, 10 duvarcılık, 2 mimarlık ve 4 yönetici olmak üzere 65 öğretmen getirilerek okullarda görevlendirilmiştir.¹⁵

Mesleki ve Teknik Eğitim okullarının çoğalmasından sonra bu okullara öğretmen yetiştirmek amacıyla Ankara'da, 1934'te Kız Teknik Öğretmen Okulu, 1937'de Erkek Teknik Öğretmen Okulu, 1955'te ise Ticaret Turizm Öğretmen okulu açılmıştır. 1982 yılına kadar bu şekilde devam eden bu okullar, bu tarihte isimleri değiştirilerek üniversitelere devredilmiş ve fakülte olmuşlardır. Ancak 90'lı yılların sonlarından itibaren sayıları hızla artmış ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın ihtiyacından daha fazla mezun vermeye başlamışlardır.

Mesleki ve Teknik Öğretim alanında atılan bu adımlardan sonra, yapılan çalışmaların sanayinin ihtiyaç duyduğu ve bu ihtiyaca cevap verebilecek nitelikli insan yetiştirilmesini sağlayacak bir kurula ihtiyaç duyulmuştur. Bu amaçla 1934 yılında Başbakanlığın onayladığı, içinde Ekonomi, Bayındırlık, Tarım, Milli Savunma Bakanlıkları ve Genelkurmay Başkanlığı'nın da bulunduğu bir komisyon oluşturulmuştur. Bu komisyon daha önceki uzman raporlarından faydalanarak, ülkenin resmi ve özel sektör ihtiyaçlarını incelemiş, bunun sonucunda hangi bölgelerde ne gibi mesleki programların açılması gerektiğini 1936 yılında rapor halinde hazırlamıştır. Bu rapora göre şunlar teklif edilmiştir:

“1. Küçük sanat erbabının yanında veya fabrikalarda çalışan çıraklarla, sınai müesseseler için ileride lazım olacak çırakları yetiştirilmesi için ÇIRAKLIK OKULLARI'nın açılması.

---

¹⁵ Alkan, Doğan, Sezgin, a.g.k., s.63.

2. Bir meslek okuluna devam etmeksizin bir ustanın yanında çıraklık yapmak suretiyle usta olanların, mesleklerinde gelişebilmeleri için gerekli olan bilgileri vermek üzere AKŞAM SANAT OKULLARI'nın açılması.

3. İlkel şekilde bulunan bazı mahalli sanatlarda çalışanlara meslekî bilgiler kazandırmak ve bu gibi sanatların gelişmesine yardım etmek amacıyla GEZİCİ KÖY KURSLARI'nın açılması.

4. Mevcut olan ve ileride açılacak fabrikaların ihtiyaç duyduğu uzman işçileri ve bayındırlık hizmetlerinde çalıştırılacak tekniker düzeydeki elemanları yetiştirmek amacıyla mevcut MESLEK VE SANAT OKULLARI geliştirilmeli ve yenilerinin açılması.

5. Fabrikaların ve bayındırlık işlerimizin ihtiyacı olan iş şeflerini, elektrik tesisatçıları ve yüksek mühendis ile mütehassis işçi arasındaki teknisyenleri yetiştirmek üzere TEKNİK OKULLARI'nın açılması

6. Ülkenin şiddetle ihtiyaç duyduğu; inşaat, makine, elektrik, kimya, maden ve askeri mühendisleri yetiştirmek üzere POLİTEKNİK-YÜKSEK TEKNİK OKULU'nun açılması gerekli görülmüştür.”¹⁶

Plânlamaya doğru atılan ilk adım niteliğinde olan bu çalışmalardan alınan sonuçlar, 21.08.1941 tarihinde bir raporda toplanarak, Meslekî ve Teknik Öğretim Genel Müdürlüğünce bir program geliştirilmiştir.

Açılan Erkek Sanat Okulları 1942–1943 eğitim öğretim yılında Erkek Sanat Enstitüsü şeklinde değiştirilmiştir. Mesleki ve Teknik Okullar 1968–1969 eğitim öğretim yılından itibaren ise üç ayrı okul tipinde örgütlenmiştir. Bu okullar şunlardır:

“1. Pratik Sanat Okulları: Bu okullarda kaynakçı, boyacı, bobinajcı, döşemeci, tornacı, frezeci, oto elektrikçisi ve tamircisi gibi belirli alanlarda becerikli işçi ve operatör yetiştirilmek amaçlanmıştır.

2. Sanat Enstitüleri: Bu okullarda bir meslek dalında yeteri kadar mesleki ve teknik bilgiler ile gerekli fen, matematik ve genel kültür dersleri verilerek elektrik,

---

¹⁶ http://etogm.meb.gov.tr/index.asp?sayfa_id=100&konu=tarihce (15.02.2007)

elektronik, motor, tesviye, metal işleri, ağaç işleri ile inşaat gibi bölümlerde meslek elemanı yetiştirilmek amaçlanmıştır.

3. Teknisyen Okulları: Bu okullarda ise ilgili meslek dalında mühendis ile usta arasında istihdam edilecek yardımcı teknik personele, diğer mesleki okullara göre daha fazla fen, matematik ve mesleki dersler verilerek yetiştirilmesi amaçlanmıştır.”¹⁷

Bu gelişmelerden sonra 1973 yılında çıkan 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu ile Teknisyen Okulları Teknik Liselere, Sanat Enstitüleri ise Endüstri Meslek Liselerine çevrilerek bu günkü hallerini almışlardır. 27 Şubat 1982 tarih ve 8/4334 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Milli Eğitim Bakanlığı teşkilatlanmasında yapılan değişiklikte 1941 yılında kurulan Mesleki ve Teknik Öğretim Müsteşarlığı kaldırılmış ve bakanlık tek müsteşarlığa dönüştürülmüştür.

Teknolojinin hızlı gelişmesi, dünya ve ülkemiz şartlarının değişmesi, yabancı dil bilen teknik insan gücünü gerekli kılmış bu amaçla 1982–1983 eğitim öğretim yılından itibaren Anadolu Meslek Liseleri, 1983–1984 yılından itibaren ise Anadolu Teknik liseleri açılmıştır. Bu okulların o dönemdeki eğitim süreleri Anadolu Meslek liselerinde bir yıl hazırlık olmak üzere 4 yıl, Anadolu Teknik liselerinde ise bir yıl hazırlık olmak üzere 5 yıl olmuştur. Mesleki ve Teknik Eğitimdeki düzenlemeler bununla da kalmamış 1986 yılında çıkarılan 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu ile meslek lisesi öğrencileri okul dışında eğitim yapmaları amacıyla uygulama yapmak için iş yerlerine gönderilmeye başlanmıştır.¹⁸ 2001–2002 eğitim öğretim yılında 4702 sayılı kanunla 3308 sayılı kanuna eklenen madde ile mesleki ve teknik eğitim alanında ortaöğretim diploması, sertifika ve belge veren programların uygulandığı “Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezleri” açılmaya başlanmıştır. 2004–2005 eğitim öğretim yılında Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme Projesi (MEGEP) ile pilot okullarda modüler sisteme geçilerek öğretim programlarında değişiklik yapılmış 2005–2006 eğitim öğretim yılından itibaren ise modüler sistem bütün mesleki ve teknik okullarına yayılmıştır. Aynı yıl bütün orta öğretim kurumlarıyla beraber mesleki ve teknik okullarda eğitim süresi 4 yıla çıkarılmıştır.

---

¹⁷ http://etogm.meb.gov.tr/index.asp?sayfa_id=100&konu=tarihce (15.02.2007)

¹⁸ Akyüz, a.g.k., s.339.

Cumhuriyetin ilanından günümüze kadar geçen sürede Mesleki ve Teknik Eğitime bakıldığında sürekli örgütlenme ve yapılanma halinde olduğu tespit edilmiş, okullaşma oranının arttırılmaya çalışıldığı gözlenmiştir. Ancak genel liselerin okullaşma oranlarının geçilmesi hedeflense de Mesleki ve Teknik Eğitimin pahalılığı, gerekli özendirme çalışmalarının yapılamaması ve yükseköğretime geçiş sorunları gibi nedenlerden dolayı bu amaca ulaşılamamıştır.

2. MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİMİN MEVCUT YAPISI

Bir ülkenin refahı, mevcut kaynakların, insan gücü potansiyeli ve doğal kaynaklar yönünden etkili ve verimli kullanılmasına bağlıdır. Türk toplumunun bugünkü en önemli ihtiyacı vasıflı teknik insan gücüdür.¹⁹ Ülkemizin gelişen teknolojiyi takip etmesi, bu teknolojiyi mal ve hizmet üretimine yansıtması, yeni teknolojiler üretmek ve satmak suretiyle gelişimini daha da hızlandırması, böylece ekonomik özgürlüğünü sağlayarak; mevcut sosyal ve kültürel potansiyelini güçlendirmesi, ileri ülke toplumları arasında hak ettiği yeri bir an önce alması mecburiyeti vardır.²⁰ Bu mecburiyeti yerine getirmede yetişmiş vasıflı teknik insan gücüne ihtiyaç duyulmaktadır. Bu ihtiyacı karşılamak ise eğitimin görevidir.²¹

Ülkemiz nüfusunun yaklaşık yarısı yirmi yaşın altındadır.²² Bu nüfus yapısı değerlendirilebilirse avantaj olarak görülebilir. Genç nüfus, ülkenin geleceğini belirleyen büyük bir potansiyel yani insan kaynağı anlamına gelmektedir.²³ Dinamik bir yapı içinde gençlerimizin var olan potansiyelini ve kabiliyetlerini geliştirerek onlardan alabildiğince yararlanmak gerekmektedir. Bunun içindir ki eğitim, özellikle mesleki ve teknik eğitim, insanımızın mevcut potansiyelini ve kabiliyetini geliştiren, ona üretkenlik vasfı kazandıran etkin bir araçtır. Ferdin ve toplumun gelişmesinin sağlanması ve

---

¹⁹ Alkan, Doğan, Sezgin, a.g.k., s.17.

²⁰ Komisyon, Atölye Laboratuar ve Meslek Dersi Öğretmenleri için Rehber Kitabı, METARGEM, Milli Eğitim Basımevi, Ankara 1997, s.5.

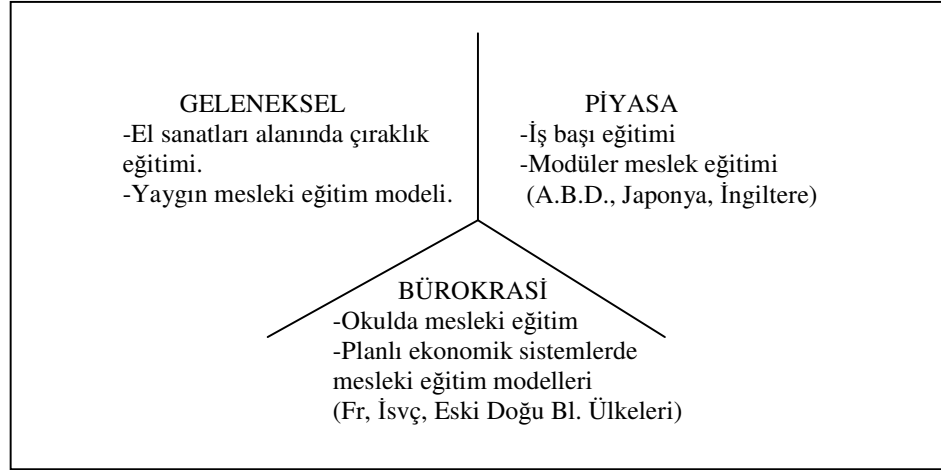
²¹ Başaran, İ.E., Eğitime Giriş, Yargıcı Matbaası, Ankara 1996, s.54.

²² Korkmaz, M., Türkiye'de Nüfus Artışı ve Genç Nüfusun Eğitim Sürecindeki Görünümü, <http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/medergi/18.htm> (21.04.2007)

²³ Bahar, H. İ., Türk Eğitim Sistemi, <http://www.turkishweekly.net/turkce/makale.php?id=91> (21.04.2007)

ekonomik kalkınmasının desteklenmesi bakımından mesleki ve teknik eğitim ülkemizin geleceği için stratejik bir önem taşımaktadır.²⁴

Ülkemiz için bu denli önemli olan mesleki ve teknik eğitimin düzenlenişi çizelge 1'deki gibidir.

Kaynak: W.D.Greinert, Symposium Zur Berufsausbildung im Jahre 2000, s. 85.

Çizelge 1. Mesleki Eğitim Sistemlerinin Düzenleniş Şekilleri

Mesleki ve teknik eğitim ile ilgili üç temel uygulama modeli söz konusudur. En yaygın olarak uygulanan, piyasa ve bürokrasi modelinin birleşmesi ile oluşan işbirliğine dayalı mesleki eğitim modelidir. Bu modelde özel sektör ve devletin işbirliği söz konusudur.²⁵ Kamuya en az maliyeti olan model ise piyasa modelidir. Ülkemiz her ne kadar işbirliğine dayalı modeli uygulamaya çalışsa da özel sektörü yeteri kadar mesleki eğitimin içine çekememiş, dolayısıyla bürokrasi modeli olan okul modelini uygulamaktadır. Bu model ise mesleki eğitim modelleri içerisinde en pahalı olanıdır.²⁶ Diğer taraftan mesleki ve teknik eğitimde okul sistemi ile yetişen öğrencilerin büyük bir kısmı kendi alanlarında çalışmak yerine, başka dallarda, özellikle büro işlerinde çalışmakta veya üniversiteye girip alan değiştirmek istemektedirler.²⁷ Muhsin Hesapçıoğlu ve Selma Başaran tarafından 1990–1991 eğitim öğretim yılında yapılan “Endüstri Meslek Lisesi Son Sınıf Öğrencilerinin Lise Meslek Dallarını İle

²⁴ Komisyon, Atölye Laboratuar ve Meslek Dersi Öğretmenleri için Rehber Kitabı, METARGEM, Milli Eğitim Basımevi, Ankara 1997, s.6.

²⁵ Ünsür, A., Mesleki Eğitim ve Mesleğe Yönelme, Sakarya Ün. Yayını, Yayın no:30, s.8.

²⁶ Atauz, A., Eğitim Nüfus ve Kalkınma İlişkileri,

http://www.kbam.metu.edu.tr/published/egitim_nufus_kalkinma.pdf (22.04.2007)

²⁷ Başaran, İ.E., Türkiye Eğitim Sistemi, Yargıcı Matbaası, Ankara 1996, s.94.

Yükseköğretime Geçmek İstedikleri Meslekler Arasındaki İlişki” isimli araştırmaya göre Endüstri Meslek Lisesi öğrencilerinin % 70,06’sının yükseköğretim tercihleri lisedeki eğitim aldığı meslekten farklı olduğu tespit edilmiştir.²⁸ Ayrıca Ercan Baltacı’nın 1994 yılında meslek lisesi öğrencileri ile ilgili yapmış olduğu araştırmada, meslek lisesi öğrencilerinin yükseköğrenim ile ilgili en güçlü beklentilerinin iki temel istek üzerinde yoğunlaştığı tespit edilmiştir. Bu iki temel istek kendini gerçekleştirme ve toplumda saygın bir yer edinme isteğidir.²⁹ Milli Eğitim Bakanlığı METARGEM tarafından 1997’de yayınlanan Endüstri Meslek Lisesi Mezunları İzleme Araştırması’na göre Endüstri meslek lisesi mezunu öğrencilerinden ücretli bir işte çalışan veya çalışmış olanların %41’i endüstri meslek liselerinde gördükleri mesleki eğitim ile yaptıkları iş arasında uyum bulunduğunu belirtmişlerdir. Mezunların %49’u ise gördükleri mesleki eğitim ile yaptıkları iş arasındaki uyumun daha aşağı seviyede olduğunu belirtmişlerdir. Bu sonuçlar endüstri meslek lisesinden mezun olanların önemli bir kısmının, görmüş olduğu mesleki eğitim ile ilgi derecesi az olan işlerde çalıştıklarını göstermektedir.³⁰ Çok pahalı bir eğitim aldıkları halde, mesleki ve teknik eğitim almış öğrencilerin büyük bir bölümünün mezun olduktan sonra mesleğini yapmaması ve yükseköğretime geçişte farklı alanlara yönelme isteklerinin olması; mesleki ve teknik eğitim için kamu bütçesinden ayrılan payın büyük bir bölümünün israf edilmesi demektir.

2006-2007 eğitim-öğretim yılında mesleki eğitim gören orta öğretimdeki öğrenci sayısı 1.244.499 olup ortaöğretimdeki öğrenci sayısına oranı %36,7 dir. Akademik eğitim alan yani mesleki eğitimin dışında klasik lise eğitimi gören 2.142.218 öğrencinin orta öğretim içindeki oranı ise %63,3 tür.³¹ Günümüz itibari ile ortaöğretimin içerisindeki mesleki ve teknik eğitimin oranı, akademik eğitim görerek klasik lise eğitimi alan öğrencilere göre daha azdır. Ancak gerek beş yıllık kalkınma planlarında, gerekse Milli Eğitim şuralarında gelişmiş ülkelerde olduğu gibi bu oranın tersine çevrilmesi yönünde planlamalar yapılmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı’nın 2007 yılı bütçesine ilişkin raporda; ülkemizdeki insan gücünün değerinin korunması, ekonomik

²⁸ Hesapçıoğlu, M., Başaran S., “Endüstri Meslek Lisesi Son Sınıf Öğrencilerinin Lise Meslek Dalları İle Yükseköğretime Geçmek İstedikleri Meslekler Arasındaki İlişki”, M.Ü. A.E.F Eğitim Bilimleri Dergisi, Sayı 5, s.70.

²⁹ Baltacı, E., “Meslek Lisesi Öğrencilerinin Yükseköğretimden Beklentileri”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, A.Ü.S.B.E, Ankara 1994, s.91.

³⁰ M.E.B., METARGEM, Endüstri Meslek Lisesi Mezunlarını İzleme Araştırması, Ankara 1997, s.36.

³¹ Milli Eğitim İstatistikleri, Resmi İstatistik Programı Yayını, Örgün Eğitim, 2006–2007, s.73.

alandaki üretimin artırılması, üreten ve satan ülke konumuna gelmesi için, orta öğretimdeki öğrencilerin %65'inin mesleki ve teknik eğitime, %35'inin akademik eğitime yöneltilmesi çalışmalarının devam ettirilmesi gereği üzerinde durulmuştur.³² Mesleki ve teknik eğitime ağırlık verilme çabalarının artırılması olumlu bir gelişme olarak algılanabilir. Ancak mesleki ve teknik eğitim gören öğrencilerin mezuniyetten sonra meslekleriyle ilgili işlerde çalışmaması, yükseköğretimde alan değiştirme eğiliminde olmaları, bu eğitim için ayrılan maddi kaynağın boşa gitmesine sebep olmaktadır. Ayrıca mesleki ve teknik eğitim sisteminin, eğitim aldığı mesleği icra etmeyen öğrenciler yetiştirmesi, sadece maddi yönden değil, bu sistemin içerisindeki her türlü kaynağın (okul, kurum, öğretmen, yatırımlar vb.) boşa harcanması demektir ki bu da ülkemiz için önemli bir sorun teşkil etmektedir.

Ülkemizde mesleki ve teknik eğitim veren Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü'ne bağlı okul türleri içerisinde Endüstri Meslek Liseleri, öğrenci sayıları açısından %64,23'lük paya sahiptir. Bu okulların yaklaşık %75,6'sında öğrencilere gerçek iş ve üretim ortamında eğitim yapmalarını sağlayan Döner Sermaye İşletmeleri bulunmaktadır. Endüstri Meslek Liselerinin Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon bölümleri en yoğun döner sermaye çalışmalarının olduğu bölümlerdir. Bu iki bölümün dışında Bilgisayar, Motor, Elektrik-Elektronik ve Tesviye bölümlerinde de döner sermaye faaliyeti gösteren okullar bulunmaktadır.

Bu genel bilgiler çerçevesinde Mesleki ve Teknik Eğitimin Milli Eğitim Bakanlığındaki yapılanması şöyledir: Örgün ve Yaygın Mesleki ve Teknik Eğitim olarak ikiye ayrılan yapıda; örgün eğitim içerisinde Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, Ticaret Turizm Öğretimi Genel Müdürlüğü ve Din Öğretimi Genel Müdürlüğü'ne bağlı okullar yer almaktadır. Yaygın eğitim içerisinde ise Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğüne bağlı kurumlar yer almaktadır.

2.1. Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü

Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğünün görevleri: hâlen yürürlükte bulunan ve 1992 yılında çıkarılan Millî Eğitim Bakanlığı Teşkilât ve Görevleri Hakkındaki 3797

---

³² M.E.B.,2007 Yılı Bütçesine İlişkin Rapor., Milli Eğitim Basımevi, Ankara 2006, s.74.

sayılı Kanun'un 13. maddesi ile belirlenmiştir. 3797 sayılı Millî Eğitim Bakanlığı'nın Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun'un 13. maddesine göre, Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğünün görevleri;

Endüstri meslek liseleri, Teknik liseler, Anadolu meslek liseleri, Anadolu teknik liseleri, Pratik sanat okulları ile aynı seviye ve türdeki diğer mesleki ve teknik örgün ve yaygın eğitim kurumlarının eğitim, öğretim ve yönetimi ile ilgili bütün görev ve hizmetlerini yürütmek,

Okul ve kurumlarının eğitim ve öğretim programlarını, ders kitapları ile eğitim araç ve gereçlerini hazırlamak, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığına sunmaktır. Bu kapsamda;

“1. 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun genel amaçları ve temel ilkeleri doğrultusunda, Kalkınma Planları, Hükümet Programları, Şûra Kararları ile AB uyum yasalarında belirlenen hedeflere paralel olarak insan gücü, eğitim ve istihdam dengesini dikkate alarak toplumumuzu mesleki ve teknik alanlarda, iş hayatına ve yüksek öğretime hazırlamak, bu hususta ihtiyaç duyulan her seviye ve türdeki eğitim ve öğretim faaliyetlerini gerçekleştirmek.

2. Mesleki ve teknik öğretim okul ve kurumlarındaki gençlerimizi, millî eğitimimizin genel amaç ve temel ilkelerine, ülkemizin üretim ve hizmet sektörünün ihtiyaçlarına, ulusal ve uluslararası meslek standartlarına, meslek alanlarının ve dallarının gerektirdiği niteliklere sahip teknik insan gücü olarak yetiştirmenin yanında yükseköğretime de hazırlayan öğretim programlarını hazırlamak/hazırlatmak, uygulamak, sonuçlarını takip etmek, değerlendirmek ve geliştirmek.

3. Üretim ve hizmet sektörünün yoğun olduğu yerleşim birimleri ile gelişmekte olan yörelerde, yeni endüstriyel teknik öğretim okul/kurumlarının açılması, mevcut okul ve kurumların fizikî kapasitesinin artırılması ve iyileştirilmesi, toplumumuzun bu kapasiteden azamî ölçüde yararlanabilme imkânlarının araştırılması, değerlendirilmesi ve uygulamaya konulması, okul ve kurumların atölye ve laboratuvarlarının teknolojiye uygun teçhizatla donatılması, yatırım programlarının hazırlanması konularında ilgili

birimlerle iş birliği yaparak mesleki ve teknik öğretim okul ve kurumlarını çağın gereklerine ve ülkemiz ihtiyaçlarına uygun olarak geliştirmek ve yaygınlaştırmak.

4. Mesleki ve teknik öğretim okul ve kurumlarının eğitim, öğretim, yönetim ve işleyişi ile ilgili mevzuatı hazırlamak, uygulamak, değerlendirmek ve geliştirmek.

5. Genel Müdürlüğe bağlı okul ve kurumlarda görevli; yönetici, öğretmen ve diğer personelin çalışma alanlarıyla ilgili bilgi ve becerilerini geliştirerek eğitim, öğretim, yönetim, üretim ve diğer hizmetlerde niteliği ve verimi yükseltmek için gerekli hizmet içi eğitim planlaması yapmak, Bakanlığın ilgili birimleri ve kamu-özel sektörle işbirliği yapmak.

6. Mesleki ve teknik öğretim okul ve kurumlarının ihtiyacı olan teknik, teorik ve uygulamalı meslek derslerine ait basılı eğitim materyallerini yazmak/yazdırmak.

7. Genel Müdürlüğe bağlı örgün ve yaygın eğitim okul ve kurumlarının cari ve transfer harcamalarına ait yıllık bütçesini hazırlatmak/hazırlamak, bütçe faaliyetlerinin gerçekleştirilmesini sağlamak.

8. Ülkemizdeki çeşitli kamu ve özel kurum-kuruluşlarının endüstriyel teknik öğretim okul ve kurumlarının faaliyetlerine aktif olarak katılmalarını ve katkıda bulunmalarını sağlamak üzere teknik iş birliği protokolleri yapmak, uygulamalarını takip etmek, sonuçlarını değerlendirmek,

9. Mesleki ve teknik öğretimin uluslararası standartlarda geliştirilmesine yönelik iç ve dış kaynaklı çeşitli iş birliği projeleri hazırlamak, hazırlatmak ve uygulamaya konulması hususunda ilgili birim, kurum ve kuruluşlarla iş birliği ve koordinasyonu sağlamak, Bakanlık tarafından uygulamaya konulan ve Bakanlığın ilgili birimi veya birimlerince koordine edilen proje çalışmalarında, Genel Müdürlüğe ait iş ve işlemleri takip etmek ve sonuçlandırmak.

10. Örgün eğitim sisteminden ayrılmış ve hiçbir mesleki bilgi ve beceri sahibi olmayan gençler ve yetişkinlere meslek kazandırarak iktisaden faal duruma gelmelerini sağlamak üzere mesleki ve teknik alanlarda meslek sertifikasına yönelik yaygın mesleki

eğitim programları hazırlamak/hazırlatmak, uygulamak, sonuçlarını değerlendirmek ve geliştirmek.

11. Mezunların yetiştirilme amaçlarına uygun olarak alanlarında istihdam edilmeleri, kendi işlerini kurmaları ve teknolojik gelişmelere uyumlarını sağlayacak imkânların araştırılmasını ve bu konuda ilgili kurum ve kuruluşlarla iş birliği yapılmasını sağlamak.

12. Genel M¼d¼rl¼k personeli ile bağlı okul ve kurumlardaki y¼netici ve ¼ęretmenlerin yetiştirilmeleri, istihdam şartlarının iyileştirilmesi, ¼zl¼k hakları ve denetim sonuçları ile ilgili işleri y¼r¼tmek; ¼ęretmen ihtiyacının karşılanması, y¼netici ve diğer personelin atama ve nakillerinde ilgili birimle iş birliği yapmak.”

Genel M¼d¼rl¼ę¼n aslı g¼revleri olarak belirlenmiştir.³³ Erkek Teknik ¼ęretim Genel M¼d¼rl¼ę¼ne bağlı okullarda 2006–2007 eğitim ¼ęretim yılı itibari ile 1.689 okulda, 35.514 ¼ęretmen ile, 498.269 ¼ęrenci eğitim g¼rmektedir.³⁴

2.2. Kız Teknik ¼ęretim Genel M¼d¼rl¼ę¼

Kız Teknik ¼ęretim Genel M¼d¼rl¼ę¼ ilk defa "Kız Teknik ¼ęretim M¼d¼rl¼ę¼" adıyla 10 Haziran 1933 tarih ve 2287 sayılı "Maarif Teşkilâtı ve Vazifeleri Hakkında Kanun"la Mesleki ve Teknik ¼ęretim Genel M¼d¼rl¼ę¼ b¼nyesinde kurulmuştur. 1960 yılına kadar bu adla faaliyetlerini s¼rd¼ren Kız Teknik ¼ęretim M¼d¼rl¼ę¼, mesleki ve teknik ¼ęretime duyulan ihtiyaç ve bu alandaki okullara olan talebin artması ¼zerine, Bakanlık Makamının 01 Mart 1960 tarih ve 2180 sayılı onayı ile "Kız Teknik ¼ęretim Genel M¼d¼rl¼ę¼" olarak yeniden teşkilatlandırılmıştır. 30 Nisan 1992 tarih ve 3797 sayılı "Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilât ve G¼revleri Hakkında Kanun"un 14'¼nc¼ maddesi ile Kız Teknik ¼ęretim Genel M¼d¼rl¼ę¼n¼n temel g¼revleri belirlenmiştir. Bu g¼revler;

Kız meslek liseleri, Kız teknik liseleri, Anadolu kız meslek liseleri, Anadolu kız teknik liseleri, Kız teknik ¼ęretim olgunlaşma enstit¼leri, Pratik kız sanat okulları ile

³³ http://etogm.meb.gov.tr/index.asp?sayfa_id=100&konu=gorev (15.02.2007)

³⁴ Milli Eğitim İstatistikleri, Resmi İstatistik Programı Yayını, ¼rg¼n Eğitim, 2006–2007, s.73.

aynı seviye ve türdeki diğer mesleki ve teknik, örgün ve yaygın eğitim kurumlarının eğitim-öğretim ve yönetimi ile ilgili bütün görev ve hizmetleri yürütmek,

Okul ve kurumların eğitim-öğretim programlarını, ders kitapları ile eğitim araç ve gereçlerini hazırlamak ve Talim ve Terbiye Kuruluna sunmaktır.

Kanunda yer alan bu görevler, merkez teşkilatında görevli; bir Genel Müdür, iki Genel Müdür Yardımcısı, üç Daire Başkanı, on Şube Müdürü, dört Eğitim Uzmanı, on dört Şef, altı Görevli Öğretmen, yedi Veri Hazırlama ve Kontrol İşletmeni, iki Memur ve biri Dağıtıcı kadrosunda olmak üzere toplam elli personel tarafından yürütülmektedir.

Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğüne bağlı olarak halen ülke genelinde örgün ve yaygın eğitim düzeyindeki Kız meslek, Anadolu kız meslek, Kız teknik ve Anadolu kız teknik liseleri ile Kız teknik öğretim olgunlaşma enstitüleri ve Pratik kız sanat okullarının sayısı 819 dur. Kız meslek liseleri bünyesinde atölye ve laboratuvar niteliğinde açılmış olan 350 Uygulama Sınıfı ve 57 Çocuk Kulübü ile 0-12 yaş grubu çocuklara da hizmet götürülmektedir.

Ayrıca; Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğüne bağlı olarak 140 çok programlı lise ve 9 mesleki ve teknik eğitim merkezi faaliyet göstermekte olup, Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, Ticaret Turizm Öğretimi Genel Müdürlüğü ile Din Öğretimi Genel Müdürlüğüne bağlı olarak faaliyet gösteren çok programlı liselerin bünyesinde de Kız Teknik Öğretim Programları uygulanmaktadır.³⁵

Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğüne bağlı okullarda 2006–2007 eğitim öğretim yılı itibari ile 819 okulda, 17.345 öğretmen ile, 222.787 öğrenci eğitim görmektedir.³⁶

2.3. Ticaret Turizm Öğretimi Genel Müdürlüğü

Ticaret Turizm Öğretimi Genel Müdürlüğü 10 Haziran 1933 tarihinde 2287 Sayılı Maarif Vekâleti Merkez Teşkilatı ve Vazifeleri Hakkında Kanun ile Ticaret

³⁵ <http://ktogm.meb.gov.tr/orgun.asp> (27.03.2007)

³⁶ Milli Eğitim İstatistikleri, Resmi İstatistik Programı Yayını, Örgün Eğitim, 2006–2007, s.73.

Öğretim Hizmetleri adı altında kurulmuştur. Bu günkü halini ise 30 Nisan 1992 tarihinde Milli Eğitim Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki 3797 Sayılı Kanun ile almıştır. 3797 Sayılı Milli Eğitim Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanununun 15. maddesinde ise Ticaret ve Turizm Öğretimi Genel Müdürlüğünün görevleri aşağıdaki şekilde belirtilmiştir. Bunlar;

“1. Ticaret Meslek Liseleri, Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri, Sekreterlik Meslek Liseleri, Anadolu Ticaret Meslek Liseleri, Anadolu Otelcilik ve Turizm Meslek Liseleri, Anadolu Aşçılık Meslek Liseleri ile aynı seviye ve türdeki diğer mesleki örgün ve yaygın eğitim kurumlarının eğitim, öğretim, yönetim ile ilgili bütün görev ve hizmetlerini yürütmek,

2. Okul ve kurumlarının eğitim ve öğretim programlarını, ders kitapları ile eğitim araç ve gereçlerini hazırlamak ve Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığına sunmaktır.”³⁷

Ticaret Turizm Öğretim Genel Müdürlüğüne bağlı okullarda 2006–2007 eğitim öğretim yılı itibari ile 898 okulda, 16.322 öğretmen ile, 288.662 öğrenci eğitim görmektedir.³⁸

2.4. Din Öğretimi Genel Müdürlüğü

Din Öğretimi Genel Müdürlüğü’ne bağlı okullar 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu’nun 32. Maddesinde: “İmam-Hatip Liseleri İmamlık, Hatiplik ve Kur’an Kursu öğreticiliği gibi dinî hizmetlerin yerine getirilmesi ile görevli elemanları yetiştirmek üzere Milli Eğitim Bakanlığı’na açılan ortaöğretim sistemi içinde, hem mesleğe, hem yüksek öğrenime hazırlayıcı programlar uygulayan öğretim kurumlarıdır...” diye tanımlanmaktadır. 3797 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı’nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanununun 17. Maddesine göre; Din Öğretimi Genel Müdürlüğü’nün görevleri:

“1. İmam-Hatip Liseleri ile Anadolu İmam-Hatip Liselerinin eğitim, öğretim ve yönetimi ile ilgili bütün görev ve hizmetlerini yürütmek,

³⁷ <http://ttozm.meb.gov.tr/ticar/hakkimizda.htm> (27.03.2007)

³⁸ Milli Eğitim İstatistikleri, Resmi İstatistik programı Yayını, Örgün Eğitim, 2006–2007, s.73.

2. İlköğretim, ortaöğretim ve Bakanlığa bağlı yaygın eğitim kurumlarında okutulan Din Kültürü ve Ahlâk öğretimine ait program ile ders kitaplarını hazırlamak ve Talim ve Terbiye Kurulu'na sunmaktır.”³⁹ Din Öğretim Genel Müdürlüğüne bağlı okullarda 2006–2007 eğitim öğretim yılı itibari ile 455 okulda, 9.099 öğretmen ile 120.668 öğrenci eğitim görmektedir.”⁴⁰

2.5. Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü

Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü'nün görevleri 3797 Sayılı Milli Eğitim Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanunun 18. maddesinde aşağıdaki şekilde belirtilmiştir:

“1. Çıraklık ve Meslek Eğitimi Kanununa göre, aday çırak, çırak, kalfa ve ustaların genel ve mesleki eğitimlerini sağlamak,

2. Örgün eğitim sistemine girmemiş, herhangi bir eğitim kademesinden ayrılmış veya bitirmiş vatandaşları yaygın eğitim yoluyla genel veya mesleki ve teknik öğretim alanlarında eğitmek,

3. Çıraklık ve yaygın eğitim kurumlarını açmak, eğitim, öğretim ve yönetimi ile ilgili bütün görev ve hizmetlerini yürütmek,

4. Okul ve kurumlarının eğitim ve öğretim programlarını, ders kitapları ile eğitim araç ve gereçlerini hazırlamak ve Talim ve Terbiye Kuruluna sunmak.”

Çıraklık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü'nün amacı; halkın yaşam kalitesini yükselterek, toplumsal refahı artırmak için; yaşam boyu öğrenme perspektifi içerisinde, toplumun her yaş ve eğitim düzeyindeki kişilere enerjilerini ve yaratıcılıklarını ortaya çıkaracak, öğrenme, iş ve yaşam becerilerini geliştirecek, her zaman ve her yerde uygulanabilecek yaygın eğitim programları geliştirmek, işgücü piyasasının ihtiyaç duyduğu çırak, kalfa ve ustaların geliştirilmesini sağlamak, gerekli yasal düzenlemeler yapmak ve denetlemektir.⁴¹

³⁹ http://dogm.meb.gov.tr/din_ogretimi.htm (27.03.2007)

⁴⁰ Milli Eğitim İstatistikleri, Resmi İstatistik Programı Yayını, Örgün Eğitim, 2006–2007, s.73.

⁴¹ <http://cygm.meb.gov.tr/tanitim/index.html> (15.03.2007)

Genel müdürlüğün bünyesinde bulunan kurumlar şunlardır: Halk eğitim merkezleri, Mesleki eğitim merkezleri, Pratik kız sanat okulları, Olgunlaşma enstitüleri, Mesleki ve teknik eğitim merkezleri, Yetişkinler teknik eğitim merkezleri, Eğitim ve uygulama okulları, Özel dershaneler, Özel kurslar, Endüstri pratik sanat okulları, Bilim ve sanat merkezleri, Açık ilköğretim ve liseler, Mesleki ve teknik açık öğretim okulları. Çıraklık ve Yaygın Öğretim Genel Müdürlüğüne bağlı kurumlarda 2006–2007 eğitim öğretim yılı itibari ile 1.833 resmi 8.743 özel olmak üzere toplam 10.576 kurumda, 10.190 resmi 69.180 özel kurumlarda görevli olmak üzere toplam 79.370 öğretmen ile, 2.141.389’u resmi, 2.367.175’i özel kuruma kayıtlı toplam 4.508.564 öğrenci eğitim görmektedir.⁴²

3. ERKEK TEKNİK ÖĞRETİM GENEL MÜDÜRLÜĞÜNE BAĞLI OKUL TÜRLERİ

3.1. Anadolu Teknik Liseleri

Bu okullar; teknolojinin hızlı gelişmesi, dünya ve ülkemiz şartlarının değişmesi ve yabancı dil bilen teknik insan gücüne ihtiyaç duyulmasından dolayı 1983–1984 öğretim yılında faaliyete geçirilmiştir. Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulunun 7.6.2005 tarihli ve 184 sayılı kararına kadar ilköğretim üzerine birinci yılı yabancı dil hazırlık sınıfı olmak üzere beş yıl öğretim süreli olan bu okullar, 2005–2006 öğretim yılından itibaren, önündeki hazırlık sınıfları kaldırılarak 4 yıl olarak yeniden yapılandırılmıştır.⁴³ Bu türdeki okulların amacı öğrencilere; orta öğretim düzeyinde asgarî ortak genel kültür vermek, toplum sorunlarına duyarlı, yurdun ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunma bilincini ve gücünü kazandırma amacına yönelik ortak genel kültür dersleri ile birlikte endüstriyel teknik alanlarda meslekî formasyon kazandıran, hem yüksek öğretime hem mesleğe hazırlayan, aynı zamanda bir yabancı dil öğretilmesini amaçlayan, fen bilimleri ağırlıklı programlar uygulanmaktadır.⁴⁴

⁴² M.E.B., 2007 Yılı Bütçesine İlişkin Rapor., Milli Eğitim Basımevi, Ankara 2006, s.58.

⁴³ http://etogm.meb.gov.tr/index.asp?sayfa_id=200&konu=bolum_atl (18.04.2007)

⁴⁴ M.E.B., 2004–2005 Öğretim Yılında Endüstriyel Teknik Öğretim Okul ve Kurumları, Ankara 2004, s.55.

Anadolu teknik liselerine, merkezî sistemle yapılan Orta Öğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı ile öğrenci alınmakta olup, İngilizce, Almanca, Fransızca ve Japonca dilleri ile eğitim ve öğretim yapılmaktadır.

3.2. Anadolu Meslek Liseleri

Bu tür okulların Anadolu Teknik Liselerinden 2005–2006 öğretim yılına kadar farkı uyguladığı program türleri ve eğitim-öğretim süresi, bir yıl yabancı dil hazırlık eğitiminin üzerine dört yıl süreli okullar olmasıydı. Ancak Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulunun 07.06.2005 tarihli ve 184 sayılı kararı uyarınca Anadolu Teknik Liseleri ile aynı şekilde yapılandırılarak hazırlık sınıfı kaldırılmış, eğitim süresi ise dört yıl yapılmıştır.⁴⁵

Anadolu meslek liselerinde öğrencilere, orta öğretim düzeyinde asgarî ortak genel kültür vermek, toplum sorunlarına duyarlı, yurdun ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunma bilincini ve gücünü kazandırma amacına yönelik ortak genel kültür dersleri ile birlikte, öğrencileri; hayata, iş alanlarına ve yüksek öğretime hazırlayan, endüstriyel teknik alanlarda mesleki formasyon kazandıran ve aynı zamanda bir yabancı dilin öğretilmesini amaçlayan programlar uygulanmaktadır.⁴⁶

Anadolu meslek liseleri, ilk kez 1982–1983 eğitim-öğretim yılında faaliyete geçmiştir. Orta Öğretim Kurumları Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Sınavı sonucuna göre öğrenci alan bu okullarda İngilizce ve Almanca dilleri ile eğitim-öğretim yapılmaktadır.

3.3. Teknik Liseler

Teknik liseler, ilk kez 1969–1970 eğitim-öğretim yılında faaliyete geçmiştir. Bu okullar ilköğretim üzerine dört yıl öğretim sürelidir. Teknik liselerin 9'uncu sınıfı, genel liseler ile meslekî ve teknik orta öğretim kurumlarının 9'uncu sınıfı ile ortaktır. 9'uncu

⁴⁵ http://etogm.meb.gov.tr/index.asp?sayfa_id=200&konu=bolum_aml (18.04.2007)

⁴⁶ M.E.B., 2004–2005 Öğretim Yılında Endüstriyel Teknik Öğretim Okul ve Kurumları, Ankara 2004, s.57

sınıfta dil ve anlatım, matematik, fizik ve kimya derslerinden, ilgili mevzuatta belirtilen başarıyı gösteren öğrenciler teknik liseye geçiş yaparak, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda endüstriyel teknik alanlarda meslekî formasyon verilmesini sağlayan, öğrencilerini hayata, iş alanlarına ve yüksek öğretime hazırlayan, fen bilimleri ağırlıklı programlara devam edebilmektedirler.⁴⁷

3.4. Endüstri Meslek Liseleri

Öğrenim süresi 3 yıl iken, yeni yapılanma çerçevesinde 2005–2006 eğitim-öğretim yılında öğretim süresi 4 yıla çıkarılan bu okullarda öğrencilere; orta öğretim düzeyinde asgarî ortak genel kültür vermek, toplum sorunlarına duyarlı, yurdun ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunma bilincini ve gücünü kazandırma amacına yönelik ortak genel kültür dersleri ve çeşitli meslek alanlarında endüstrinin ihtiyaç duyduğu meslekî formasyon verilmek suretiyle, hayata, iş alanlarına ve yüksek öğretime hazırlayan programlar uygulanmaktadır. Endüstri meslek lisesi öğrencileri 1986 yılında çıkarılan 3308 sayılı kanun gereği; 11 ve 12'inci sınıflarda, öncelikle son sınıf öğrencileri olmak üzere genel bilgi ve teknik teorik dersleri haftanın iki günü okulda, uygulamalı meslek derslerini ise haftanın üç günü, alanları ile ilgili işletmelerin makine, araç-gereç ve mesleğinde uzmanlaşmış personel imkânlarından yararlanarak iş yerlerinde yapmaktadır.⁴⁸

Ayrıca, nüfusu az olan yerleşim birimlerinde endüstri meslek lisesi açılması ekonomik olmadığından; bu yerleşim birimlerindeki, başarılı fakat maddi durumu iyi olmayan öğrencilerin eğitime imkân sağlamak amacıyla, fiziki imkânları yeterli olan endüstri meslek liselerine pansiyon açılarak yatılı öğrenciler alınmaktadır.⁴⁹

3.5. Çok Programlı Liseler

Ayrı orta öğretim kurumlarının açılması ekonomik olmayan küçük yerleşim birimlerinde genel lise, imam hatip lisesi ile meslekî ve teknik orta öğretim

---

⁴⁷ M.E.B., 2007 Yılı Bütçesine İlişkin Rapor., Milli Eğitim Basımevi, Ankara 2006, s.67.

⁴⁸ M.E.B., 2004–2005 Öğretim Yılında Endüstriyel Teknik Öğretim Okul ve Kurumları, Ankara 2004, s.61.

⁴⁹ http://etogm.meb.gov.tr/index.asp?sayfa_id=200&konu=bolum_eml (18.04.2007)

programlarının aynı yönetim altında uygulandığı okullardır. Çok programlı liseler 1989–1990 öğretim yılından itibaren açılmaya başlanmıştır. Bu okullarda, bağımsız olarak eğitim yapan orta öğretim kurumlarında uygulanan programlar aynen uygulanmakta ve öğrencilere bitirdikleri programa ait diploma (Lise, Meslek Lisesi, İmam Hatip Lisesi vb.) düzenlenmektedir. Bunlar İlköğretim üzerine öğrenim süresi 4 yıl olan ve öğrencilere: orta öğretim seviyesinde asgarî kültür kazandırılması ve çeşitli meslek alanlarında endüstrinin ve hizmet sektörlerinin ihtiyaç duyduğu meslekî formasyon verilmesi suretiyle öğrencileri iş alanlarına ve yüksek öğretime hazırlayan programların uygulandığı meslekî ve teknik okullardır.⁵⁰ Çok programlı liseler Ortaöğretim Genel Müdürlüğü, Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, Kız Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü, Ticaret ve Turizm Öğretimi Genel Müdürlüğü, Din Öğretimi Genel Müdürlüğü programlarının bir yönetim altında uygulandığı okullardır. Çok programlı liselerde meslekî ve teknik eğitim programlara devam eden öğrenciler; Endüstri Meslek Liselerinde 3308 sayılı kanunun uygulaması olan işletmelerde beceri eğitimini 12. sınıfta genel bilgi ve teknik teorik derslerini haftanın iki günü okulda haftanın diğer üç gününde ise uygulamalı meslek derslerini alanları ile ilgili işletmelerin makine, araç-gereç ve mesleğinde uzmanlaşmış personel imkânlarından faydalanarak işyerlerinde yapmaktadır. Genel lise programına devam eden öğrenciler ise eğitiminin tamamını okullarında yapmaktadırlar. Çok programlı liselere kayıt yaptıracak öğrencilerin, öğrenim görmek istedikleri programın gerektirdiği özel şartları taşımaları gerekmektedir.⁵¹

3.6. Meslekî ve Teknik Eğitim Merkezleri

2001 yılında çıkarılan 4702 sayılı Kanun gereğince, eğitim maliyetini azaltmak, kaynakları daha verimli kullanmak ve eğitimin niteliğini artırmak, amacıyla öncelikle Bakanlıkça belirlenen küçük yerleşim birimlerinde olmak üzere meslekî ve teknik eğitim merkezleri kurulmaktadır. Bu merkezlerde, meslekî ve teknik eğitim alanında diploma kazandıran Anadolu teknik lise, Anadolu meslek lisesi, teknik lise ve meslek lisesi

⁵⁰ http://etogm.meb.gov.tr/index.asp?sayfa_id=200&konu=bolum_cpl (18.04.2007)

⁵¹ M.E.B., 2004–2005 Öğretim Yılında Endüstriyel Teknik Öğretim Okul ve Kurumları, Ankara 2004, s.63.

seviyesindeki orta öğretim programlarının tümü, çıraklık eğitimi programları ile belge ve sertifika kazandıran yaygın meslekî ve teknik eğitim programları uygulanmaktadır.⁵² Milli Eğitim Bakanlığınca, küçük yerleşim birimlerinde açılmış bulunan, öğrenci sayısı yeterli olmayan bazı meslekî ve teknik orta öğretim kurumları ile meslekî eğitim merkezleri aynı yönetim altında toplanmak suretiyle meslekî ve teknik eğitim merkezi olarak yapılandırılmıştır. Meslekî ve Teknik Eğitim Merkezleri ilk defa 2001–2002 öğretim yılında faaliyete geçmiştir.⁵³

3.7. İkili Meslekî Eğitim Merkezleri

Hükümetimiz ile Alman Hükümeti arasında imzalanan "İkili Meslek Eğitiminin Teşviki Projesi" çerçevesinde; motor ve endüstriyel elektronik meslek alanlarında, örnek kalifiye teknik eleman, ustabaşı ve usta öğreticilerin, ikili (dual) meslek eğitim sistemi ile yetiştirilmesini sağlamak amacı ile ilk kez Ankara Dikmen Endüstri Meslek Lisesi bünyesinde faaliyete geçirilen Meslekî Eğitim Merkezleri, 1991–1992 ders yılında (8), 1992–1993 ders yılında (4) okula daha yaygınlaştırılmış ve mevcut programlarına Endüstriyel Mekanik meslek alanı ilave edilmiştir. Bu merkezlere devam etmek isteyen öğrenciler, önce devam etmek istedikleri meslek alanlarında üretim ve hizmet yapan bir işyeri ile mevzuatına uygun sözleşmesini yaptıktan sonra merkeze kayıt yaptırmaktadır. Merkezde; eğitim süresi ortaokul üzerine 3 yıl olup, öğrenciler programlarında yer alan genel bilgi ve teorik teknik meslek dersleri okumak üzere haftada 2 gün meslekî eğitim merkezine gelmektedir. Bu merkezdeki eğitimini tamamlayarak kalfalık belgesi almaya hak kazanan öğrenciler, endüstri meslek lisesi diploması almak istedikleri takdirde ilgili meslek alanının fark derslerini başarmak zorundadır.⁵⁴

3.8. Yetişkinler Teknik Eğitim Merkezleri

Endüstriyel alanlarda kurslar yoluyla, en az ilköğretim okulu mezunu gençlere meslek edindirmek, mesleklerinde gelişmek isteyenlerin meslekî bilgi ve becerilerini

---

⁵² M.E.B., 2004–2005 Öğretim Yılında Endüstriyel Teknik Öğretim Okul ve Kurumları, Ankara 2004, s.66.

⁵³ http://etogm.meb.gov.tr/index.asp?sayfa_id=200&konu=bolum_metem (18.04.2007)

⁵⁴ http://etogm.meb.gov.tr/index.asp?sayfa_id=200&konu=bolum_tamem (18.04.2007)

yeni teknolojilere paralel olarak geliştirmek gayesi ile kurulmuş yaygın endüstriyel teknik eğitim kurumlarıdır. Bu merkezlere yatılı öğrenci kabul edilmektedir.⁵⁵

	2004-2005 ÖĞRETİM YILI			2005-2006 ÖĞRETİM YILI			2006-2007 ÖĞRETİM YILI		
	OKUL SAYISI	ÖĞRETMEN SAYISI	ÖĞRENCİ SAYISI	OKUL SAYISI	ÖĞRETMEN SAYISI	ÖĞRENCİ SAYISI	OKUL SAYISI	ÖĞRETMEN SAYISI	ÖĞRENCİ SAYISI
ANADOLU TEKNİK LİSESİ	203	1.391	28.174	228	1.524	33.262	258	1.656	40.170
ANADOLU MESLEK LİSESİ	231	661	12.557	286	748	16.174	294	782	19.364
TEKNİK LİSE	303	24.474	24.309	314	25.201	24.246	318	25.986	25.220
ENDÜSTRİ MESLEK LİSESİ	425		290.763	436		306.128	489		320.015
ÇOK PROGRAMLI LİSE	221	4.563	63.038	219	4.632	64.678	164	4.430	60.759
MESLEKİ VE TEKNİK EĞTİM MERKEZİ	77	2.684	28.090	79	2.768	29.756	79	2.540	30.088
İKİLİ MESLEKİ EĞTİM MERKEZİ	14		1.219	14		1.000	15		1.087
TOPLAM	1.474	33.773	448.150	1.576	34.873	475.244	1.617	35.394	496.703

Kaynak: http://etogm.meb.gov.tr/index.asp?sayfa_id=800&konu=3yil (05.02.2007)

Çizelge 2. Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğüne Bağlı Endüstriyel Teknik Öğretim Okullarının Son Üç Öğretim Yılı Kurum Türlerine Göre Okul, Öğretmen ve Öğrenci Sayıları (Örgün)

Çizelge 2 incelendiğinde Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü'ne bağlı okul türlerinin tamamında okul, öğretmen ve öğrenci sayılarının arttığı görölmektedir. Bu da mesleki ve teknik eğitime olan talebin giderek arttığının göstergesidir.

⁵⁵ M.E.B., 2004–2005 Öğretim Yılında Endüstriyel Teknik Öğretim Okul ve Kurumları, Ankara 2004, s.68.

4. METAL İŞLERİ VE MOBİLYA DEKORASYON BÖLÜMLERİ

Bu bölümde araştırmamızın konusu olan Endüstri Meslek Lisesi son sınıf öğrencilerinin kayıtlı olduğu Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon bölümlerini kısaca tanıtacağız. Mesleki ve teknik Eğitimi geliştirme projesi ile nasıl bir yapılanma içerisinde oldukları açıklanıp, bu mesleki alanlar ile ilgili mevcut sayısal bilgiler verilecektir.

4.1. Metal İşleri Bölümü

Metal İşleri bölümü; metal ve metal alaşımlarının sıcak ve soğuk olarak biçimlendirildiği ve aynı zamanda, çeşitli metallerin ısı işlemleriyle bunların birbirine kaynak, perçin cıvata ile birleştirilmeleri yanında çelik konstrüksiyon ve metal süsleme işlerinin yapıldığı meslek dalıdır.⁵⁶ Bu bölümde öğrencilere verilen mesleki eğitimin içeriğinde;

- Yapılacak işin taslak resminin çizilmesi veya çizilmiş resmin okunması,
- Yapacağı iş birden fazla parçadan oluşacaksa, parçaların neler olacağını belirlenmesi,
- Metalleri taslağa uygun olarak kesici aletlerle veya makinelerle kesilmesi,
- Taslağa göre parçaları birleştirme, kaynak, lehimleme, vida ve cıvata vb. yöntemlerle birleşmiş noktaların sabitleştirilmesi,
- Dövme, bükme gibi işlemlerle metale şekil verilmesi,
- Pürüzlü yüzeylerin düzeltilmesi ve parlatılması,
- Boyama ve renklendirme işlemlerinin yapılması,
- Çeliklerin ısı işlemlerinin (su verme, yüzey sertleştirme, normalleştirme vb.) yapılması,
- Bilgisayarlı ya da çeşitli metal işleme tezgâhlarının kullanılması,
- Yapılan işlerin maliyet ve satış fiyatlarının hesaplanması,
- Makinelerin periyodik bakımlarının yapılması işleri yer alır.

---

⁵⁶ <http://www.corumeml.com/metal.asp>(12.01.2007)

Metal İşleri bölümünde okuyacak öğrencilerin;

- Gözü ve eli eşgüdüm halinde kullanabilen,
- Mekanik konulara ilgili ve yetenekli,
- Dikkatli, tedbirli,
- Alet ve makinelerle uğraşmaktan hoşlanan,
- Elleri ve gözleri sağlam, bedence güçlü kimseler olması gerekmektedir.⁵⁷

Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme Projesi (MEGEP) kapsamında 2004–2005 eğitim-öğretim yılından itibaren eğitim süresi 4 yıla çıkarılmış, bölümün adı Metal Teknolojisi Alanı olmuş ve bu meslek alanında branşlaşmaya gidilerek verilecek eğitimde modüler sistem esas alınmıştır.

ISCED 97 YE GÖRE KOD VE ALAN	UYGULAMADAKİ ALAN (2004-2005)	YENİ ALAN ADI	DALLAR
521 Mekanik ve Metal İşleri	Metal İşleri	Metal Teknolojisi Alanı	Kaynakçılık Isıl İşlem Çelik Konstrüksiyon Metal Doğrama

Kaynak: <http://www.megep.meb.gov.tr/modulson/moduller.htm> (18.01.2007)

Çizelge 3.Metal İşleri Bölümünde Uygulanan Modüller

⁵⁷ <http://www.iskur.gov.tr/mydocu/meslek/meslek298.html> (12.01.2007)

DERS KATEGORİLERİ		DERSLER	IX. SINIF	X. SINIF	XI. SINIF	XII. SINIF
ORTAK DERSLER		*DİL VE ANLATIM	2	2	2	2
		TÜRK EDEBİYATI	3	3	-	-
		DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ	1	1	1	1
		TARİH	2	2	-	-
		T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK	-	-	2	-
		COĞRAFYA	2	2	-	-
		MATEMATİK	4	-	-	-
		FİZİK	2	-	-	-
		KİMYA	2	-	-	-
		BİYOLOJİ	2	-	-	-
		SAĞLIK BİLGİSİ	2	-	-	-
		FELSEFE	-	-	2	-
		YABANCI DİL	3	3	-	-
		BEDEN EĞİTİMİ	2	-	-	-
		MİLLÎ GÜVENLİK BİLGİSİ	-	1	-	-
		TRAFİK VE İLK YARDIM	-	-	1	-
		TANITIM VE YÖNLENDİRME	2	-	-	-
		TOPLAM	29	14	8	3
ALAN DERSLERİ	ALAN ORTAK DERSLERİ	BİLGİ VE İLETİŞİM TEKNOLOJİSİ	2	-	-	-
		MATEMATİK	-	3	-	-
		MESLEKİ GELİŞİM	-	2	-	-
		TEKNİK RESİM	-	4	-	-
	DAL DERSLERİ	*TEMEL METAL ŞEKİLLENDİRME	-	11	-	-
		*İŞLETMELERDE BECERİ EĞİTİMİ	-	-	24	29
		*ELEKTRİK ARK KAYNAĞI-1	-	-	-	-
		OKSİ-GAZ KAYNAĞI	-	-	-	-
		MALZEME MUAYENE	-	-	-	-
		METAL YÜZEY İŞLEMLERİ	-	-	-	-
		*SICAK ŞEKİLLENDİRME	-	-	-	-
		*SOĞUK ŞEKİLLENDİRME	-	-	-	-
		BİLGİSAYAR DESTEKLİ ÇİZİM	-	-	-	-
		TEMEL ELEKTRİK	-	-	-	-
		ISIL İŞLEM	-	-	-	-
		ELEKTRİK ARK KAYNAĞI-2	-	-	-	-
		ÇELİK YAPILANDIRMA	-	-	-	-
İLERİ DÜZEYDE METAL İŞLEME	-	-	-	-		
DEMİR DOĞRAMA	-	-	-	-		
ALÜMİNYUM DOĞRAMA	-	-	-	-		
TEKNİK YABANCI DİL	-	-	-	-		
ALAN/DAL DERSLERİ TOPLAMI		2	20	24	29	
SEÇMELİ DERSLER		3	-	2	2	
REHBERLİK		1	1	1	1	
GENEL TOPLAM		35	35	35	35	

Not: (*) Millî Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Kurumları Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliği'nin 33. maddesi uyarınca yıl sonu başarı ortalaması ile başarılı sayılmayacak dersleri ifade eder.

Kaynak: http://etogm.meb.gov.tr/index.asp?sayfa_id=300&konu=yeni (19.01.2007)

Çizelge 4. Endüstri Meslek Liseleri Metal Teknolojisi Alanı Çerçeve Öğretim Programı Haftalık Ders Çizelgesi

Endüstri meslek liselerinde 10. sınıftan itibaren alanları belirlenen öğrenciler bu bölüme geçiş yaptıklarında, 10. sınıfta genel olarak Metal Teknolojileri alanında eğitim gördükten sonra çizelge 3' te yer alan dallara 11. sınıfta ayrılarak branşlaşmış

olacaklardır. Bu öğrenciler çizelge 4' te yer alan çerçeve programındaki dersleri görürler. 12. sınıfta ise 3308 sayılı kanun çerçevesinde işletmelerde uygulamalı eğitim yapmaya giderler. Bu eğitim haftanın iki günü okulda, üç günü ise işletmede gerçekleştirilir. İşletmelerde uygulamalı eğitim gören öğrencilere, işletmelerce asgari ücretin %30'undan az olmamak üzere bir ücret verilmektedir. Eğitim gören öğrencilerin iş kazası, iş riski ve meslek hastalıkları ile ilgili sigorta primleri devletçe karşılanır. Bütün öğrenci haklarından yararlanır. Ayrıca öğrenciler eğitim gördükleri işletmenin sağlayacağı sosyal imkânlardan faydalanır.

Okul Türü	Metal İşleri Bölümü Olan Okul Sayısı
Endüstri Meslek Lisesi	286
Çok Programlı Lise	49
Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi	54

Kaynak: http://etogm.meb.gov.tr/index.asp?sayfa_id=200&konu (18.01.2007)

Çizelge 5. Metal İşleri Bölümü Olan Okul Sayıları

Metal İşleri Bölümü Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğünde ağırlıklı olarak Endüstri Meslek Liselerinde, Çok Programlı Liselerde, Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezlerinde bulunmaktadır. Ancak Teknik, Anadolu Teknik ve Anadolu Meslek Liselerinde bulunmamaktadır.

4.2. Mobilya ve Dekorasyon Bölümü

Mobilya ve Dekorasyon Bölümü, ağaç ürünlerini kullanarak çeşitli malzemelerin (masa, sehpa, koltuk, sandalye, dolap vb.) üretildiği ve bina içi dekorasyonunda yer alan ağaç veya ağaç ürünlerinden (yonga levha, lif levha, kaplama, kereste vb.) oluşan sabit ve hareketli mobilyaların yapım projelerinin çizildiği ve bu yapım projelerine göre üretim yapıldığı meslek dalıdır. Bu bölümde öğrencilere verilen mesleki eğitimin içeriğinde;

- Gerekli malzeme listesinin çıkarılması, maliyetinin hesaplanması,
- Yapılacak olan eşyanın projesinin çizilmesi veya proje hazır ise incelenmesi,
- Üretimde çalışacak elemanların nitelik ve sayılarının belirlenmesi,

- Eşyanın modeline göre yapılacak parçaların belirlenmesi,
- Gelen malzemelerin kullanılması ve denetlenmesi için istif edilmesinin sağlanması,
- Ahşap malzemenin kesilerek, yontularak, oyularak parçalarının yapılması veya yaptırılması,
- Parçaların projeye uygun şekilde birleştirilmesini, pürüzlerinin düzeltilmesini, cilalanmasını ve aksesuarlarının takılması işinin yapılması veya yaptırılması,
- Kullanılan alet ve makinelerin bakım ve onarımlarının yapılması veya yaptırılması işleri yer alır.

Mobilya ve Dekorasyon Bölümünde okuyacak öğrencilerin;

- El ve parmak becerisine sahip göz ve ellerini eşgüdüm içinde kullanabilen,
- Uzay ve şekil ilişkilerini görebilen,
- Yeniliklere açık,
- Bedence sağlıklı,
- Tasarım ve çizim yeteneği gelişmiş,
- Dikkatli ve tedbirli,
- Alet ve makinelerle çalışmaktan hoşlanan,
- Başka insanlarla iyi iletişim kurabilen,
- Sabırlı, işbirliğine açık ve sorumluluk taşıyabilen kimseler olması gerekmektedir.⁵⁸

Mobilya ve Dekorasyon Bölümü de bütün mesleki ve teknik öğretim programları gibi Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme Projesi (MEGEP) kapsamında 2004–2005 eğitim öğretim yılından itibaren eğitim süresi 4 yıla çıkarılmış, bölümün adı Ahşap Teknolojisi Alanı olmuş ve bu meslek alanında branşlaşmaya gidilerek verilecek eğitimde modüler sistem esas alınmıştır.

---

⁵⁸ <http://www.iskur.gov.tr/mydocu/meslek/meslek310.html> (12.01.2007)

ISCED 97 YE GÖRE KOD VE ALAN	UYGULAMADAKİ ALAN (2004-2005)	YENİ ALAN ADI	DALLAR
543 Materyaller (Ahşap, Kağıt, Plastik, Cam, Seramik)	Mobilya ve Dekorasyon	Ahşap Teknolojisi Alanı	Mobilya İmalatı Mobilya Döşeme Ahşap Üst Yüzey İşleme Ahşap Süsleme Ahşap İskelet İmalatı Ahşap Doğrama Ahşap Yat ve Tekne İmalatı

Kaynak: <http://www.megep.meb.gov.tr/modulson/moduller.htm> (18.01.2007)

Çizelge 6. Mobilya ve Dekorasyon Bölümünde Uygulanan Modüller

Endüstri meslek liselerinde 10. sınıftan itibaren alanları belirlenen öğrenciler bu bölüme geçiş yaptıklarında 10. sınıfta genel olarak Ahşap Teknolojileri alanında eğitim gördükten sonra, çizelge 6' da yer alan dallara 11. sınıfta ayrılarak branşlaşmış olacaklardır. Endüstri Meslek Liselerinin bütün programlarında olduğu gibi 12. sınıfta 3308 sayılı kanun çerçevesinde işletmelerde uygulamalı eğitim yapmaya giderler. Bu eğitim haftanın iki günü okulda, üç günü ise işletmede gerçekleştirilir. İşletmelerde uygulamalı eğitim gören öğrencilere, işletmelerce asgari ücretin %30'undan az olmamak üzere bir ücret verilmektedir. Eğitim gören öğrencilerin iş kazası, iş riski ve meslek hastalıkları ile ilgili sigorta primleri devletçe karşılanır. Bütün öğrenci haklarından yararlanır. Ayrıca öğrenciler eğitim gördükleri işletmenin sağlayacağı sosyal imkânlardan faydalanır.

DERS KATEGORİLERİ		DERSLER	IX. SINIF	X. SINIF	XI. SINIF	XII. SINIF
ORTAK DERSLER		DİL VE ANLATIM	2	2	2	2
		TÜRK EDEBİYATI	3	3	-	-
		DİN KÜLTÜRÜ VE AHLAK BİLGİSİ	1	1	1	1
		TARİH	2	2	-	-
		T.C. İNKILAP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK	-	-	2	-
		COĞRAFYA	2	2	-	-
		MATEMATİK	4	-	-	-
		FİZİK	2	-	-	-
		KİMYA	2	-	-	-
		BİYOLOJİ	2	-	-	-
		SAĞLIK BİLGİSİ	2	-	-	-
		FELSEFE	-	-	2	-
		YABANCI DİL	3	3	-	-
		BEDEN EĞİTİMİ	2	-	-	-
		MİLLİ GÜVENLİK BİLGİSİ	-	1	-	-
		TRAFİK VE İLK YARDIM	-	-	1	-
		TANITIM VE YÖNLENDİRME	2	-	-	-
		TOPLAM	29	14	8	3
ALAN DALLAR DERSLERİ	ALAN ORTAK DERSLERİ	BİLGİ VE İLETİŞİM TEKNOLOJİSİ	2	-	-	-
		MESLEKİ GELİŞİM	-	2	-	-
		MATEMATİK	-	3	-	-
		* AHŞAP YAPIM TEKNİKLERİ	-	9	-	-
		TEKNİK RESİM	-	4	-	-
	DAL DERSLERİ	BİLGİSAYAR DESTEKLİ ÇİZİM	-	2	-	-
		*İŞLETMELEERDE BECERİ EĞİTİMİ	-	-	24	29
		AHŞAP İŞ RESMİ	-	-	-	-
		KONTROL VE DEPOLAMA	-	-	-	-
		*MOBİLYA YAPIMI	-	-	-	-
		*MOBİLYA MONTAJ	-	-	-	-
		*MOBİLYA DÖŞEME TEKNİKLERİ	-	-	-	-
		MOBİLYA DÖŞEME RESMİ	-	-	-	-
		*AHŞAPTA ÜST YÜZEY TEKNİKLERİ	-	-	-	-
		*AHŞAPTA ÖZEL ÜST YÜZEY İŞLEMLERİ	-	-	-	-
		*AHŞAP OYMA TEKNİKLERİ	-	-	-	-
		*AHŞAP TORNALAMA TEKNİKLERİ	-	-	-	-
		AHŞAP KAKMA TEKNİKLERİ	-	-	-	-
		*AHŞAP İSKELET TEKNİKLERİ	-	-	-	-
		*AHŞAP İSKELET ÜRETİMİ	-	-	-	-
		AHŞAP İSKELETTE SERİ ÜRETİM	-	-	-	-
		AHŞAP İSKELET RESMİ	-	-	-	-
		*İÇ MEKÂN DOĞRAMASI	-	-	-	-
		DIŞ MEKÂN DOĞRAMASI	-	-	-	-
		AHŞAP DOĞRAMA RESİMLERİ	-	-	-	-
		*AHŞAP TEKNE RESMİ	-	-	-	-
		AHŞAP TEKNE İMALAT RESMİ	-	-	-	-
*TEKNE İSKELETİ	-	-	-	-		
TEKNE FORMU	-	-	-	-		
KAMARA ÜRETİM TEKNİKLERİ	-	-	-	-		
GÜVERTE	-	-	-	-		
ALAN/DAL DERSLERİ TOPLAMI			2	20	24	29
SEÇMELİ DERSLER			3	-	2	2
REHBERLİK			1	1	1	1
GENEL TOPLAM			35	35	35	35

Not: (*) Millî Eğitim Bakanlığı Orta Öğretim Kurumları Sınıf Geçme ve Sınav Yönetmeliği'nin 33. maddesi uyarınca yıl sonu başarı ortalaması ile başarılı sayılmayacak dersleri ifade eder.
Kaynak: http://etogm.meb.gov.tr/index.asp?sayfa_id=300&konu=veni (19.01.2007)

Çizelge 7. Endüstri Meslek Liseleri Ahşap Teknolojisi Alanı Çerçeve Öğretim Programı Haftalık Ders Çizelgesi

Teknik Lise haricinde Mobilya ve Dekorasyon bölümünde okuyan öğrenciler çizelge 7’ de yer alan çerçeve programındaki dersleri görürler.

Okul Türü	Mobilya ve Dekorasyon Bölümü Olan Okul Sayısı
Endüstri Meslek Lisesi	242
Teknik Lise	5
Çok Programlı Lise	57
Mesleki ve Teknik Eğitim Merkezi	44

Kaynak: http://etogm.meb.gov.tr/index.asp?sayfa_id=200&konu (18.01.2007)

Çizelge 8. Mobilya ve Dekorasyon Bölümü Olan Okul Sayıları

Mobilya ve Dekorasyon Bölümü Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğünde Çizelge 8’ de gösterildiği gibi ilgili okul türlerinde bulunmaktadır. Ancak Anadolu Teknik ve Anadolu Meslek Liselerinde bulunmamaktadır.

5. DÖNER SERMAYE İŞLETMELERİ

Döner sermaye, genel bütçe içinde yönetilen ticari ve sınaî nitelikli kuruluşların hammadde ve malzeme alım bedelleriyle uzman ve işçi ücretlerinin karşılanması için bütçeye konulan ödenek demektir.⁵⁹ Türk kamu ekonomisine döner sermaye kavramı, 1927 tarihinde yürürlüğe giren 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanununun 49. maddesi ile girmiştir. Bu kanuna göre genel ve katma bütçeli idarelere döner sermaye verilmek suretiyle, ilgili idareye bağlı olan döner sermaye işletmeleri kurulmuştur. Genel ve katma bütçeli idarelerin kamu hizmetlerinin yerine getirmesi sırasında, bu hizmetlere bağlı olarak yönetilen; ticari, sanayi, tarımsal, kültürel ve mesleki nitelikteki faaliyetlerin yürütülmesi için tahsis edilen sermayelere “döner sermaye”, bu şekilde yani döner sermaye verilerek kurulan işletmelere de “döner sermaye işletmeleri” denilmiştir. Döner sermayeli işletmeler, bağlı oldukları idarelerin unvanına “döner sermaye işletmesi” kelimesinin eklenmesiyle adlandırılmışlardır.⁶⁰ Mesela; “Bahçelievler Erkan Avcı Endüstri Meslek Lisesi Döner Sermaye İşletmesi”, “Milli Eğitim Basımevi Döner

⁵⁹ Bozkurt Ö., Ergun T., Kamu Yönetimi Sözlüğü, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü, Yayın No:283, Ankara 1998, s.73.

⁶⁰ Engür H., Türkiye’de Kamu Döner Sermaye İşletmeleri Uygulaması, Devlet Bütçe Uzmanlığı Araştırma Raporları Dizisi, Dizi Sıra No:5, Ankara 1987, s.15.

Sermaye İşletmesi” gibi. Eğitim, sağlık, sanayi, ticari, tarım ve mesleki sahalarda devletin temel görevlerini yürüten veya bu temel görevlere destek hizmeti sağlayan okul, hastane, fabrika, darphane ve fidanlık gibi birimlerde ekonomik amaçla oluşturulan kuruluşların, devlet için ya da piyasaya yönelik olarak yaptıkları işler sırasında veya bu işlerden arta kalan zamanda, piyasa talebi ve fiyatı oluşan mal ve hizmet üretiminde bulunmaları, sıkça karşılaşılan bir durumdur. İşte bu gibi durumlarda devletin temel hizmetleri aksatılmadan, kapasite fazlasını değerlendirmek suretiyle üretimde bulunulması ve üretilen mal veya hizmetin piyasa fiyatı ile satılması için Döner Sermaye işletmeleri kurulmuştur.⁶¹

5.1. Mesleki ve Teknik Eğitimde Döner Sermaye İşletmeleri

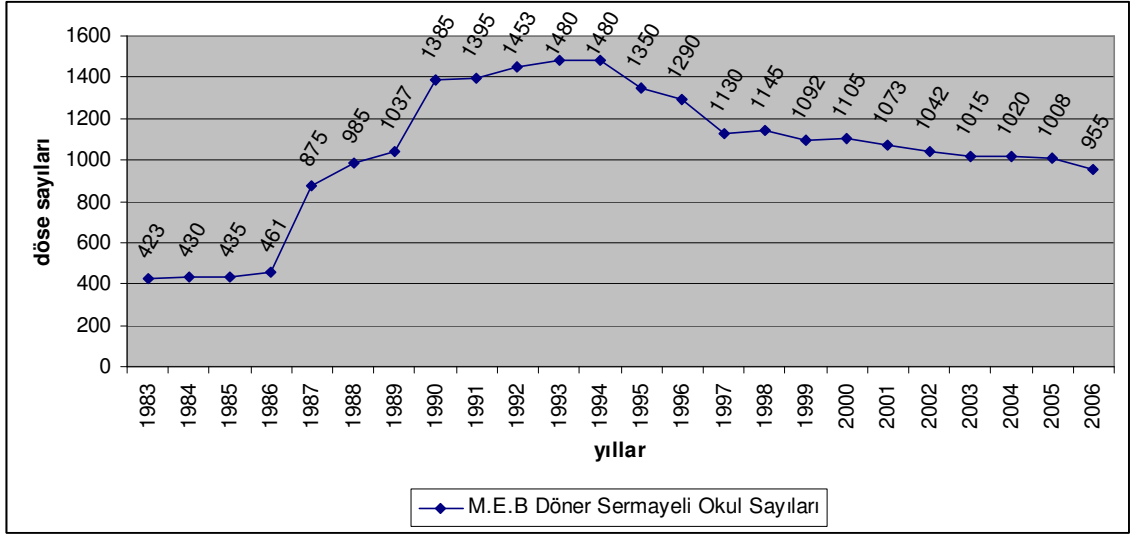
Döner sermaye işletmeleri mesleki ve teknik okulların bünyesinde, mesleki eğitimin genel ilkelerinden olan “gerçek iş üzerinde ve gerçek iş ortamında eğitim”⁶² yapmayı gerçekleştirmek, öğrencileri daha iyi yetiştirmek ve mesleğini daha iyi öğretmek amacıyla 14.06.1938 tarihinde çıkan 3423 sayılı “Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Mesleki ve Teknik Öğretim okulları Döner Sermayesi Hakkında Kanun” ile kurulmuştur. Milli Eğitim Bakanlığı’na bağlı mesleki ve teknik eğitim okulları ve kurumlarının bünyesinde bulunan döner sermaye işletmelerinin her türlü faaliyetlerini (alım, satım, yatırım, dağıtım vb.) planlamak, gözetmek, denetlemek, koordine etmek, verimli ve etkin çalışması için her türlü ekonomik, ticari ve idari önlemleri almak, sermaye miktarlarının artmasına karar vermek ve bakanlıkça verilecek benzer işleri yapmak amacıyla 1984 yılında bakanlık yardımcı hizmet birimi olan İşletmeler Dairesi Başkanlığı kurulmuştur.⁶³

---

⁶¹ Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü, Döner Sermayeli İşletmeler ve Mali Tablolar, Aralık 1989, s.7.

⁶² Komisyon, Atölye Laboratuvar ve Meslek Dersi Öğretmenleri için Rehber Kitabı, METARGEM, Milli Eğitim Basımevi, Ankara 1997, s.244.

⁶³ http://idb.meb.gov.tr/baskanlik/kurulus_ayrinti.htm (03.04.2007)

Kaynak: <http://idb.meb.gov.tr/istatistik/grafikler/graf1.htm> (21.01.2007)

Çizelge 9. M.E.B. Döner Sermayeli Okul ve Kurum Sayıları

Kurulan İşletmeler Dairesi Başkanlığının bünyesinde yıllar itibari ile çizelge 9’ da görüldüğü gibi döner sermaye işletmelerinin sayılarında değişimler olmuştur. Bu değişiklik 1994 yılına kadar artış, bu yıldan günümüze kadar ise azalış eğilimindedir. Döner sermaye işletmelerinin sayısındaki azalışın sebebi ise okulların bünyelerindeki bazı bölümlerin kapatılması, fiziki kapasite, araç-gereç yetersizliği vb. gerekçelerle döner sermayesini faaliyete geçirememesi veya istenilen düzeyde faaliyet gösterememesidir.⁶⁴

DÖSE İŞLETMELERİNİN BAĞLI OLDUKLARI BİRİMLER	DÖSE SAYISI	GENELİN İÇİNDEKİ YÜZDESİ
Erkek Teknik Öğretim Okulları	357	37,4
Kız Teknik Öğretim Okulları	298	31,2
Ticaret Turizm Öğretim Okulları	147	15,4
Çıraklık Ve Yaygın Eğitim Okulları	125	13,1
Eğitim Hizmetleri Merkezi Ve Aso	2	0,2
Doğrudan Merkeze Bağlı Kuruluşlar	14	1,5
Anadolu Öğretmen Liseleri	7	0,7
Özel Eğitim Okulları	5	0,5
TOPLAM	955	100,0

Kaynak: <http://idb.meb.gov.tr/istatistik/topluistatistik.htm> (20.01.2007)

Çizelge 10. M.E.B. DÖSE İşletmelerinin Bağlı Olduğu Birimler.

⁶⁴ M.E.B İşletmeler Dairesi Başkanlığı’nın 06.04.2004 tarih ve 850 sayılı yazısı.

Günümüz de Milli Eğitim Bakanlığına bağlı mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarında toplam 955 Döner Sermaye İşletmesi faaliyet göstermektedir. Bu işletmelerin bağlı olduğu birimlere göre dağılımı ise çizelge 10' da yer almaktadır. Döner sermaye işletmelerinin büyük çoğunluğunu Erkek Teknik Öğretim, Kız Teknik Öğretim ve Ticaret Turizm Öğretim Genel Müdürlüklerine bağlı okul ve kurumlar oluşturmaktadır. Ankara ve İstanbul'da Eğitim hizmetleri merkezi ve akşam sanat okulları eğitim araçlarının depolanıp dağıtımının yapıldığı işletmelerdir. Doğrudan merkeze bağlı kuruluşlar; Hizmet İçi Eğitim Enstitüleri, Milli Eğitim Basımevi, Devlet Kitapları, Anadolu Sağlık Meslek Lisesi, Öğretmen Huzurevi, Ders Aletleri Yapım Merkezi, Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü ve Öğretim Materyalleri Geliştirme İnceleme Merkezi Döner sermaye işletmeleridir. Özel Eğitim Okulları ise zihinsel engelli ve özel eğitime muhtaç öğrencilerin bulunduğu okullardaki döner sermaye işletmeleridir.

Milli Eğitim Bakanlığı'nda, Döner Sermaye İşletmeleri'nin yönetim ve kullanımını düzenleyen iyi tanımlanmış bir mekanizma vardır. Bunun yanında Döner Sermaye İşletmeleri'nin önünde şu sorunlar bulunmaktadır;

- a) Döner Sermaye İşletmeleri genellikle mesleki ve teknik okullarda bulunmaktadır.
- b) Döner Sermaye İşletmeleri genellikle bunlardan beklenen potansiyel yararın elde edilmesine imkân vermeyecek kadar küçüktür.
- c) Döner Sermaye İşletmelerinde sağlanan kârın önemli bir kısmı Maliye Bakanlığı'na iade edilmektedir.

Bunların etkisiyle Döner Sermaye İşletmeleri'nin kapital bazı, zamanla azalmakta ve bu da döner sermaye yöneticilerini bu sermayeleri büyütme vazgeçirmektedir.⁶⁵ Döner Sermaye İşletmeleri'nin sermayelerinin oldukça küçük olması buralardaki yöneticilerin bazı girişimlerde bulunmalarında önemli engeller oluşturmaktaydı. Ancak 3423 sayılı Döner Sermaye Kanununa 26.01.2006 tarihinde

---

⁶⁵ Özdil, İ., Mesleki ve Teknik Eğitim Sorunlar Çözümler, Çıracılık ve Mesleki Eğitim Hazırlık Dokümanı, Ankara 1990, s.16.

yapılan bir ekleme ile Milli Eğitim Bakanlığı'ndaki Döner Sermaye İşletmeleri'nin sermayelerinde büyük artırımlar sağlanmıştır.

5.2. Mesleki ve Teknik Eğitimde Döner Sermaye İşletmelerinin Amaç ve Faydaları

Döner sermayeli işletmelerin kurulmasındaki temel amaç ekonomik olduğu halde, bu faaliyetler yürütülürken işletmeler toplumsal faydalar da sağlamaktadır. Hatta bazı döner sermayeli işletmelerin toplumsal faydaları, ekonomik faydalarından daha çok olmaktadır. Bu işletmelere; eğitim, sağlık kurumları, ceza ve tevkif evleri, tarımsal kurumlar gibi döner sermayeli kuruluşlar örnek gösterilebilir.⁶⁶ Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı mesleki ve teknik eğitim kurum ve okullarının bünyelerinde faaliyet gösteren döner sermaye işletmeleri aşağıdaki amaçları gerçekleştirmek için faaliyet göstermektedir. Bunlar:

- “Mesleki ve teknik eğitim okullarında öğrenim gören öğrenci ve kursiyerlerin; döner sermaye aracılığı ile alınan siparişler ve yapılan işler üzerinde fiilen çalışarak meslekleri ile ilgili konuları daha iyi öğrenmelerine ve öğrendiklerini kalıcı bir şekilde pekiştirmelerine yardımcı olmak,
- Piyasa ve sanayinin ihtiyaç duyduğu eğitilmiş ara insan gücünün, iş hayatı ve gerçek üretim ortamı şartlarında yetiştirilmesine katkı sağlamak,
- Okullarımızdaki mevcut atölye kapasitesi, makine parkı ve teknik insan gücü potansiyelini ekonomiye kazandırmak, uygulamalı eğitim için genel bütçeden ve aile bütçesinden ayrılan giderleri azaltmak,
- Diğer ülkelerde olduğu gibi üretilen mal ve hizmet karşılığı sağlanan gelirle okul bütçesine katkı sağlamak,
- Öğrenci ve kursiyerlerimizde girişimcilik ruhunun gelişmesine yardımcı olmak,
- Okullarımızda görev yapan mesleki ve teknik personele ek gelir sağlayarak, işbaşında kalmalarına yardımcı olmak,

---

⁶⁶ Engür, a.g.k., s.24.

- Bakanlığın ihtiyaç duyduğu ders araç ve gereçleri ile ders kitaplarının bir kısmının ucuz ve kaliteli bir şekilde üretilmesine ve dağıtılmasına katkı sağlamaktır.”⁶⁷

Mesleki ve teknik eğitim gören öğrenci ve kursiyerin daha fazla döner sermaye işletmelerinde çalışmalarının sağlanması Milli Eğitim Bakanlığınca sıkça dile getirilerek okullara bu konuda talimatlar verilmiştir.⁶⁸ Bu sayede mesleki ve teknik eğitim gören öğrenciler gerçek üretim ortamında eğitim alacak ve meslekleri ile ilgili konuları daha iyi öğrenip, öğrendiklerini de kalıcı bir şekilde pekiştirecektir. Bununla beraber maddi gelir elde edip bunun zevkine varacak, bu da öğrencilerin eğitiminde ayrı bir motivasyon unsuru olacaktır.

Döner sermaye işletmesi olan okullarda, bu okulların acil ihtiyacı olan ve diğer kaynaklardan temini pek mümkün olmayan makine, teçhizat, araç-gereç ve avadanlık gibi malzemeler M. E. B. İşletmeler Dairesi Başkanlığı’ndan onay alınarak bedeli döner sermaye gelirinden karşılanabilmektedir. Bu tür acil ihtiyaçların döner sermayeden karşılanması, okullar için önemli katkı sağlamaktadır. Böylelikle gelişen teknoloji takip edilerek makine, teçhizat, araç-gereç ve avadanlıkların günümüz şartlarına uygun hale gelmesi sağlanmaktadır.

Döner sermaye işletmelerinin faydaları öğretmenler açısından ele alındığında, döner sermaye işlerinde çalışan ve öğrencilerin çalışmasına nezaret eden öğretmenlere, fazla mesai ve üretimi teşvik primi olarak kârdan pay verildiği görülmektedir. Bu da öğretmen için ek bir gelir kaynağı oluşturmaktadır. Ayrıca döner sermaye işletmesinde çalışan öğretmenler mesleki yönden kendilerini sürekli yenileme imkânını buldukları gibi yeni üretim tekniklerini ve makine teknolojisini yakından takip etme imkânı da bulmaktadırlar. Bu da eğitim-öğretim için önemli bir katkıdır.⁶⁹

---

⁶⁷ http://idb.meb.gov.tr/baskanlik/kurulus_amac_det.htm (23.04.2007)

⁶⁸ M.E.B İşletmeler Dairesi Başkanlığı, 29.12.2006 tarih ve 3180 sayılı yazınının 9.2. kısmı

⁶⁹ http://idb.meb.gov.tr/baskanlik/kurulus_amac_det.htm (23.04.2007)

5.3. Döner Sermaye İşletmelerinde Öğrenci ve Öğretmen Çalıştırılması

Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı okulların döner sermaye işletmelerinde meslek dersi öğretmenleri, atölye dersi esnasında öğrencilerine eğitim verirken döner sermaye işi de yaptırabilir. Ancak bu iş öğretim programına ve müfredatına uygun olmalıdır. Bu durumda öğretmene döner sermaye işletmesinden ek ücret verilmez ancak öğrenciye ücret verilmesi gerekir.⁷⁰ Bu öğrenci ücreti, Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Mesleki ve Teknik Öğretim Okulları Döner Sermayesinin İdaresine Mahsus Talimatname'sinin 13. maddesi a bendine göre öğrenci hakkı olarak saat başına azami, günlük asgari ücretin 1/8'i kadardır. Döner sermaye işleri okul müdürünün onayı ile atölye dersinin ve mesai saatlerinin dışında da yapılabilir. Bu durumda çalışma saatleri ise M. E. B. Döner Sermaye Çalışma Yönergesi Madde 9'a göre eğitim öğretim devam ederken hafta içi 3 saat, tatil günleri ise 8 saattir. Yapı Meslek Liseleri, Otelcilik ve Turizm Meslek Lisesi, Öğretmen Liseleri haricindeki okullarda ise Pazar günleri fazla mesai yapılmamaktadır. Öğretmenler mesai saatleri dışında okul müdürünün onayı ile çalışır. Öğrenciler ise ilgili bölüm şefi öğretmen tarafından seçilip velilerinden muvafakat name alındıktan sonra okul müdürünün onayı ile çalıştırılır. Mesai dışında fazla çalışma karşılığı olarak öğretmene her yıl bütçe kanununda belirlenen limite kadar saat ücreti ödenir. Öğrencilere ise ilgili talimatnamenin 13. maddesi b bendinde yer aldığı gibi ilgili atölye şefi öğretmenin takdir ettiği saat ücreti kadar ödenir. Ancak bu takdir edilen ücret usulen öğretmenin aldığı saat ücretini geçmez.

Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Mesleki ve Teknik Öğretim Okulları Döner Sermayesi Hakkındaki 3423 sayılı Kanuna 26.01.2006 tarih ve 5450 sayılı kanunla yapılan ekleme ile çalışma saati göz önünde bulundurulmaksızın parça başı ücret ödenmek suretiyle mal ve hizmet üretimi yapılabilme imkânı sağlanmıştır. Bu kanuna dayanılarak "Millî Eğitim Bakanlığı Döner Sermaye İşletmelerinde Üretimi Teşvik Primi Dağıtım, Parça Başı Üretim, Atölye Ve Tesislerin Özel Sektörle İşbirliği Yapılarak İşletilmesi Hakkında Yönetmelik" hazırlanmıştır. Bu yönetmelik ile öğrenci ve öğretmenlerin, birinci paragrafta değindiğimiz çalışma ve ücret alma esasları saklı

---

⁷⁰ Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Mesleki ve Teknik Öğretim Okulları Döner Sermayesinin İdaresine Mahsus Talimatname, Madde 13

kalmak üzere, parça başı üretim yapıp ücret almalarına olanak sağlanmıştır. Bunun şekli ve şartları ilgili yönetmeliğin 8. maddesinde şu şekilde belirlenmiştir.

“MADDE 8 – Üretimde çalışma ve ücret esasları

(1) Parça başı ücret ödenmek suretiyle yaptırılacak mal veya hizmet üretiminde; bu Yönetmeliğin 3’ üncü maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde belirtilen personelden çalışmak isteyenlerden, harcama yetkilisince uygun bulunanlar çalıştırılırlar. Velisince yazılı muvafakat verilen öğrenci veya kursiyerlerden, harcama yetkilisince uygun bulunanlar, beceri eğitimlerini parça başı ücret ödenmek suretiyle gerçekleştirilen mal veya hizmet üretimi üzerinde yapabilirler. Öğrenci veya kursiyerlerin beceri eğitimlerini daha iyi gerçekleştirmelerine katkı sağlamak amacıyla, bazı alanlarda okul dışında da üretmek üzere parça başı üretim işi verilebilir.

(2) Parça başı ücret ödenmek suretiyle yapılacak mal veya hizmet üretiminde sipariş (sözleşme) bedelinin en az % 5’i kâr, % 25’i ise faaliyet gideri olarak ayrılır.

(3) Parça başı ücret ödenmek suretiyle yaptırılacak mal veya hizmet üretiminde; personele ödenmek üzere ayrılan işçiliğin en az % 30’u öğrenci hakkı olarak ayrılır. Ayrılan bu meblağ, söz konusu iş üzerinde beceri eğitimi yapan öğrenci veya kursiyerlere ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde ödenir.

(4) Parça başı ücret ödenmek suretiyle yaptırılacak mal veya hizmet üretiminde; personele ödenecek işçilik tutarı, sipariş şartnamesi veya eklerinde o iş için belirlenen işçilik tutarını hiçbir şekilde geçemez.

(5) Parça başı ücret ödenmek suretiyle yaptırılacak mal veya hizmet üretiminde çalışan;

a) Eğitim ve öğretim hizmetleri sınıfındaki her personelin bir ayda alacağı parça başı ücretin toplamı, asgari ücretin iki aylık tutarından,

b) Teknik hizmetler sınıfındaki her personelin bir ayda alacağı parça başı ücretin toplamı, asgari ücretin bir buçuk aylık tutarından,

c) Diğer hizmet sınıflarındaki her personelin bir ayda alacağı parça başı ücretin toplamı, asgari ücretin bir aylık tutarından, fazla olamaz.

(6) Beceri eğitimini parça başı ücret ödenmek suretiyle yaptırılan işler üzerinde yapan her öğrenci veya kursiyerin bir ayda alacağı parça başı ücretin toplamı, yaşına uygun asgari ücretin bir aylık tutarından fazla olamaz.

(7) Aynı iş için hem parça başı ücret hem de fazla çalışma ücreti aynı anda ödenemez. Bu Yönetmeliğin 5 inci maddesinin üçüncü fıkrasında sayılan idarî personele de, aynı ay içinde hem parça başı ücret hem de fazla çalışma ücreti aynı anda ödenmez.

(8) Parça başı ücret esasına göre üretilen mal veya hizmetlerin işçiliği aşağıdaki esaslar çerçevesinde ödenir.

a) Parça başı ücret ödenmek suretiyle yaptırılan mal veya hizmet üretiminde fiilen çalışan personele; sözleşme veya şartnamesinde belirtilen şartlara uygun olarak ay içinde bitirilen, geçici muayene ve kabulü yapılan mal veya hizmetlerin işçilik bedelinden, her bir personelin alacağı aylık işçilik tutarı, üretime katkıları oranında bölüm/alan veya atölye şefince belirlenir ve harcama yetkilisince onaylandıktan sonra ödenir.

b) Bu Yönetmeliğin 5' inci maddesinin üçüncü fıkrasında sayılan personelden, şefler hariç idarî personelin ücretleri, atölyelerde parça başı üretimin yapıldığı aylarda, parça başı ücret esasına göre de ödenebilir. İzin, istirahat ve benzeri nedenlerle fiilen göreve gelinmeyen günler için ödeme yapılmaz.

c) Beceri eğitimini, parça başı ücret ödenmek suretiyle üretilen mal veya hizmet üretiminde yapan öğrenci veya kursiyerlere; üretime katkıları da göz önünde bulundurularak, bölüm veya atölye şefince belirlenen ve harcama yetkilisince de uygun bulunan ücret ödenir.”

Döner sermaye işletmelerinde çalışan öğretmen ve öğrenciler ile ilgili çalışma ve ücret alma konusunda yapılmış olan bu değişiklikle, döner sermaye çalışmalarının veriminin artırılarak işlerin daha kısa sürede bitirilmesi sağlanmaya çalışılmıştır. Ayrıca çalışma süresinin ve alınacak ücretin sınırlandırılmasının çalışanlarda yaratmış olduğu olumsuzlukları da ortadan kaldırmıştır.

5.4. Araştırma Konusu Okulların Döner Sermaye İşletmeleri İle İlgili Bilgiler

Araştırmamıza konu olan çizelge 11’ deki İstanbul’un Avrupa yakasındaki Endüstri meslek liselerinin döner sermaye işletmelerinde, ağırlıklı olarak sınıfların donatım eşyaları olan öğretmen kürsüsü, öğretmen sandalyesi, yazı tahtası, sınıf dolabı, öğretmen soyunma dolabı, öğrenci sırası ve bankı, sınıf askılığı ile endüstriyel teknik okullarının atölyelerinin donatım eşyaları olan çeşitli çizim masaları, iş tezgâhları ve araç gereç dolapları üretilmektedir. Bunların üretimleri ise Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon bölümlerinde yapılmaktadır. Ayrıca bunlara ek olarak Avcılar Endüstri Meslek Lisesi Döner Sermaye İşletmesi Bilgisayar bölümünde bilgisayar üretimi yapılmakta, Şişli Endüstri Meslek Lisesi Döner Sermaye İşletmesi Motor Bölümünde ise çeşitli dizel ve benzinli motorların tamir, bakım ve yenilenmesi ile ilgili işler yapılmaktadır.

Sıra No	İlçe Adı	Okul Adı
1	Bahçelievler	Bahçelievler Erkan Avcı End. Mes. Lisesi
2	Bahçelievler	Bahçelievler Kocasinan End. Mes. Lisesi
3	Avcılar	Avcılar End. Mes. Lisesi
4	Eminönü	Sultanahmet End. Mes. Lisesi
5	Eminönü	Kadırga Endüstri Meslek Lisesi
6	Şişli	Şişli End. Mes. Lisesi
7	Zeytinburnu	Zeytinburnu End. Mes. Lisesi
8	Gaziosmanpaşa	Küçükköy End. Mes. Lisesi
9	Bayrampaşa	İnönü Endüstri Meslek Lisesi

Çizelge 11. Araştırma Yapılan Okullar

Sıra No	Okul Adı	Ciro YTL		
		2003 Yılı	2004 Yılı	2005 Yılı
1	Bahçelievler Erkan Avcı End. Mes. Lisesi	441.310	736.187	394.640
2	Bahçelievler Kocasınan End. Mes. Lisesi	273.433	649.683	517.913
3	Avcılar End. Mes. Lisesi	239.435	1.477.458	748.912
4	Sultanahmet End. Mes. Lisesi	275.369	675.637	454.632
5	Kadırga Endüstri Meslek Lisesi	272.899	646.466	440.636
6	Şişli End. Mes. Lisesi	463.621	1.068.563	654.572
7	Zeytinburnu End. Mes. Lisesi	254.488	281.431	607.521
8	Küçükköy End. Mes. Lisesi	513.482	683.549	598.132
9	İnönü Endüstri Meslek Lisesi	287.462	690.996	441.875

Kaynak: <http://idb.meb.gov.tr/istatistik/istatistik.htm> (23.01.2007)

Çizelge 12. Araştırma Yapılan Okulların Yayınlanan Son Üç Yıla Ait Ciroları

Araştırmamıza konu olan okulların döner sermaye işletmelerinin çizelge 12' de yer alan cirolarına bakıldığında yıllar itibari ile oluşan rakamlarda bir dalgalanma gözlenmektedir. Cirolarda artış veya azalış yönünde eğilimden ziyade düzensizlik gözlenmektedir. Bunun sebebi de ilgili döner sermaye işletmelerine açılan siparişlerin ya Milli Eğitim Bakanlığı tarafından veya İstanbul İl Özel İdare Müdürlüğü tarafından verilmesi ve açılması buna bağlı olarak işletmelerin cirolarının bu iki kurum tarafından açılan siparişlere bağlı olmasıdır. İlgili işletmelerin kapasiteleri gereği özel sektörden cirolarını büyük ölçüde arttırıcı sipariş almadıkları tespit edilmiştir.

Sıra No	Okul Adı	Kâr YTL		
		2003 yılı	2004 yılı	2005 yılı
1	Bahçelievler Erkan Avcı End. Mes. Lisesi	52.404	179.216	67.669
2	Bahçelievler Kocasınan End. Mes. Lisesi	41.509	169.685	114.485
3	Avcılar End. Mes. Lisesi	-137.069	167.702	4.831
4	Sultanahmet End. Mes. Lisesi	39.246	118.594	79.987
5	Kadırga Endüstri Meslek Lisesi	44.834	144.552	78.711
6	Şişli End. Mes. Lisesi	43.961	136.509	74.134
7	Zeytinburnu End. Mes. Lisesi	72.542	17.262	170.753
8	Küçükköy End. Mes. Lisesi	106.532	142.782	54.547
9	İnönü Endüstri Meslek Lisesi	5.760	137.594	58.530

Kaynak: <http://idb.meb.gov.tr/istatistik/istatistik.htm> (23.01.2007)

Çizelge 13. Araştırma Yapılan Okulların Yayınlanan Son Üç Yıla Ait Kârları

İlgili okulların döner sermaye işletmelerindeki 2003, 2004 ve 2005 yılı kârlarına bakıldığında cirolarına bağlı olmayan düzensiz bir değişim gözlenmektedir. Bu durumun sebebi olarak da okulların o yıllarda yıl içi gelirlerinden çeşitli makine, araç-gereç vb. demirbaşlar almak suretiyle kârlarında düşüşler olduğunu söyleyebiliriz.

Okul Adı	2003 yılı ödeme yapılan öğrenci		2004 yılı ödeme yapılan öğrenci		2005 yılı ödeme yapılan öğrenci	
	sayı	ödeme YTL	sayı	ödeme YTL	sayı	ödeme YTL
Bahçelievler Erkan Avcı End. Mes. Lisesi	100	14.350	100	11.094	120	14.114
Bahçelievler Kocasinan End. Mes. Lisesi	33	7.713	34	16.882	50	29.188
Avcılar End. Mes. Lisesi	28	6.080	100	19.362	155	11.038
Sultanahmet End. Mes. Lisesi	452	9.833	470	15.184	36	19.228
Kadırga Endüstri Meslek Lisesi	16	4.008	71	15.411	40	14.440
Şişli End. Mes. Lisesi	400	20.111	550	31.453	750	27.360
Zeytinburnu End. Mes. Lisesi	45	9.787	13	2.847	30	24.705
Küçükköy End. Mes. Lisesi	110	27.167	116	21.401	60	45.765
İnönü Endüstri Meslek Lisesi	170	16.584	210	22.164	71	24.984

Kaynak: <http://idb.meb.gov.tr/istatistik/istatistik.htm> (23.01.2007)

Çizelge 14. Araştırma Yapılan Okullarda Son Üç Yıla Ait Öğrencilerin Aldığı Ücretler

İlgili okulların döner sermaye işletmelerinde öğrencilerin 2003, 2004 ve 2005 yıllarında ücret verilen öğrenci sayısı ve aldıkları ücret miktarları çizelge 14' te yer almaktadır. Diğer tabloları da dikkate alarak çizelge 14' ü incelediğimizde okullarda ciro veya kâra bağlı kalmadan döner sermayede çalıştırılan öğrenci sayısı ve bunlara ödenen ücret miktarlarının değiştiği gözlenmiştir. Döner sermaye faaliyeti gösteren bölümlerdeki öğrenci sayılarında yıllar itibari ile oluşan değişimlerin de bu duruma etkisi olmuştur.

II. BÖLÜM

ENDÜSTRİ MESLEK LİSESİ SON SINIF ÖĞRENCİLERİNİN MEZUNİYETTEN SONRAKİ BEKLENTİLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

1. ARAŞTIRMA VE METODU

Bu bölümde araştırmanın amacına yönelik olarak, araştırmanın modeli, evren ve örneklem, verilerin toplanması ve verilerin çözümlene tekniklerine yer verilecektir.

1.1. Araştırma Modeli

Araştırma ilişkisel tarama modeli çerçevesinde ve anket uygulaması şeklinde yürütülmüş, "iki veya daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişimin varlığı ve/veya derecesi"¹ belirlenmeye çalışılmıştır.

Endüstri Meslek Liseleri, Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümü öğrencileri hakkında yazılan bağımsız değişken ile araştırma konusunda yazılan bağımlı değişkenler arasında farklılık araştırılmıştır.

1.2. Evren ve Örnekleme

Araştırmanın çalışma evrenini İstanbul Avrupa yakasında, bünyesinde döner sermaye işletmesi bulunan, ayrıca döner sermaye faaliyetlerinin yoğun olarak yapıldığı Endüstri Meslek Liselerinin Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümlerinde son sınıfta öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Örneklemine ise, Avrupa yakasında bulunan toplam 11 okuldan 9'unda öğrenim gören ve tesadüfî örneklem yöntemi (random) ile seçilen 200 Metal İşleri ve 181 Mobilya ve Dekorasyon Bölümü olmak üzere toplam 381 öğrenci oluşturmaktadır. Ana kütleimizin büyüklüğü Tablo 1'de de görüldüğü gibi 997 öğrencidir. Örneklem büyüklüğümüzün güvenirliliğinin % 5

---

¹ Karasar, N., Bilimsel Araştırma Yöntemi, 7. Basım, 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık, Ankara 1995, s.81.

olabilmesi için en az 244 öğrenci seçmemiz yeterliyken, örnekleminizde 381 öğrenci vardır.²

Tablo:1. Araştırma Kapsamına Alınan Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri, Okullar, Bölümlerdeki Toplam Öğrenci Sayıları ve Değerlendirmeye Alınan Anket Sayısı

Okullar	Bölümler	Öğrenci Sayısı Metal +Mobilya	Değerlendirmeye Alınan Anket Sayısı
Bahçelievler Erkan Avcı End. Mes. Lisesi	Metal+Mobilya	83+84	79
Bahçelievler Kocasinan End. Mes. Lisesi	Metal+ Mobilya	44+46	52
Küçükköy End. Mes. Lisesi	Metal+Mobilya	67+42	45
Şişli End. Mes. Lisesi	Metal+Yok	106+0	43
Kadırga Endüstri Meslek Lisesi	Yok+Mobilya	0+32	24
Bayrampaşa İnönü Endüstri Meslek Lisesi	Metal+Mobilya	114+216	55
Avcılar End. Mes. Lisesi	Metal+Yok	56+0	23
Sultanahmet End. Mes. Lisesi	Yok+Mobilya	0+35	28
Zeytinburnu End. Mes. Lisesi	Metal+Yok	72+0	32
Toplam		542+455=997	381

1.3.Verilerin Toplanması

Araştırmanın verilerini toplamak amacıyla, ilgili literatürden yararlanılmış ve son sınıftan olmak üzere Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümü öğrencilerinden, okulun döner sermaye işletmesinde çoğu zaman çalışarak para kazanan, ara sıra çalışarak para kazanan ve hiç çalışmayan öğrencilerden üçer öğrenci ile "Görüşme Formu Yöntemi"³ aracılığıyla görüşülerek anket maddeleri oluşturulmuştur. Oluşturulan anket maddeleri ile ilgili olarak her iki bölümden ikişer alan öğretmenin görüşü alınmıştır. Ayrıca anket maddelerinde gerekli düzeltmeler yapılmış, üniversitede görev yapan ölçme değerlendirme ve istatistik uzamlarının görüşü alınıp gerekli düzeltmeler yapıldıktan sonra ankete son şekli verilmiştir. İstanbul Avrupa yakasındaki Endüstri Meslek Liselerine önceden randevu alınarak bizzat araştırmacı tarafından gidilmiş,

² Bayram, N., Sosyal Bilimlerde SPSS İle Veri Analizi, Ezgi Kitapevi, Bursa 2004, s.10.

³ Yıldırım, A., Şimşek, H., Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, Seçkin Yayıncılık, İkinci Basım, Ankara 2000, s.95.

öğrencilere araştırma ile ilgili bilgi verildikten sonra anket uygulanmıştır. Anket uygulaması Nisan ve Mayıs ayları içerisinde yapılmıştır.

Geliştirilen ölçme aracı dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, öğrencilerin demografik özellikleri ilgili sorulara, ikinci bölümde okulları ve meslekleri hakkındaki sorulara, üçüncü bölümde yüksek öğretime geçiş ile ilgili sorulara ve dördüncü bölümde mezuniyetten sonraki beklentileri konusundaki sorulara yer verilmiştir.

1.4.Verilerin Çözümlemesi

İstatistik çözümlemede SPSS 11.5 paket programı kullanılmıştır. Öğrencilerin demografik özelliklerinde, yüzde (%), frekans(f), Crosstabs analizleri yapılmıştır. Bağımlı değişkenlerin analizlerinde yüzde (%), frekans(f)* ve değişkenler arasındaki farklılığın belirlenmesinde, ikili karşılaştırmalarda, dağılımın normal olmadığı durumlarda kullanılan parametrik olmayan analiz tekniklerinden Mann Whitney-U testi uygulanmıştır. Bu testte verilerin dağılımı konusunda bir ön şart olmamakla birlikte verilerin rasgele toplanmış olması gerekir.⁴ Üçlü karşılaştırmalarda ise ikiden fazla gurubun karşılaştırılmasının yapılabildiği Kruskal Wallis-H Testi uygulanmıştır. Bu testin uygulanabilmesi için bir gruplandırma değişkeni ve grupları değerlendirme değişkeninin olması gereklidir.⁵ Yapılan analizlerde manidarlık düzeyi $p<.05$ olarak kabul edilmiştir.

---

* Bağımlı değişkenler ile ilgili öğrencilere yönetilen anket beşli likert olarak uygulanmış, ancak öğrencilerin görüşlerinin daha net olarak belirlenmesi için araştırmanın bulgular ve yorumlar kısmında Kesinlikle Katılıyorum ve Katılıyorum ifadeleri ve Kesinlikle Katılmıyorum ve Katılmıyorum ifadelerinin % ve Frekansları toplanarak Katılıyorum, Katılmıyorum şeklinde ifade edilmiş ve Kararsızın seçeneği olduğu gibi verilmiştir. Sonuçlara ilişkin % ve Frekans değerleri beşli likert şeklinde Ek'te verilmiştir.

⁴ Yazıcıoğlu, Y., Erdoğan, S., SPSS Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Detay Yayıncılık, Ankara 2004, s.192.

⁵ Yazıcıoğlu, Erdoğan, a.g.k., s.220.

2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın genel amacı, Endüstri meslek lisesi son sınıf öğrencilerinin; okulları, eğitim aldıkları meslek dalı, mezuniyetten sonraki planları ve yükseköğretim ile ilgili görüşlerinin belirlenmesidir. Ayrıca öğrencilerin bu görüşlerine demografik özellikleri ve döner sermaye işletmelerinde çalışmalarının hangi yönde etkilediğini belirlemektir.

Araştırılan probleme dayalı olarak hipotezler şu şekilde belirlenmiştir:

1. Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümlerinde öğrenim gören öğrenciler, mesleki yeterliliğe sahip olmalarında okullarının katkısı olduğunu düşünmektedirler.
2. Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümlerinde öğrenim gören öğrenciler, eğitim aldıkları meslekleri ile ilgili olumlu düşüncelere sahiptirler.
3. Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümlerinde öğrenim gören öğrenciler meslekleri ile ilgili yükseköğretime geçme düşüncesine sahiptirler.
4. Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümlerinde öğrenim gören öğrenciler mezun olduktan sonra mesleğini devam ettirme düşüncesine sahiptirler.
5. Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin ailelerinin gelir durumları, bu öğrencilerin mezuniyetten sonraki beklentileri arasında farklılık oluşturmuştur
6. Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin okul tatillerinde gelir getirici bir işte çalışma durumları, bu öğrencilerin mezuniyetten sonraki beklentileri arasında farklılık oluşturmuştur.
7. Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümlerinde öğrenim gören ve okulun döner sermaye işletmesinde çoğu zaman çalışan, ara sıra çalışan ve çalışmayan öğrencilerin mezuniyetten sonraki beklentileri arasında farklılık oluşturmuştur.

3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Mesleki ve teknik eğitim, pahalı bir eğitim türüdür. Günümüzde gelişmiş ülkelerin yapmış olduğu gibi ortaöğretimi, ağırlığı mesleki ve teknik eğitime vermek üzere yapılandırma çabaları hızla devam etmektedir. Ülkemizin eğitime harcadığı kaynaklar kısıtlı, buna rağmen hedefleri büyüktür. Genç nüfusumuzun, iş hayatının ihtiyaçlarına göre ileriye yönelik planlamalarla eğitilmeleri ve eğitildikleri mesleklerde istihdam edilmeleri ülke ekonomisine büyük yarar sağlayacaktır.

Mesleki ve teknik eğitimden geçen öğrencilerin mezuniyetten sonraki beklentilerinin belirlenmesi ve bu beklentilere öğrencilerin demografik özellikleri ile mesleki ve teknik eğitimde yaygın olarak yer alan döner sermaye işletmelerinin etkilerinin tespit edilmesi, mesleki ve teknik eğitim sistemimizin etkinliğini koruyacak ve verimliliğini arttıracak tedbirlerin alınmasına imkân sağlayacaktır.

4. ARAŞTIRMANIN SAYILTI LARI

Araştırma verilerinin sağlıklı bir biçimde çözümlenmesi ve yorumlanabilmesi için aşağıda belirtilen sayıtların yapılmasına gerek duyulmuştur.

1. Araştırma kapsamına alınan endüstri meslek liseleri son sınıf öğrencileri ile ilgili örneklem, evreni temsil etmektedir.
2. Endüstri Meslek Lisesi Son Sınıf Öğrencilerinin Mezuniyetten Sonraki Beklentileri araştırmasında kullanılmak ve 2006–2007 eğitim-öğretim yılında Endüstri Meslek Lisesi Metal İşleri ile Mobilya ve Dekorasyon bölümleri son sınıf öğrencilerine uygulanmak üzere uzman görüşü alınarak ve alanda test edilerek hazırlanan anket formları cevaplandırılması amaçlanan sorularla ilgili verileri toplamaya uygundur.
3. Araştırma kapsamına alınan öğrenciler, anket sorularını cevaplandırırken gerçek görüş ve değerlendirmelerini belirtmişlerdir.

5. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

Endüstri Meslek Lisesi Son Sınıf Öğrencilerinin Mezuniyetten Sonraki Beklentileri araştırmasının sağlıklı bir biçimde gerçekleştirilebilmesini sağlamak ve belirtilen amaçlara ulaşabilmek için aşağıda belirtilen sınırlamalar yapılmıştır:

1. Araştırma, MEB Erkek Teknik Öğretim Genel Müdürlüğü'ne bağlı Endüstri Meslek Liselerinin yoğun olarak döner sermaye faaliyetleri gösteren Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon bölümlerinde 2006–2007 eğitim-öğretim yılında son sınıfta okuyan öğrencilerle sınırlıdır.
2. Araştırma kapsamına alınan okullar İstanbul'un Avrupa yakası Endüstri Meslek Liselerindeki son sınıf öğrencileri ile sınırlıdır.

6. TANIMLAR

Mesleki Eğitim: Bireye iş hayatında belirli bir meslekle ilgili bilgi, beceri ve iş alışkanlıkları kazandıran ve ferdin yeteneklerini çeşitli yönleriyle geliştiren eğitimidir.⁶

Teknik Eğitim: İleri düzeyde fen ve matematik bilgisi ile uygulamalı teknik yetenekleri gerektiren, meslek hiyerarşisinde orta ve yüksek kademeler arası düzey için gerekli bilgi, beceri ve alışkanlıkları kazandıran ileri seviyede bir meslek eğitimidir.⁷

Döner Sermaye: Genel bütçe içinde yönetilen ticari ve sınaî nitelikli kuruluşların hammadde ve malzeme alım bedelleriyle uzman ve işçi ücretlerinin karşılanması için bütçeye konulan ödenek miktarıdır.⁸

Döner Sermaye İşletmeleri: Genel Bütçeye dâhil kurumların bütçe kanununda ayrılan sermaye ile kurdukları işletmelerdir.

---

⁶ Alkan, Doğan, Sezgin, a.g.k., s.5.

⁷ Alkan, Doğan, Sezgin, a.g.k., s.5.

⁸ Bozkurt, Ergun, a.g.k., s.73.

7. BULGULAR

Araştırmanın bulgular bölümünde öğrencilerin demografik özellikleri ve diğer sorulara ilişkin yapılan analizlerin tabloları ve bunların yorumlarına yer verilmiştir. Ayrıca araştırılan probleme dayalı olarak oluşturulan hipotezler test edilmiştir.

7.1.Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine İlişkin Değerler

Tablo:2. Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine İlişkin Yüzde ve Frekans Değerleri

Cinsiyet	Frekans (f)	Yüzde (%)
Erkek	367	96,3
Kız	14	3,7
Toplam	381	100,0

Tablo 2’de, öğrencilerin cinsiyet değişkenine ilişkin yüzde ve frekans değerleri verilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin % 96,3’nü erkek, % 3,7’sini ise kız öğrenciler oluşturmuştur. Teknik ve Endüstri Meslek Liselerinin özellikle Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümleri, kız öğrencilerin en az ilgi duyduğu bölümler olarak bilinmektedir.

7.2.Öğrencilerin Oturdukları Evin Durumuna İlişkin Değerler

Tablo:3.Öğrencilerin Oturdukları Evin Durumuna İlişkin Yüzde ve Frekans Değerleri

	Frekans (f)	Yüzde (%)
Kira	108	28,3
Kendimize ait	258	67,7
Lojman	2	,5
Diğer	13	3,4
Toplam	381	100,0

Tablo 3’te, öğrencilerin oturdukları evin durumuna ilişkin yüzde ve frekans değerleri görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin % 28,3’ü kira da, % 0,5’i lojmanda otururlarken %67,7’si de kendi evlerinde oturduklarını belirtmişlerdir.

Öğrencilerin Anne ve Babalarının Durumlarına İlişkin Değerler

Tablo:4. Öğrencilerin Anne ve Babalarına İlişkin Yüzde ve Frekans Değerleri

	Frekans (f)	Yüzde (%)
İkisi de sağ ve beraber	344	90,3
İkisi de sağ ve Boşanmış	20	5,2
Baba ölmüş anne sağ	12	3,1
Anne ölmüş baba sağ	4	1,0
İkisi de ölmüş	1	,3
Toplam	381	100,0

Tablo 4'te, öğrencilerin anne ve babalarına ilişkin yüzde ve frekans değerleri verilmiştir. Öğrencilerin %90,3'ünün anne ve babalarının sağ ve düzenli bir aileye sahip olduğu görülmektedir. Buna karşın öğrencilerin % 5,2'sinin anne-babasının boşanmış olduğu, % 3,1'inin babası, %1'inin de annesinin ölmüş, babasının sağ olduğu görülmüştür.

7.4. Öğrencilerin Annelerinin Eğitim Durumuna İlişkin Değerler

Tablo:5. Öğrenci Annelerinin Eğitim Durumuna İlişkin Yüzde ve Frekans Değerleri

	Frekans (f)	Yüzde (%)
Hiç okula gitmemiş	49	12,9
İlkokul mezunu	223	58,5
Ortaokul terk	22	5,8
Ortaokul mezunu	50	13,1
Lise terk	11	2,9
Lise mezunu	25	6,6
Üniversite mezunu	1	,3
Toplam	381	100,0

Tablo 5'te, öğrenci annelerinin eğitim durumuna ilişkin yüzde ve frekans değerleri görülmektedir. Öğrencilerin annelerinin %12,9'unun hiç okula gitmediği, %58,5'inin ilkokul mezunu olduğu, % 5,8'inin ortaokuldan terk, %13,1'inin ortaokul mezunu, % 2,9'unun lise terk, % 6,6'sının lise mezunu olmasına karşın, sadece

%0,3'ünün üniversite mezunu olduğu tespit edilmiştir. Öğrenci annelerinin %93'üne yakını en fazla ortaokul mezunudur.

7.5.Öğrencilerin Eğitim Aldığı Bölümlere İlişkin Değerler

Tablo: 6.Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Bölüm Değişkenine İlişkin Yüzde ve Frekans Değerleri

	Frekans (f)	Yüzde (%)
Metal İşleri	200	52,5
Mobilya ve Dekorasyon	181	47,5
Toplam	381	100,0

Tablo 6'da, öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüm değişkenine ilişkin yüzde ve frekans değerleri verilmiştir. Öğrencilerin %52,5'i Metal İşleri ve %47,5'i Mobilya ve Dekorasyon bölümlerinde eğitim görmektedirler. Araştırma kapsamına alınan her iki bölüme ait öğrencilerin yaptıkları tercihte dengeli bir dağılımın olduğu görülmektedir.

7.6. Öğrencilerin Ailelerinin Ortalama Gelir Durumlarına İlişkin Değerler

Tablo: 7. Öğrenci Ailelerinin Ortalama Aylık Geliri Durumu Değişkenine İlişkin Yüzde ve Frekans Değerleri

Ekonomik Gelir (YTL)	Frekans (f)	Yüzde (%)
0-500 arası	68	17,8
501-800 arası	153	40,2
801-1200 arası	100	26,2
1201-1600 arası	35	9,2
1601-2000 arası	11	2,9
2001-2500 arası	5	1,3
2501 ve üzeri	9	2,4
Toplam	381	100,0

Tablo 7'de, öğrenci ailelerinin ortalama aylık geliri durumu değişkenine ilişkin yüzde ve frekans değerleri görülmektedir. Öğrenci ailelerinin % 17,8'inin 0-500 YTL, %40,2'sinin 501-800 YTL, % 26,2'sinin 801-1.200 YTL, % 9,2'sinin 1.201-1.600

YTL, %2,9'unun 1.601–2.000 YTL, % 1,3'ünün 2.001–2.005 YTL arası ve % 2,4'ünün ise 2.500 YTL ve üzerinde bir gelire sahip olduğu belirlenmiştir.

7.7. Öğrencilerin Babalarının Eğitim Durumlarına İlişkin Değerler

Tablo: 8. Öğrenci Babalarının Eğitim Durumuna İlişkin Yüzde ve Frekans Değerleri

	Frekans (f)	Yüzde (%)
Hiç okula gitmemiş	14	3,7
İlkokul mezunu	205	53,8
Ortaokul terk	29	7,6
Ortaokul mezunu	61	16,0
Lise terk	15	3,9
Lise mezunu	47	12,3
Üniversite terk	1	,3
Üniversite mezunu	8	2,1
Yüksek lisans	1	,3
Toplam	381	100,0

Tablo 8'de, öğrenci babalarının eğitime ilişkin yüzde ve frekans değerleri görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin babalarının %3,7'si hiç okula gitmemiş, %53,8'i ilkokul mezunu, %7,6'sı ortaokul terk, % 16'sı ortaokul mezunu, %3,9'u lise terk, %12,3'ü lise mezunu ve %2,1'i üniversite mezunudur.

7.8. Öğrencilerin Okul Tatillerinde Çalışma Durumlarına İlişkin Değerler

Tablo: 9 .Öğrencilerin Okulun Tatil günlerinde Düzenli Olarak Ücret Karşılığ Bir İşte Çalışıp Çalışmadığına İlişkin Yüzde ve Frekans Değerleri

	Frekans (f)	Yüzde (%)
Şıkça çalışırım	148	38,8
Ara sıra çalışırım	112	29,4
Nadiren çalışırım	38	10,0
Çalışmadım	83	21,8
Toplam	381	100,0

Tablo 9’da, öğrencilerin okulun tatil günlerinde düzenli olarak ücret karşılığı bir işte çalışıp çalışmadığına ilişkin yüzde ve frekans değerleri verilmiştir. Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon bölümü öğrencilerinin % 38,8’i tatil günlerinde çoğunlukla çalıştıklarını, % 29,9’u ara sıra çalıştıklarını, %10’u nadiren çalıştıklarını belirtirken %21,8’i ise tatil günlerinde çalışmadıklarını belirtmişlerdir. Bu sonuçlardan da anlaşılacağı gibi öğrencilerin yarıdan fazlası okul tatil günlerinde ücret karşılığı bir işte çalıştıkları görülmektedir.

7.9. Öğrencilerin Kardeş Sayılarına İlişkin Değerler

Tablo: 10. Öğrencilerin Kardeş Sayısına (Kendileri Dahil) İlişkin Yüzde ve Frekans Değerleri

Kardeş sayısı	Frekans (f)	Yüzde (%)
Bir	35	9,2
İki	150	39,4
Üç	116	30,4
Dört	42	11,0
Beş	21	5,5
Altı ve daha fazla	17	4,5
Toplam	381	100,0

Tablo 10’da, öğrencilerin kardeş sayısına ilişkin yüzde ve frekans değerleri görülmektedir. Araştırmaya katılan Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümü öğrencilerinin % 39,4’ü kendisi dahil toplam iki kardeş, %30,4’ü üç kardeş, %11’i dört kardeş ve %10’u beş ve altı kardeşlerdir. Öğrencilerin sadece %9,2’si ailenin tek çocuğudur.

7.10. Öğrencilerin Yaşlarına İlişkin Değerler

Tablo: 11. Öğrencilerin Yaş Değişkenine Göre Yüzde ve Frekans Değerleri

Öğrencilerin yaşı	Frekans (f)	Yüzde (%)
16 yas altı	18	4,7
16-18 arası	277	72,7
18-20 arası	86	22,6
Toplam	381	100,0

Tablo 11’de, öğrencilerin yaş değişkenine göre yüzde ve frekans değerleri görülmektedir. Her iki bölümde öğrenim gören öğrencilerin % 72,7’si 16-18, yaş ve %22,6’sı ise 18-20 yaş arasındadır.

7.11. Öğrencilerin Annelerinin Çalışma Durumlarına İlişkin Değerler

Tablo: 12. Öğrenci Annelerinin Çalışma Durumuna İlişkin Yüzde ve Frekans Değerleri

Annenin çalışma durumu	Frekans (f)	Yüzde (%)
Ev hanımı	313	82,2
İşçi	53	13,9
Memur	3	,8
Esnaf-Tüccar	2	,5
Emekli	6	1,6
Sürekli bir işi yok	4	1,0
Toplam	381	100,0

Tablo 12’de, öğrenci annelerinin çalışma durumuna ilişkin yüzde ve frekans değerleri görülmektedir. Araştırmaya katılan öğrenci annelerinin % 82,2’si ev hanımı, %13,9’u işçi, %1,6’sı emekli ve %1’inin de sürekli bir işi olmadığı görülmektedir.

7.12. Öğrencilerin Babalarının Çalışma Durumlarına İlişkin Değerler

Tablo: 13 . Öğrenci Babalarının Çalışma Durumuna İlişkin Yüzde ve Frekans Değerleri

Babanın çalışma durumu	Frekans (f)	Yüzde (%)
İşçi	198	52,0
Memur	18	4,7
Esnaf-Tüccar	61	16,0
Emekli	77	20,2
Sürekli bir işi yok	27	7,1
Toplam	381	100,0

Tablo 13’de, öğrenci babalarının çalışma durumuna ilişkin yüzde ve frekans değerleri verilmiştir. Araştırmaya katılan öğrenci babalarının % 52’si işçi, %4,7’si memur, %16’sı esnaf-tüccar, %20,2’si emekli, %7,1’inin ise sürekli bir işi bulunmamaktadır.

7.13. Öğrencilerin Döner Sermaye İşletmelerinde Çalışma Durumlarına İlişkin Değerler

Tablo:14. Öğrencilerin Endüstri Meslek Lisesindeki Döner Sermaye İşlerinde Çalışma Durumuna İlişkin Yüzde ve Frekans Değerleri

Öğrencilerin döner sermaye işletmesinde çalışma durumu	Frekans (f)	Yüzde (%)
Çoğu zaman çalışarak ücret aldım	97	25,5
Ara sıra çalışarak ücret aldım	95	24,9
Çalışmadım	189	49,6
Toplam	381	100,0

Tablo 14’de, öğrencilerin endüstri meslek lisesindeki döner sermaye işlerinde çalışma durumuna ilişkin yüzde ve frekans değerleri verilmiştir. Araştırmaya katılan Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon bölümü öğrencilerinin %25,5’i okulun döner sermaye işletmesinde çoğu zaman çalışarak ücret aldığını, %24,9’u ara sıra çalışarak ücret aldığını belirtirken, öğrencilerin %49,6’sı döner sermaye işletmesinde çalışmadıklarını ifade etmişlerdir. Oranlara bakıldığında öğrencilerin yaklaşık yarısının okullarındaki Döner Sermaye İşletmelerinde yapılan üretim faaliyetlerine hiç katılmadıkları görülmüştür. Öğrencilerin sadece %25,5’i bu faaliyetlerde çoğu zaman çalıştırılmıştır. Bu oran ise yeterli görülmemektedir.

7.14. Öğrencilerin Bölümlerine Göre Döner Sermaye İşletmelerinde Çalışma Durumları

Tablo: 15. Öğrencilerin Bölüm Değişkeni İle Okulun Döner İşletmelerinde Çalışma Durumlarına İlişkin Yapılan Crosstabs Tablosu

		Çoğu zaman çalışarak ücret aldım	Ara sıra çalışarak ücret aldım	Çalışmadım	Toplam
Metal İşleri	f	35	57	108	200
	%	17,5	28,5	54,0	100,0
Mobilya ve Dekorasyon	f	62	39	80	181
	%	34,3	21,5	44,2	100,0
Toplam	f	97	96	188	381
	%	25,5	25,2	49,3	100,0

Tablo 15’de, öğrencilerin bölüm değişkeninin ile okulun döner işletmelerinde çalışma durumlarına ilişkin yapılan crosstabs tablosu verilmiştir. Metal İşleri bölümünde öğrenim gören öğrencilerin % 17,5’i okulun döner sermaye işletmesinde çoğu zaman çalıştıklarını, %28,5’i de ara sıra çalışarak para kazandıklarını ifade etmişlerdir. Mobilya ve Dekorasyon Bölümünde öğrenim gören öğrencilerin % 34,3’ü okulun döner sermaye işletmesinde çoğu zaman çalıştıklarını, %21,5’i de ara sıra çalışarak para kazandıklarını belirtmişlerdir. Metal İşleri Bölümü Öğrencilerinin %54’ü ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümü Öğrencilerinin de %44,2’ si çalışmadıklarını belirtmişlerdir.

7.15. Hipotezlerin Test Edilmesi

“Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümlerinde öğrenim gören öğrenciler, mesleki yeterliliğe sahip olmalarında okullarının katkısı olduğunu düşünmektedirler” hipotezinin test edilmesi.

Tablo: 16. Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümlerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin, Mesleklerinde Başarılı Olmalarında Okullarının Katkısını Belirlemek Amacıyla Yapılan Yüzde Ve Frekans Tablosu

		Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum
I	OKULUN KATKISI			
4	Okulumun beni mesleğimle ilgili olarak iş hayatına en iyi şekilde hazırladığını düşünüyorum.	f 90 % 23,6	44 11,5	247 64,8
7	Mevcut mesleki bilgilerimle piyasada çalışacağımı sanmıyorum	f 145 % 38,0	131 34,4	105 28,5
8	Mesleğimle ilgili teorik bilgimin yeterli olduğunu düşünüyorum	f 85 % 22,3	112 29,4	184 48,3
9	Mesleğimle ilgili, yeterli beceriyi kazandığımı düşünüyorum	f 72 % 18,8	82 21,5	227 59,5
13	Okumuz atölyelerindeki teknoloji piyasanın çok gerisindedir	f 159 % 41,7	88 23,1	134 35,2

Tablo 16’da, “Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümlerinde öğrenim gören öğrenciler, mesleki yeterliliğe sahip olmalarında okullarının katkısı olduğunu düşünmektedirler” hipotezinin test edilmesi amacıyla yapılan yüzde ve frekans değerleri verilmiştir.

Öğrencilerin %64,8’i okullarının kendilerini meslekleriyle ilgili iş hayatına en iyi şekilde hazırladığını, %28,5’i mevcut bilgilerle piyasada çalışacağını sanmadıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca % 48,3’ü meslekleriyle ilgili teorik bilgilerinin yeterli olduğunu, % 59,5’i meslekleriyle ilgili yeterli beceriyi kazandığını, % 35,2’si okullardaki atölyelerde bulunan teknolojinin piyasanın çok gerisinde olduğu görüşüne katılmışlardır.

Bu oranlara bakıldığında öğrenciler mesleki yeterliliğe sahip olmalarında okullarının katkısı olduğu ile ilgili olumlu görüşlere daha çok katıldıkları, olumsuz görüşlere ise büyük oranda katılmadığı görülmektedir.

Sonuç olarak “Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümlerinde öğrenim gören öğrenciler, mesleki yeterliliğe sahip olmalarında okullarının katkısı olduğunu düşünmektedirler” hipotezi kabul edilmiştir.

Tablo:17. Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Okulun Kendilerini Meslekleriyle İlgili İş Hayatına En İyi Şekilde Hazırladıklarını Düşünmelerinin Cinsiyet Değişkenine Göre Farklaşp Farklaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{x}_{sıra}$	Mann-Whitney U	Z	P
Erkek	367	193,13	1788,500	-2,013	.044
Kız	14	135,25			
Toplam	381				

Tablo 17’de, Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümü öğrencilerinin cinsiyet değişkeni ile okullarının kendilerini meslekleriyle ilgili iş hayatına en iyi şekilde hazırladıklarını düşünmeleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($U=1788,500$; $z = -2,013$; $p<.05$). Erkek öğrenciler ($X=193,13$), kız öğrencilere ($X=135,25$) göre okullarının kendilerini meslekleriyle ilgili iş hayatına daha iyi hazırladıklarını belirtmişlerdir. Yapılan Crosstabs karşılaştırmasına göre, erkek öğrencilerin %27’si, kız öğrencilerin ise %7,1’i okullarının kendilerini meslekleriyle ilgili iş hayatına en iyi şekilde hazırladıklarına kesinlikle katıldıklarını belirtmişlerdir.

“Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümlerinde öğrenim gören öğrenciler, eğitim aldıkları meslekleri ile ilgili olumlu düşüncelere sahiptirler” hipotezinin test edilmesi.

Tablo:18. Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümlerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin, Meslekleri Hakkındaki Görüşlerinin Belirlenmesi Amacıyla Yapılan Yüzde ve Frekans Tablosu

			Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum
	MESLEKLERİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ		■	■	■
11	Mesleğimin çok popüler olduğunu düşünüyorum	f	174	74	133
		%	45,7	19,4	34,9
12	Mesleğimde iyi bir teknik eleman olmak en büyük idealimdir	f	76	74	231
		%	19,9	19,4	60,6
14	Mesleğimde iş kazası riskinin fazla olduğunu düşünüyorum	f	80	34	267
		%	21,1	8,9	70,1

15	Mesleğimle ilgili iş güvenliği kurallarını biliyorum	f	63	43	275
		%	16,5	11,3	72,2
16	Bu mesleği seçmekle doğru karar verdiğimi düşünüyorum	f	108	108	165
		%	28,3	28,3	43,3
17	Kısa yoldan meslek öğrenmek için bu meslek okulunu tercih ettim	f	133	85	163
		%	34,9	22,3	43,8
18	Mesleğimin çok zengin iş olanaklarının farkındayım	f	75	70	236
		%	19,7	18,4	62,0
19	Benim için klasik lisede okumam daha doğru olurdu	f	195	87	99
		%	51,2	22,8	26,0
20	Mesleğim en önemli özelliği, yaratıcılığımı kullanma imkânı vermesidir	f	64	76	241
		%	16,8	19,9	63,2
6	Okuduğum bölüme bilinçli olarak kayıt oldum.	f	134	51	196
		%	35,2	13,4	51,4
10	Mesleğimde çalışma koşullarının sağlıklı olmadığını düşünüyorum	f	131	107	142
		%	34,3	28,1	37,5

Tablo 18’de, “Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümlerinde öğrenim gören öğrenciler, eğitim aldıkları meslekleri ile ilgili olumlu düşüncelere sahiptirler” hipotezinin test edilmesi amacıyla yapılan yüzde ve frekans değerleri verilmiştir.

Öğrencilerin %60,6’sının mesleğinde iyi bir teknik eleman olmanın en büyük idealinin olduğunu, % 43,3’nün mesleğini seçmekle doğru karar verdiğini, %62’si mesleğinin çok geniş olanaklarının farkında olduğunu, %51,4’ünün okuduğu bölüme bilinçli olarak kayıt olduğu görüşüne katılmış. Bu oranlara bakıldığında öğrenciler eğitim aldıkları meslekleri ile ilgili olumlu düşüncelere daha çok katıldıkları görülmektedir.

Sonuç olarak “Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümlerinde öğrenim gören öğrenciler, eğitim aldıkları meslekleri ile ilgili olumlu düşüncelere sahiptirler” hipotezi kabul edilmiştir.

Tablo:19. Öğrencilerin, Mesleklerini Seçmekle Doğru Karar Verdiklerini Düşünceleri İle Endüstri Meslek Liselerinin Döner Sermeye İşletmelerinde Çalışma Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	sd	p
Döner Sermeye	Çoğu zaman çalışarak ücret alanlar	91	212,41	7,033	2	,030
	Ara sıra çalışarak ücret alanlar	94	179,06			
	Çalışmayanlar	188	178,67			

Tablo 19’da, Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümünde öğrenim gören öğrencilerin, mesleklerini seçmekle doğru karar verdiklerini düşünceleri ile Endüstri Meslek Liselerinin Döner Sermeye İşletmelerinde çalışma durumları arasında anlamlı bir farklılık vardır ($X^2=7,033$; $sd=2$; $p<.05$). Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere Mann Whitney-U ikili karşılaştırma analizi yapılmıştır. Analize göre okulun döner sermaye işletmesinde çoğu zaman çalışarak ücret alan öğrenciler ile çalışmayanlar arasında, mesleklerini seçmekle doğru karar verdiklerini düşünceleri arasında anlamlı bir farklılık vardır ($U=7040,500$; $z=-2,456$; $p<.05$). Okulun döner sermaye işletmesinde çoğu zaman çalışarak ücret alan öğrencilerin ($X=156,63$) çalışmayanlara ($X=131,95$) göre mesleklerini seçmekle doğru karar verdiklerini daha çok düşündüklerini belirtmişlerdir.

Tablo:20 .Öğrencilerin Mesleklerinin Daha Çok Sanat Ve Estetik Boyutunda Çalışmak İstemeleri İle Cinsiyet Değişkeni Arasında Bir Farklılaşmanın Olup Olmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Cinsiyet	N	$\bar{x}_{sıra}$	Mann-Whitney U	Z	P
Erkek	367	188,29	1575,000	-2,518	.012
Kız	14	262,00			
Toplam	381				

Tablo 20’de, Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümü öğrencilerinin mesleklerinin daha çok sanat ve estetik boyutunda çalışmak istemeleri ile cinsiyet değişkeni arasında bir farklılık bulunmaktadır ($U=1575,000$; $z=-2,518$; $p<.05$). Kız öğrenciler ($X=262,00$), erkek öğrencilere ($X=188,29$) göre mesleklerinin daha çok sanat ve estetik boyutunda çalışmak istediklerini belirtmişlerdir. Yapılan Crosstabs karşılaştırmasına göre kız öğrencilerin %71’i erkek öğrencilerin %19,1’i mesleklerinin daha çok sanat ve estetik boyutunda çalışmak istemektedirler.

Tablo:21 . Öğrencilerin Bölüm Değişkeni İle Mesleklerinin Çok Popüler Olduğunu Düşünmelerine Yapılan Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Bölüm	N	$\bar{x}_{sıra}$	Mann-Whitney U	Z	P
Metal İşleri	200	165,02	12903,500	-4,959	000
Mobilya ve Dekorasyon	181	219,71			
Toplam	381				

Tablo 21’de, öğrencilerin bölüm değişkeni ile mesleklerinin çok popüler olduğunu düşünmeleri arasında anlamlı bir farklılık vardır ($U=1575,000$; $z=-2,518$; $p<.05$). Mobilya ve Dekorasyon bölümünde öğrenim gören öğrencilerin ($X=219,71$), Metal İşleri bölümünde okuyanlara ($X=165,02$) göre mesleklerinin daha çok popüler olduğunu düşünmektedirler. Mobilya ve Dekorasyon bölümünde öğrenim gören öğrencilerin %45’i, Metal İşleri bölümünde okuyan öğrencilerin ise %16’sı mesleklerinin çok popüler olduğunu düşünmektedirler.

“Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümlerinde öğrenim gören öğrenciler meslekleri ile ilgili yükseköğretime geçme düşüncesine sahiptirler” hipotezinin test edilmesi.

Tablo:22. Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümlerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Yüksek Öğretime Geçiş Konusundaki Görüşlerinin Belirlenmesi Amacıyla Yapılan Yüzde ve Frekans Tablosu

			Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum
I	YÜKSEKÖĞRETİME GEÇİŞ İLE İLGİLİ SORULAR	I	I	I	I
1	Bu okula üniversite okuma amacıyla kayıt oldum.	f	94	120	167
		%	24,7	31,5	43,8
2	Okulumuzun ve öğretmenlerimizin bizi yükseköğretime hazırlamada yeterli olduğuna inanıyorum.	f	144	101	140
		%	36,7	26,5	36,7
3	Üniversite sınavı ile ilgili birçok konuda okulum tarafından bilgilendirildiğimi düşünüyorum.	f	144	86	151
		%	37,8	22,6	39,6
5	Üniversiteye gitmek isteyen öğrenciler Meslek Liseleri haricindeki okullarda okumalıdır.	f	171	65	145
		%	44,9	17,1	38,1
21	İmkânım olsa üniversitede branşımdan farklı bir bölümde okumak isterim.	f	97	64	220
		%	25,5	16,8	57,8

22	Teknik Eğitim Fakültesi okuyarak branşında Meslek Lisesi öğretmeni olmak isterim.	f	86	80	215
		%	22,5	21,0	56,4
23	Mesleğimde yüksek öğrenim görmeden de ilerleyebilirim.	f	128	119	133
		%	33,6	31,2	35,2
24	Meslek Lisesi Mezunlarının Meslek Yüksek Okullarına sınavsız geçebilmeleri bizler için yeterli değildir.	f	93	102	186
		%	24,4	26,8	48,9
25	İki yıllık Meslek Yüksek Okullarının mesleki açıdan daha fazla Bilgi kazandıracığına inanmıyorum.	f	105	98	178
		%	27,5	25,7	46,7
26	Meslek Lisesi Mezunlarının diğer Lise mezunlarına göre Yükseköğretime geçişte eşit şartlar altında olduklarına inanmıyorum.	f	156	111	124
		%	41,0	29,1	29,9
27	İki yıllık meslek yüksek okullarına sınavsız geçişten faydalanabilirsem 4 yıllık fakültelelere dikey geçiş yapabileceğime inanıyorum.	f	80	105	196
		%	21	27,6	51,5
28	İki yıllık okullara sınavsız geçiş hakkı Meslek Lisesi mezunları için iyi bir fırsattır.	f	49	37	295
		%	12,8	9,7	77,5
29	Endüstri meslek lisesi öğrencileri, alanımla ilgili Mühendislik Fakültesini tercih ettiklerinde ek puan verilmelidir	f	28	74	279
		%	7,4	19,4	73,2
30	Sosyal ve kültürel yeterliliklerimi geliştirmek için üniversitede okumak istiyorum	f	54	76	251
		%	14,1	19,9	65,8
31	Mesleğimi yapmanın yanında, Açık Öğretim Fakültesini okumak istiyorum	f	130	142	109
		%	34,1	37,3	28,6
32	Askere geç gitmek için Meslek Yüksek Okulunda okumayı istiyorum	f	217	80	84
		%	56,9	21,0	22,1
33	İmkânım olsa dershaneye devam ederek alanımla ilgili üniversitenin bir bölümüne girmek isterim	f	97	113	171
		%	25,5	29,7	44,9

Tablo 22’de, “Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümlerinde öğrenim gören öğrenciler meslekleri ile ilgili yükseköğretime geçme düşüncesine sahiptirler” hipotezinin test edilmesi amacıyla yapılan yüzde ve frekans değerleri görülmektedir.

Öğrencilerin %57,8’i imkânları olsa üniversitede mevcut branşından farklı bir bölümde okumak istediklerini, %46,7’si ise meslekleri ile ilgili olan iki yıllık meslek yüksek okullarının mesleki açıdan kendilerine daha fazla bilgi kazandıracığına inanmadıklarını bildirmişlerdir. Bu oranlara bakıldığında öğrenciler meslekleri ile ilgili yükseköğretime geçme isteği ile ilgili görüşlere daha çok katılmadıkları görülmektedir.

Sonuç olarak “Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümlerinde öğrenim gören öğrenciler meslekleri ile ilgili yükseköğretime geçme düşüncesine sahiptirler” hipotezi reddedilmiştir.

Tablo:23 . Öğrenciler Alanları İle İlgili Mühendislik Fakültesini Tercih Ettiklerinde Ek Puan Verilmesinin Gerekliği Görüşleri İle Bölüm Değişkeni Arasında Yapılan Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Bölüm	N	$\bar{x}_{sıra}$	Mann-Whitney U	Z	P
Metal İşleri	200	206,33	15034,000	-3,026	,002
Mobilya ve Dekorasyon	181	174,06			
Toplam	381				

Tablo 23'te, öğrenciler öğrenim gördükleri bölüm değişkeni ile alanlarıyla ilgili mühendislik fakültesini tercih ettiklerinde ek puan verilmesinin gerektiği görüşü arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($U=1575,000$; $z = -3,026$; $p<.05$). Metal İşleri Bölümünde öğrenim göre öğrencilerin ($X=206,33$), Mobilya ve Dekorasyon Bölümünde okuyanlara ($X=174,06$) göre mühendislik fakültesini tercih ettiklerinde ek puan verilmesinin gerektiği görüşüne daha çok katıldıklarını belirtmişlerdir. Metal İşleri bölümünde okuyan öğrencilerin % 48'i, Mobilya ve Dekorasyon bölümünde öğrenim gören öğrencilerin %16'sı, alanlarıyla ilgili mühendislik fakültesini tercih ettiklerinde ek puan verilmesinin gerektiğini belirtmişlerdir.

Tablo: 24. Öğrencilerin Bölüm Değişkeni İle İmkânları Olsa Dershaneye Devam Ederek Alanlarıyla İlgili Üniversitenin Bir Bölümüne Girmek İstemeleri Arasında Yapılan Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Bölüm	N	$\bar{x}_{sıra}$	Mann-Whitney U	Z	P
Metal İşleri	200	202,39	15822,000	-2,183	,029
Mobilya ve Dekorasyon	181	178,41			
Toplam	381				

Tablo 24'te, öğrencilerin bölüm değişkeni ile imkânları olsa dershaneye devam ederek alanlarıyla ilgili üniversitenin bir bölümüne girmek istemeleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($U=15822,000$; $z = -2,183$; $p<.05$). Metal İşleri Bölümünde öğrenim göre öğrencilerin ($X=202,39$), Mobilya ve Dekorasyon Bölümünde okuyanlara ($X=178,41$) göre imkânları olması durumunda dershaneye devam ederek üniversitenin alanları ile ilgili bir bölümüne girmeyi daha fazla istediklerini belirtmişlerdir. Metal İşleri bölümünde okuyan öğrencilerin % 29'u, Mobilya ve Dekorasyon bölümünde

öğrenim gören öğrencilerin ise % 22'si imkânları olması durumunda dershaneye devam ederek üniversitenin alanları ile ilgili bir bölümüne girmek istediklerini belirtmişlerdir.

“Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümlerinde öğrenim gören öğrenciler mezun olduktan sonra mesleğini devam ettirme düşüncesine sahiptirler” hipotezinin test edilmesi.

Tablo:25. Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümlerinde Öğrenim Gören Öğrencilerin Mezuniyet Sonrası Beklentilerinin Belirlenmesi Amacıyla Yapılan Yüzde ve Frekans Tablosu

		Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	
	MEZUNİYETTEN SONRAKİ BEKLENTİLER				
34	Benim için çok para kazanmak değil kariyer sahibi olmak daha önemlidir.	f	87	83	211
		%	22,8	21,8	55,4
35	Mesleğimden farklı bir işte çalışmak isterim.	f	85	104	192
		%	22,3	27,3	50,4
36	Toplumda saygın bir insan olmak yerine geliri çok olan bir işte çalışmak benim için daha önemlidir.	f	205	66	56
		%	53,8	17,3	28,9
37	Mesleğimle ilgili işyeri açıp faaliyet göstermek isterim.	f	74	104	203
		%	19,5	27,3	53,2
38	Dershaneye gidersem üniversite sınavında başarılı olacağıma inanıyorum.	f	85	115	181
		%	22,3	30,2	47,5
39	Üniversite okumak yerine biran önce iş hayatına atılarak para kazanmak isterim.	f	199	86	96
		%	52,2	22,6	25,2
40	Üniversite hazırlık kursuna gitmem ailemi ekonomik yönden sarsar	f	119	85	177
		%	31,2	22,3	46,5
41	Mesleğimi devam ettirirsem gelecekte iyi bir kazanç elde edeceğimi düşünüyorum	f	62	98	221
		%	16,3	25,7	57,0
42	Mesleğimin çalışma koşullarının zor olması nedeniyle farklı alanlarda çalışmayı düşünüyorum	f	116	112	153
		%	30,4	29,4	40,2
43	Kendi iş yerimi açabileceğimi düşünüyorum	f	87	141	153
		%	22,9	37,0	40,2
44	Mesleğimin daha çok sanat ve estetik boyutunda çalışmak istiyorum	f	72	128	181
		%	18,9	33,6	47,5
45	Mesleğimin daha çok para kazandıran ve temiz gürültüsüz işlerinde çalışmak istiyorum	f	80	81	220
		%	20,9	21,3	57,7

46	Mezun olduktan hemen sonra mesleğimle ilgili herhangi bir iş kolunda çalışmak istiyorum	f	119	130	132
		%	31,2	34,1	34,7
47	Kendimi geliştirmek için, İngilizce, bilgisayar vb. kurslarına gitmeyi düşünüyorum	f	66	91	224
		%	17,3	23,9	58,7
48	Üniversite okumaktansa, çalışmaya başlamak benim için daha iyi olacaktır	f	190	94	87
		%	49,9	24,7	25,4
49	Mezun olduktan sonra bir an önce askere gitmek istiyorum	f	138	108	135
		%	36,2	28,3	35,4
50	Alanımla ilgili işyeri açarak ticaret yapmayı düşünüyorum	f	100	140	141
		%	26,3	36,7	37,0

Tablo 25’de, “Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümlerinde öğrenim gören öğrenciler mezun olduktan sonra mesleğini devam ettirme düşüncesine sahiptirler” hipotezinin test edilmesi amacıyla yapılan yüzde ve frekans değerleri görülmektedir.

Öğrencilerin %50,4’ü mesleğinden farklı bir işte çalışmayı, 40,2’si mesleğinin çalışma koşullarının zor olması nedeni ile farklı alanlarda çalışmayı düşündüklerini belirtmişlerdir. Bu oranlara bakıldığında öğrencilerin mezun olduktan sonra mesleğini devam ettirme ile ilgili düşüncelere daha çok katılmadıkları görülmektedir.

Sonuç olarak “Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümlerinde öğrenim gören öğrenciler mezun olduktan sonra mesleğini devam ettirme düşüncesine sahiptirler” Hipotezi reddedilmiştir.

Tablo:26 .Öğrencilerin Bölüm Değişkeni İle Mesleklerinin Daha Çok Para Kazandıran Ve Temiz Gürültüsüz İşlerinde Çalışmak İstemeleri Arasında Yapılan Mann-Whitney U Testi Sonuçları

Bölüm	N	$\bar{x}_{sıra}$	Mann-Whitney U	Z	P
Metal İşleri	200	202,31	15839,000	-2,175	,030
Mobilya ve Dekorasyon	181	178,51			
Toplam	381				

Tablo 26’da, öğrencilerin bölüm değişkeni ile mesleklerinin daha çok para kazandıran ve temiz ve gürültüsüz işlerinde çalışmak istemeleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmaktadır ($U=15839,000$; $z = -2,175$; $p<.05$). Metal İşleri Bölümünde öğrenim göre öğrencilerin ($X=202,31$), Mobilya ve Dekorasyon Bölümünde okuyanlara ($X=178,51$) göre mesleklerinin daha çok para kazandıran, temiz ve gürültüsüz dallarında çalışmak istediklerini belirtmişlerdir. Metal İşleri Bölümünde okuyan öğrencilerin % 36,5’i ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümünde öğrenim gören öğrencilerin % 27’si mesleklerinin daha çok para kazandıran, temiz ve gürültüsüz dallarında çalışmak istediklerini belirtmişlerdir.

Tablo:27. Öğrencilerin, Mesleklerinin Çalışma Koşullarının Zor Olması Nedeniyle Farklı Alanlarda Çalışmayı Düşünmeleri İle Endüstri Meslek Liselerinin Döner Sermeye İşletmelerinde Çalışma Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	sd	p
Döner Sermeye	Çoğu zaman çalışarak ücret alanlar	97	162,69	9,311	2	,010
	Ara sıra çalışarak ücret alanlar	95	193,51			
	Çalışmayanlar	188	203,33			
	Toplam	380	162,69			

Tablo 27’de, Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümünde öğrenim gören öğrencilerin, mesleklerinin çalışma koşullarının zor olması nedeniyle farklı alanlarda çalışmayı düşünmeleri ile Endüstri Meslek Liselerinin Döner Sermeye İşletmelerinde çalışma durumları arasında anlamlı bir farklılık vardır ($X^2=9,311$; $sd=2$; $p<.05$). Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere Mann Whitney-U ikili karşılaştırma analizi yapılmıştır.

Okulun döner sermaye işletmesinde ara sıra çalışarak ücret alan öğrenciler ile çoğu zaman çalışarak ücret alanların mesleklerinin çalışma şartlarının zor olması nedeniyle farklı alanlarda çalışmayı düşünmeleri arasında anlamlı bir farklılık vardır ($U=3867,500$; $z=-1,973$; $p<.05$). Okulun döner sermaye işletmesinde ara sıra çalışarak ücret alan öğrencilerin ($X=104,29$) çoğu zaman çalışarak ücret alanlara ($X=88,87$) göre mesleklerinin çalışma koşullarının zor olması nedeniyle farklı alanlarda çalışmayı daha çok düşündüklerini belirtmişlerdir.

Okulun döner sermaye işletmesinde çalışmayan öğrenciler ile çoğu zaman ücret alarak çalışanlar arasında, mesleklerinin çalışma koşullarının zor olması nedeniyle farklı alanlarda çalışmayı düşünmeleri arasında anlamlı bir farklılık vardır ($U=7160,500$; $z=-3,044$; $p<.01$). Okulun döner sermaye işletmesinde çalışmayan öğrencilerin ($X=153,41$), çoğu zaman çalışarak ücret alanlara ($X=122,82$) göre mesleklerinin çalışma koşullarının zor olması nedeniyle farklı alanlarda çalışmayı daha çok düşündüklerini belirtmişlerdir.

Tablo: 28. Öğrencilerin, Mezun Olduktan Sonra Kendi İşyerlerini Açabileceklerini Düşünmeleri İle Endüstri Meslek Liselerinin Döner Sermaye İşletmelerinde Çalışma Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	sd	p
Döner Sermaye	Çoğu zaman çalışarak ücret alanlar	97	215,44	10,419	2	,005
	Ara sıra çalışarak ücret alanlar	95	166,12			
	Çalışmayanlar	188	189,95			
	Toplam	380	215,44			

Tablo 28’de, Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümünde öğrenim gören öğrencilerin, mezun olduktan sonra kendi işyerlerini açabileceklerini düşünmeleri ile Endüstri Meslek Liselerinin Döner Sermaye İşletmelerinde çalışma durumları arasında anlamlı bir farklılık vardır ($X^2=10,419$; $sd=2$; $p<.01$). Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere Mann Whitney-U ikili karşılaştırma analizi yapılmıştır.

Okulun döner sermaye işletmesinde çoğu zaman çalışarak ücret alan öğrenciler ile ara sıra çalışarak ücret alanların, mezun olduktan sonra kendi işyerlerini açabileceklerini düşünmeleri arasında anlamlı bir farklılık vardır ($U=3411,500$; $z=-3,217$; $p<.001$). Okulun döner sermaye işletmesinde çoğu zaman çalışarak ücret alan öğrenciler ($X= 108,83$), ara sıra çalışarak ücret alanlara ($X=83,91$) göre mezun olduktan sonra kendi işyerlerini açabileceklerini daha fazla düşündüklerini belirtmişlerdir.

Tablo:29 . Öğrencilerin, Mesleklerinin Daha Çok Para Kazandıran ve Temiz Gürültüsüz İşlerde Çalışmak İstemeleri İle Endüstri Meslek Liselerinin Döner Sermaye İşletmelerinde Çalışma Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sonuçları

Puan	Gruplar	N	$\bar{x}_{sıra}$	x^2	sd	p
Döner Sermeye	Çoğu zaman çalışarak ücret alanlar	97	164,86	7,573	2	,023
	Ara sıra çalışarak ücret alanlar	95	198,82			
	Çalışmayanlar	188	199,53			
	Toplam	380	164,86			

Tablo 29’da, Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümünde öğrenim gören öğrencilerin, mesleklerinin daha çok para kazandıran, temiz ve gürültüsüz dallarında çalışmak istemeleri ile Endüstri Meslek Liselerinin Döner sermaye İşletmelerinde çalışma durumları arasında anlamlı bir farklılık vardır ($X^2=7,573$; $sd=2$; $p<.05$). Kruskal Wallis-H sonrası belirlenen anlamlı farklılığın hangi gruplardan kaynaklandığını belirlemek üzere Mann Whitney-U ikili karşılaştırma analizi yapılmıştır.

Okulun döner sermaye işletmesinde çoğu zaman çalışarak ücret alan öğrenciler ile ara sıra çalışarak ücret alanların; mesleklerinin daha çok para kazandıran, temiz ve gürültüsüz dallarında çalışmak istemeleri arasında anlamlı bir farklılık vardır ($U=3779,500$; $z=-2,213$; $p<.05$). Okulun döner sermaye işletmesinde ara sıra çalışarak ücret alanların ($X=105,22$), çoğu zaman çalışarak ücret alan öğrencilere ($X= 87,96$) göre mesleklerinin para kazandıran, temiz ve gürültüsüz dallarında çalışmayı daha çok istediklerini belirtmişlerdir.

Okulun döner sermaye işletmesinde çoğu zaman çalışarak ücret alan öğrenciler ile çalışmayanların, mesleklerinin daha çok para kazandıran, temiz ve gürültüsüz işlerde

çalışmak istemeleri arasında anlamlı bir farklılık vardır ($U=7458,500$; $z=-2,597$; $p<.01$). Okulun döner sermaye işletmesinde çalışmayanların ($X=151,83$), çoğu zaman çalışarak ücret alan öğrencilere ($X= 125,89$) göre, mesleklerinin para kazandıran, temiz ve gürültüsüz dallarında çalışmayı daha çok istediklerini belirtmişlerdir.

“Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin ailelerinin gelir durumları, bu öğrencilerin mezuniyetten sonraki beklentileri arasında farklılık oluşturmuştur” hipotezinin test edilmesi.

Tablo: 30.Öğrencilerin, Mezuniyetten Sonraki Bazı Beklentileri İle Ailelerinin Ekonomik Durumları Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sayısal Verileri

Mezuniyetten Sonraki Beklentiler	Ailenin ortalama Aylık Geliri	N	$\bar{x}_{sıra}$	X^2	sd	p
Toplumda saygın bir insan olmak yerine geliri çok olan bir işte çalışmak benim için daha önemlidir	0-500 arası	61	186,11	6,657	6	0,354
	501-800 arası	153	189,88			
	801-1200 arası	99	186,62			
	1201-1600 arası	33	159,09			
	1601-2000 arası	11	218,05			
	2001-2005 arası	5	110,90			
	2500 üzeri	9	213,67			
	Total	371				
Üniversite okumak yerine biran önce iş hayatına atılarak para kazanmak isterim	0-500 arası	62	184,71	4,971	6	0,548
	501-800 arası	152	186,82			
	801-1200 arası	98	184,00			
	1201-1600 arası	35	207,59			
	1601-2000 arası	11	167,82			
	2001-2005 arası	5	107,60			
	2500 üzeri	9	205,28			
	Total	372				
Mesleğimi devam ettirirsem gelecekte iyi bir kazanç elde edeceğimi düşünüyorum	0-500 arası	62	195,41	8,113	6	0,23
	501-800 arası	152	192,50			
	801-1200 arası	96	166,08			
	1201-1600 arası	35	201,53			
	1601-2000 arası	11	138,73			
	2001-2005 arası	5	212,60			
	2500 üzeri	9	186,00			
	Total	370				

Tablo 30’da öğrencilerin araştırma anketimizde yer alan “Toplumda saygın bir insan olmak yerine geliri çok olan bir işte çalışmak benim için daha önemlidir”,

“Üniversite okumak yerine biran önce iş hayatına atılarak para kazanmak isterim” ve “Mesleğimi devam ettirirsem gelecekte iyi bir kazanç elde edeceğimi düşünüyorum” gibi ifadelere katılma derecelerinin, ailelerinin gelir durumuna göre farklılaşma gösterip göstermediği ile ilgili gelir gruplarına göre öğrenci sayıları (N), sıralama ortalamaları ($\bar{x}_{sıra}$), kay kare (X^2), serbestlik derecesi (sd) ve anlamlılık düzeyi (p) yer almaktadır. Ayrıca tabloyu incelediğimizde analizini yaptığımız mezuniyetten sonraki beklentiler ile ailelerinin gelir durumları arasında anlamlı bir farklılık ($P_{1,2,3} > .05$) olmadığı görülmektedir.

Sonuç olarak “Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin ailelerinin gelir durumları, bu öğrencilerin mezuniyetten sonraki beklentileri arasında farklılık oluşturmuştur” hipotezi reddedilmiştir.

“Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin okul tatillerinde gelir getirici bir işte çalışma durumları, bu öğrencilerin mezuniyetten sonraki beklentileri arasında farklılık oluşturmuştur” hipotezinin test edilmesi.

Tablo: 31. Öğrencilerin, Mezuniyetten Sonraki Bazı Beklentileri İle Öğrencilerin Okul Tatil Günlerinde Gelir Getirici Bir İşte Çalışma Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sayısal Verileri

Mezuniyetten Sonraki Beklentiler	Okul tatillerinde çalışıp çalışmadığımız.	N	$\bar{X}_{sıra}$	X^2	sd	p
Üniversite okumak yerine biran önce iş hayatına atılarak para kazanmak isterim.	sıkça çalışırım	146	186,99	1,97	3	0,58
	ara sıra çalışırım	111	179,75			
	nadiren çalışırım	36	206,51			
	Çalışmadım	82	192,84			
	Total	375				
Mezun olduktan hemen sonra mesleğimle ilgili herhangi bir iş kolunda çalışmak istiyorum.	sıkça çalışırım	145	194,99	3,83	3	0,28
	ara sıra çalışırım	108	176,00			
	nadiren çalışırım	38	169,91			
	Çalışmadım	83	197,43			
	Total	374				

Tablo 31’de öğrencilerin araştırma anketimizde yer alan “Üniversite okumak yerine biran önce iş hayatına atılarak para kazanmak isterim.” ve “Mezun olduktan hemen sonra mesleğimle ilgili herhangi bir iş kolunda çalışmak istiyorum.” gibi ifadelere katılma derecelerinin, okulun tatil günlerinde gelir getirici bir işte çalışma durumlarına göre farklılaşma gösterip göstermediği ile ilgili çalışma durumlarına göre öğrenci sayıları (N) ve sıralama ortalamaları ($\bar{x}_{sıra}$), kay kare (X^2), serbestlik derecesi (sd) ve anlamlılık düzeyi (p) yer almaktadır. Ayrıca tabloyu incelediğimizde analizini yaptığımız mezuniyetten sonraki beklentiler ile okulun tatil günlerinde gelir getirici bir işte çalışma durumları arasında anlamlı bir farklılık ($P_{1,2} > .05$) olmadığı görülmektedir.

Sonuç olarak “Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin okul tatilelerinde gelir getirici bir işte çalışma durumları, bu öğrencilerin mezuniyetten sonraki beklentileri arasında farklılık oluşturmuştur” hipotezi reddedilmiştir.

“Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümlerinde öğrenim gören ve okulun döner sermaye işletmesinde çoğu zaman çalışan, ara sıra çalışan ve çalışmayan öğrencilerin mezuniyetten sonraki beklentileri arasında farklılık oluşturmuştur” hipotezinin test edilmesi.

Bu hipotezin test edilebilmesi için iki alt hipotez oluşturulmuştur. Bunların birincisi: “Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümlerinde öğrenim gören ve okulun döner sermaye işletmesinde çoğu zaman çalışan, ara sıra çalışan ve çalışmayan öğrencilerin mezuniyetten sonraki yükseköğretime geçiş ile ilgili beklentileri arasında farklılık oluşturmuştur” hipotezidir.

Tablo: 32.Öğrencilerin, Mezuniyetten Sonraki Yükseköğretime Geçiş İle İlgili Beklentileri İle Öğrencilerin Endüstri Meslek Liselerinin Döner Sermaye İşletmelerinde Çalışma Değişkenine Göre Farklılaşp Farklılaşmadığını Belirlemek Üzere Yapılan Kruskal Wallis-H Testi Sayısal Verileri

Mezuniyetten sonraki beklentiler.	Döner sermaye işlt. Çalışma Durumu	N	$\bar{x}_{sıra}$	X ²	sd	p
Mesleğimde yükseköğrenim görmeden de ilerleyebilirim.	Çoğu zaman çalışarak ücret aldım	91	184,61	0,08	2	0,96
	Ara sıra çalışarak ücret aldım	93	186,27			
	Çalışmadım	183	182,54			
	Total	367				
Üniversite okumak yerine biran önce iş hayatına atılarak para kazanmak isterim.	Çoğu zaman çalışarak ücret aldım	91	182,96	1,22	2	0,54
	Ara sıra çalışarak ücret aldım	95	176,29			
	Çalışmadım	183	190,54			
	Total	369				
Mezun olduktan hemen sonra mesleğimle ilgili herhangi bir iş kolunda çalışmak istiyorum.	Çoğu zaman çalışarak ücret aldım	90	206,44	5,42	2	0,07
	Ara sıra çalışarak ücret aldım	94	179,55			
	Çalışmadım	184	176,30			
	Total	368				

Tablo 32’de öğrencilerin araştırma anketimizde yer alan “Mesleğimde yükseköğrenim görmeden de ilerleyebilirim.”, “Üniversite okumak yerine biran önce iş hayatına atılarak para kazanmak isterim.” ve “Mezun olduktan hemen sonra mesleğimle

ilgili herhangi bir iş kolunda çalışmak istiyorum.” gibi ifadelerle katılma derecelerinin, okullarındaki Döner Sermaye işletmelerinde çalışma durumlarına göre farklılaşma gösterip göstermediği ile ilgili DÖSE işletmelerinde çalışan öğrenci sayıları (N) ve sıralama ortalamaları ($\bar{x}_{sıra}$), kay kare (X^2), serbestlik derecesi (sd) ve anlamlılık düzeyi (p) yer almaktadır. Ayrıca tabloyu incelediğimizde analizini yaptığımız mezuniyetten sonraki yükseköğretime geçiş ile ilgili beklentiler ile okullarındaki Döner Sermaye işletmelerinde çalışma durumları arasında anlamlı bir farklılık ($P_{1,2,3} > .05$) olmadığı görülmektedir.

Sonuç olarak: “Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümlerinde öğrenim gören ve okulun döner sermaye işletmesinde çoğu zaman çalışan, ara sıra çalışan ve çalışmayan öğrencilerin mezuniyetten sonraki yükseköğretime geçiş ile ilgili beklentileri arasında farklılık oluşturmuştur” hipotezi reddedilmiştir.

İkinci alt hipotezimiz olan: “Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümlerinde öğrenim gören ve okulun döner sermaye işletmesinde çoğu zaman çalışan, ara sıra çalışan ve çalışmayan öğrencilerin mezuniyetten sonraki meslekleri ile ilgili beklentileri arasında farklılık oluşturmuştur” hipotezidir. İkinci alt hipotezimiz ise tablo 33’ten tablo’40’a kadar olan kısımda test edilmiştir.

Tablo:33. Öğrencilerin Okulun Döner Sermaye İşletmelerinde Çalışma Durumları İle Mesleklerini Seçmekte Doğru Karar Verdiklerini Düşünceleri Arasında Yapılan Crosstabs Tablosu

		Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Toplam
Çoğu zaman çalışanlar	f	23	21	53	97
	%	23,7	21,6	54,6	100,0
Ara sıra çalışanlar	f	26	30	39	95
	%	27,4	31,6	41,1	100,0
Çalışmayanlar	f	59	57	73	189
	%	31,2	30,2	38,6	100,0
Toplam	f	108	108	165	381
	%	28,3	28,3	43,3	100,0

Tablo 33'te, Öğrencilerin okulun döner sermaye işletmelerinde çalışma durumları ile mesleklerini seçmekte doğru karar verdiklerini düşünmeleri arasında yapılan crosstabs tablosu görülmektedir. Çoğu zaman döner sermaye işletmesinde çalışan öğrencilerin %54,6'sı, ara sıra çalışanların % 41,1'i ve çalışmayan öğrencilerin %38,6'sı mesleklerini seçme konusunda doğru karar verdiklerini düşündüklerini belirtmişlerdir.

Bu sonuçlara göre Döner sermaye işletmelerinde çalışan öğrenciler çalışmayanlara göre mesleklerini seçmekte doğru karar verdiklerini daha çok düşündükleri tespit edilmiştir.

Tablo: 34 . Öğrencilerin Okulun Döner Sermaye İşletmelerinde Çalışma Durumları İle Üniversitede Branşları Dışında Farklı Bir Bölümde Okumak İsteğine İlişkin Yapılan Crosstabs Tablosu.

		Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Toplam
Çoğu zaman çalışanlar	f	29	17	51	97
	%	29,9	17,5	52,6	100,0
Ara sıra çalışanlar	f	18	20	57	95
	%	18,9	21,1	60	100,0
Çalışmayanlar	f	50	27	112	189
	%	26,5	14,3	59,3	100,0
Toplam	f	97	64	220	381
	%	25,5	16,8	57,7	100,0

Tablo 34'de, öğrencilerin okulun döner sermaye işletmelerinde çalışma durumları ile imkânları olsa üniversitede branşlarından farklı bir bölümde okumak isteğine ilişkin yapılan crosstabs tablosu verilmiştir. Çoğu zaman döner sermaye işletmesinde çalışan öğrencilerin % 52,6'sı, ara sıra çalışanların % 60'ı ve çalışmayan öğrencilerin %59,3'ü imkân olması durumunda üniversitede branşlarından farklı bir bölümde okumak istediklerini belirtmişlerdir.

Bu sonuçlara göre Döner sermaye işletmelerinde çalışan öğrenciler çalışmayanlara göre üniversitede branşından farklı bir bölümde okumayı daha az düşündükleri tespit edilmiştir.

Tablo:35 . Öğrencilerin Okulun Döner Sermaye İşletmelerinde Çalışma Durumları İle Mesleklerinden Başka Farklı Bir İşte Çalışmak İstemeleri Arasında Yapılan Crosstabs Tablosu

		Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Toplam
Çoğu zaman çalışanlar	f	35	32	30	97
	%	36,1	33,0	30,9	100,0
Ara sıra çalışanlar	f	25	29	41	95
	%	26,3	30,5	43,2	100,0
Çalışmayanlar	f	54	51	84	189
	%	28,6	27,0	44,4	100,0
Toplam	f	114	112	155	381
	%	29,9	29,4	40,7	100,0

Tablo:35’de öğrencilerin okulun döner sermaye işletmelerinde çalışma durumları ile mesleklerinden başka farklı bir işte çalışmak istemeleri arasında yapılan crosstabs tablosu verilmiştir. Çoğu zaman döner sermaye işletmesinde çalışan öğrencilerin % 30,9’u, ara sıra çalışanların % 43,2’si ve çalışmayan öğrencilerin %44,4’ü meslekleri dışında farklı bir işte çalışma fikrine katıldıklarını belirtmişlerdir.

Bu sonuçlara göre Döner sermaye işletmelerinde çalışan öğrenciler çalışmayanlara göre mesleklerinden başka farklı bir işte çalışmayı daha az düşündükleri tespit edilmiştir.

Tablo:36 . Öğrencilerin Okulun Döner Sermaye İşletmelerinde Çalışma Durumları İle Mesleklerini Devam Ettirirlerse Gelecekte İyi Bir Kazanç Elde Edeceklerini Düşünmeleri Arasında Yapılan Crosstabs Tablosu.

		Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Toplam
Çoğu zaman çalışanlar	f	15	16	66	97
	%	15,5	16,5	68	100,0
Ara sıra çalışanlar	f	11	30	54	95
	%	11,6	31,6	56,8	100,0
Çalışmayanlar	f	36	52	101	189
	%	19	27,5	53,4	100,0
Toplam	f	62	98	221	381
	%	16,3	25,7	58	100,0

Tablo 36’da, öğrencilerin okulun döner sermaye işletmelerinde çalışma durumları ile mesleklerini devam ettirirlerse gelecekte iyi bir kazanç elde edeceklerini düşünmeleri arasında yapılan Crosstabs tablosu verilmiştir. Çoğu zaman döner sermaye

işletmesinde çalışan öğrencilerin % 68'i, ara sıra çalışanların % 56,8'i ve çalışmayan öğrencilerin %53,4'ü mesleklerini devam ettirmeleri durumunda gelecekte iyi bir kazanç elde edebileceklerine inandıklarını belirtmişlerdir.

Bu sonuçlara göre Döner sermaye işletmelerinde çalışan öğrenciler çalışmayanlara göre mesleklerini devam ettirirlerse gelecekte iyi bir kazanç elde edebileceklerini daha çok düşündükleri tespit edilmiştir.

Tablo:37 . Öğrencilerin Okulun Döner Sermaye İşletmelerinde Çalışma Durumları İle Mesleklerinin Çalışma Koşullarının Zor Olması Nedeniyle Farklı Alanlarda Çalışmayı Düşünmeleri Arasında Crosstabs Tablosu.

		Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Toplam
Çoğu zaman çalışanlar	f	47	27	23	97
	%	48,5	27,8	23,7	100,0
Ara sıra çalışanlar	f	31	31	33	95
	%	32,6	32,6	34,7	100,0
Çalışmayanlar	f	59	54	76	189
	%	31,2	28,6	40,2	100,0
Toplam	f	137	112	132	381
	%	36	29,4	34,6	100,0

Tablo 37'de, öğrencilerin okulun döner sermaye işletmelerinde çalışma durumları ile mesleklerinin çalışma koşullarının zor olması nedeniyle farklı alanlarda çalışmayı düşünmeleri arasında Crosstabs tablosu verilmiştir. Çoğu zaman döner sermaye işletmesinde çalışan öğrencilerin % 23,7'si, ara sıra çalışanların % 34,7'si ve çalışmayan öğrencilerin % 40,2'si çalışma şartlarının zor olması sebebiyle farklı mesleklerde çalışmayı düşündüklerini belirtmişlerdir.

Bu sonuçlara göre Döner sermaye işletmelerinde çalışan öğrenciler çalışmayanlara göre mesleklerinin çalışma koşullarının zor olması nedeni ile farklı alanlarda çalışmayı daha az düşündükleri tespit edilmiştir.

Tablo:38 . Öğrencilerin Okulun Döner Sermaye İşletmelerinde Çalışma Durumları İle Kendi İş Yerlerini Açabileceklerini Düşünmeleri Arasında Yapılan Crosstabs Tablosu.

		Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Toplam
Çoğu zaman çalışanlar	f	14	35	48	97
	%	14,4	36,1	49,5	100,0
Ara sıra çalışanlar	f	30	33	32	95
	%	31,6	34,7	33,7	100,0
Çalışmayanlar	f	43	73	73	189
	%	22,8	38,6	38,6	100,0
Toplam	f	87	141	153	381
	%	22,8	37,0	40,2	100,0

Tablo 38’de, öğrencilerin okulun döner sermaye işletmelerinde çalışma durumları ile kendi iş yerlerini açabileceklerini düşünmeleri arasında yapılan Crosstabs tablosu görülmektedir. Çoğu zaman döner sermaye işletmesinde çalışan öğrencilerin % 49,5’i, ara sıra çalışanların % 33,7’si ve çalışmayan öğrencilerin % 38,6’sı mezuniyetten sonra kendi iş yerlerini açabilecekleri düşüncesine katıldıklarını belirtmişlerdir.

Bu sonuçlara göre Döner sermaye işletmelerinde çalışan öğrenciler çalışmayanlara göre kendi işyerini açabileceklerini daha çok düşündükleri tespit edilmiştir.

Tablo: 39 . Öğrencilerin Okulun Döner Sermaye İşletmelerinde Çalışma Durumları İle Mesleklerinde Daha Çok Para Kazandıran, Temiz ve Gürültüsüz İşlerde Çalışmak İstemeleri Arasında Yapılan Crosstabs Tablosu.

		Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Toplam
Çoğu zaman çalışanlar	f	27	26	44	97
	%	27,8	26,8	45,4	100,0
Ara sıra çalışanlar	f	18	15	62	95
	%	18,9	15,8	65,3	100,0
Çalışmayanlar	f	35	40	114	189
	%	18,5	21,2	60,3	100,0
Toplam	f	80	81	220	381
	%	21	21,3	57,7	100,0

Tablo 39’da, öğrencilerin okulun döner sermaye işletmelerinde çalışma durumları ile mesleklerinin daha çok para kazandıran, temiz ve gürültüsüz dallarında çalışmak istemeleri arasında yapılan Crosstabs tablosu verilmiştir. Çoğu zaman döner sermaye işletmesinde çalışan öğrencilerin % 45,4’ü, ara sıra çalışanların % 65,3’ü ve çalışmayan öğrencilerin % 60,3’ü mesleklerinin daha çok para kazandıran, temiz gürültüsüz dallarında çalışmak istediklerini belirtmişlerdir.

Bu sonuçlara göre Döner sermaye işletmelerinde çalışan öğrenciler çalışmayanlara göre mesleklerinde daha çok para kazandıran, temiz ve gürültüsüz işlerde çalışmayı daha az düşündükleri tespit edilmiştir.

Tablo:40. Öğrencilerin Okulun Döner Sermaye İşletmelerinde Çalışma Durumları İle Meslekleriyle İlgili Bir İş Yeri Açarak Ticaret Yapmayı Düşünmeleri Arasında Yapılan Crosstabs Tablosu.

		Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Toplam
Çoğu zaman çalışanlar	f	30	27	40	97
	%	30,9	27,8	41,2	100,0
Ara sıra çalışanlar	f	25	32	38	95
	%	26,3	33,7	40	100,0
Çalışmayanlar	f	45	81	63	189
	%	23,8	42,9	33,3	100,0
Toplam	f	100	140	141	381
	%	26,2	36,7	37	100,0

Tablo 40’da, Öğrencilerin okulun döner sermaye işletmelerinde çalışma durumları ile meslekleriyle ilgili iş yeri açarak ticaret yapmayı düşünmeleri arasında yapılan Crosstabs tablosu görülmektedir. Çoğu zaman döner sermaye işletmesinde çalışan öğrencilerin % 41,2’si, ara sıra çalışanların % 40’ı ve çalışmayan öğrencilerin % 33,3’ü meslekleriyle ilgili bir iş yeri açarak ticaret yapmayı düşündüklerini belirtmişlerdir.

Bu sonuçlara göre Döner sermaye işletmelerinde çalışan öğrenciler çalışmayanlara göre meslekleri ile ilgili bir işyeri açarak ticaret yapmayı daha çok düşündükleri tespit edilmiştir.

İkinci alt hipotezimizin test edilmesi ile ilgili yapmış olduğumuz analizlere bakıldığında, “Okullarının döner sermaye işletmelerinde çoğu zaman çalışan, ara sıra çalışan ve çalışmayan öğrencilerin mezuniyetten sonraki meslekleri ile ilgili beklentileri arasında farklılık oluşturmuştur” hipotezi kabul edilmiştir. Farklılaşmanın ise Endüstri Meslek Liselerinin genel amaçları göz önüne alındığında döner sermaye işletmelerinde çoğu zaman çalışan öğrencilerin bu amaçlara göre daha iyi yetiştirildiği yönünde olduğu tespit edilmiştir.

8. BULGULARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

Araştırmaya katılanların %96,3’ü erkek, %3,7’si ise kız öğrencilerden oluşmuştur. Endüstri meslek lisesi Metal İşleri bölümü öğrencilerinin tamamının erkek olduğu görülürken, Mobilya ve Dekorasyon Bölümünde az sayıda kız öğrencinin eğitim aldığı tespit edilmiştir. Öğrencilerin %67,7 gibi büyük bir kısmı kendi evlerinde oturmaktadır. %90,3’ünün anne ve babaları sağ ve birlikte yaşamaktadırlar. Bu açıdan değerlendirildiğinde düzenli bir hayata sahip oldukları görülmektedir. Ayrıca öğrenci ailelerinin %75,6’sının geliri 500–1.600 YTL arasında değişmektedir. Öğrencilerin %9,2’si ailelerinin tek çocuğudur. İki kardeş olanlar ise %39,4 ile en yüksek orana sahiptir. Bu oran kardeş sayısı arttıkça düşmektedir. Öğrencilerin babalarının %53,8’i ilkokul mezunudur ki bu en yüksek oranı oluşturmaktadır. Bu oran eğitim seviyesi yükseldikçe düşmektedir. Annelerinin ise %12,9’u hiç okula gitmemiş, %58,5’i ise ilkokul mezunudur. Bu oran eğitim seviyesi yükseldikçe babalarında olduğu gibi düşmektedir. Öğrencilerin babalarının %52’si işçi, %20’si emekli, %16’sı esnaf-tüccar, %4,7’si memur ve %7,1’inin ise sürekli bir işi bulunmamaktadır.

Öğrenci annelerinin %82,2’si ev hanımı, %13,9’u işçi ve %1,6’sı ise emeklidir. Endüstri meslek lisesi Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümü öğrencilerinin babalarının büyük bir çoğunluğunun işçi, emekli ve esnaf-tüccar olduğu, çok az bir kısmının ise memur olduğu; annelerinin ise büyük bir kısmının ev hanımı olduğu gözlenmektedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin %21,8’i tatil günlerinde gelir getirici bir işte hiç çalışmadıklarını belirtmişler, %38,8’i çoğunlukla, %29,9’u ara sıra, %10’u ise nadiren okul tatil günlerinde çalıştıklarını belirtmişlerdir. Bu oranlara bakıldığında

öğrencilerin yarısından fazlası gelir getirici bir işte çalışma tecrübesi kazandığı görülmektedir.

Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon bölümü öğrencilerinin %25,5'i okulun döner sermaye işletmesinde çoğu zaman çalışarak ücret aldığını, %24,9'u ara sıra çalışarak ücret aldığını belirtirken, öğrencilerin %49,6'sı döner sermaye işletmesinde çalışmadıklarını ifade etmişlerdir. Oranlara bakıldığında öğrencilerin yaklaşık yarısının okullarındaki Döner Sermaye İşletmelerinde yapılan üretim faaliyetlerine hiç katılmadıkları görülmüştür. Öğrencilerin sadece %25,5'i bu faaliyetlerde çoğu zaman çalıştırılmıştır. Bu oran ise yeterli görülmemektedir. Metal İşleri bölümünde öğrenim gören öğrencilerin % 17,5'i okulun döner sermaye işletmesinde çoğu zaman çalıştıklarını, %28,5'i de ara sıra çalışarak para kazandıklarını ifade etmişlerdir. Mobilya ve Dekorasyon Bölümünde öğrenim gören öğrencilerin % 34,3'ü okulun döner sermaye işletmesinde çoğu zaman çalıştıklarını, %21,5'i de ara sıra çalışarak para kazandıklarını belirtmişlerdir. Metal İşleri Bölümü Öğrencilerinin %54'ü ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümü Öğrencilerinin de %44,2'si çalışmadıklarını belirtmişlerdir. Her iki bölüm öğrencilerinin de Döner Sermaye faaliyetlerinde yeterli oranda çalıştırılmadıkları tespit edilmekle beraber bu sonuçlara bakıldığında Metal İşleri bölümü öğrencilerinin Mobilya ve Dekorasyon bölümü öğrencilerine göre Döner Sermaye İşletmelerinde çalıştırılma oranlarının daha az olduğu görülmektedir.

Araştırmamız ile ilgili olarak belirlemiş olduğumuz hipotezlerimizin analizlerinde ise aşağıdaki sonuçlara varılmıştır. "Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümlerinde öğrenim gören öğrenciler, mesleki yeterliliğe sahip olmalarında okullarının katkısı olduğunu düşünmektedirler" hipotezi kabul edilmiştir. Bu sonuç öğrencilerin okullarından mezun olurken kendileri açısından mesleki yeterliliğe sahip olarak ayrılmalarda okullarının katkısının yeterli derecede olduğunu göstermektedir. "Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümlerinde öğrenim gören öğrenciler, eğitim aldıkları meslekleri ile ilgili olumlu düşüncelere sahiptirler" Hipotezi kabul edilmiştir. Bu sonuç öğrencilerin büyük ölçüde mesleğini seçmekle doğru karar verdiğini, mesleğinde iyi bir teknik eleman olmanın ideallerinin olduğunu, okuduğu bölüme bilinçli bir şekilde kayıt olduğunu, mesleğinin çok geniş olanaklarının farkında olduğunu göstermektedir. "Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümlerinde öğrenim gören

öğrenciler meslekleri ile ilgili yükseköğretime geçme düşüncesine sahiptirler” Hipotezi reddedilmiştir. Bu sonuç öğrencilerin daha çok mesleklerinden farklı alanlarda yükseköğretim görme isteğinin olduğunu göstermektedir. “Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümlerinde öğrenim gören öğrenciler mezun olduktan sonra mesleğini devam ettirme düşüncesine sahiptirler” Hipotezi reddedilmiştir. Bu sonuç öğrencilerin mesleği ile ilgili olarak olumlu düşüncelere sahip olmalarına rağmen mezun olduktan sonra mesleğini devam ettirme düşüncesinde tereddütlerinin olduğu ve başka arayışlar içerisine girdiğini göstermektedir. “Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin ailelerinin gelir durumları, bu öğrencilerin mezuniyetten sonraki beklentileri arasında farklılık oluşturmuştur” hipotezi reddedilmiştir. Yapılan analizde anketimizde yer alan; “Toplumda saygın bir insan olmak yerine geliri çok olan bir işte çalışmak benim için daha önemlidir”, “Üniversite okumak yerine biran önce iş hayatına atılarak para kazanmak isterim” ve “Mesleğimi devam ettirirsem gelecekte iyi bir kazanç elde edeceğimi düşünüyorum” gibi ifadelere katılma derecelerinin ailelerinin gelir durumuna göre farklılaşma göstermediği tespit edilmiştir. Buradan da bu yaştaki çocukların daha çok benmerkezci olduğu aynı zamanda düşüncelerini ve planlarını gerçekleştirmede ailelerinin gelir durumunun pek etkilemediği sonucu çıkarılmıştır. “Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümlerinde öğrenim gören öğrencilerin okul tatillerinde gelir getirici bir işte çalışma durumları, bu öğrencilerin mezuniyetten sonraki beklentileri arasında farklılık oluşturmuştur” hipotezi reddedilmiştir. Yapılan analizde anketimizde yer alan; “Üniversite okumak yerine biran önce iş hayatına atılarak para kazanmak isterim” ve “Mezun olduktan hemen sonra mesleğimle ilgili herhangi bir iş kolunda çalışmak istiyorum” gibi ifadelere katılma derecelerinin okulun tatil günlerinde gelir getirici bir işte çalışma durumlarına göre farklılaşma göstermediği tespit edilmiştir. Bu hipotezimizle amacımız öğrencilerin genç yaşlarda çalışma alışkanlığı kazanması gelecekteki planlarını veya beklentilerini hangi yönde etkilediğini tespit etmektir. Ancak yapılan analiz sonucunda öğrencilerin görüşlerinde farklılaşma oluşmamıştır. “Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümlerinde öğrenim gören ve okulun döner sermaye işletmesinde çoğu zaman çalışan, ara sıra çalışan ve çalışmayan öğrencilerin mezuniyetten sonraki beklentileri arasında farklılık oluşturmuştur” hipotezini test

edebilmek için iki ayrı alt hipotez oluşturulmuştur. Alt hipotezlerimizde, bağımsız değişkenimiz olan öğrencilerin döner sermaye işletmelerinde çalışma durumları aynen kalmış, öğrencilerin mezuniyetten sonraki yükseköğretime geçiş ile ilgili beklentileri ve mezuniyetten sonraki meslekleri ile ilgili beklentileri şeklinde iki ayrı bağımlı değişken olarak analiz edilmiştir. Tablo 32’de birinci alt hipotezimizin analizinin sonucuna bakıldığında öğrencilerin döner sermaye işletmelerinde çalışma durumlarının mezuniyetten sonraki yükseköğretime geçişleri ile ilgili beklentilerinde farklılaşma oluşturmadığı dolayısıyla “Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon Bölümlerinde öğrenim gören ve okulun döner sermaye işletmesinde çoğu zaman çalışan, ara sıra çalışan ve çalışmayan öğrencilerin mezuniyetten sonraki yükseköğretime geçiş ile ilgili beklentileri arasında farklılık oluşturmuştur” hipotezi reddedildiği görülmektedir. Ancak ikinci alt hipotezimizin test edilmesi ile ilgili yapmış olduğumuz analizlere bakıldığında öğrencilerin döner sermaye işletmelerinde çalışmalarının:

—Branşının dışında bir yükseköğrenim programına kayıt olma isteğini azaltıcı

—İş hayatında farklı bir meslek dalında çalışma isteğini azaltıcı

—Mesleğinin çalışma koşullarının zor olması nedeniyle farklı alanlarda çalışma isteğini azaltıcı

—Mesleğinin daha çok para kazandıran temiz ve gürültüsüz işlerinde çalışma isteğini azaltıcı

—Mesleği ile ilgili bir iş yeri açıp ticaret yapma isteğini arttırıcı

—Mesleğini devam ettirirse iyi bir gelir elde edeceği düşüncesini arttırıcı

—Mesleğini seçmekle doğru karar verdiği düşüncesini arttırıcı etkileri tespit edilmiştir.

Bu sonuçlara baktığımızda “Okullarının döner sermaye işletmelerinde çoğu zaman çalışan, ara sıra çalışan ve çalışmayan öğrencilerin mezuniyetten sonraki meslekleri ile ilgili beklentileri arasında farklılık oluşturmuştur” hipotezi kabul edilmiştir.

SONUÇ

Endüstri meslek lisesi son sınıf öğrencilerinin mezuniyetten sonraki beklentileri ile ilgili araştırmamızda oluşturduğumuz hipotezler, bulguların değerlendirilmesi kısmında açıklanmıştır. Bu açıklamaların ışığında Endüstri meslek lisesi metal işleri ile mobilya ve dekorasyon bölümü son sınıf öğrencilerinin öğrenim gördükleri dalları ile ilgili olarak olumlu düşüncelere sahip oldukları görülmektedir. Ancak oluşturduğumuz anket sonuçlarına bakıldığında bu öğrencilerin % 50,4'ünün mezun olduktan sonra mesleğini devam ettirme eğiliminde olmadığı, % 27,3'ünün ise bu konuda kararsız olduğu görülmüş ve yükseköğrenime geçişte yarından fazlasının mesleklerinin dışındaki bölümleri tercih etmeyi düşündükleri tespit edilmiştir.

Amaçları sanayiye nitelikli ara eleman yetiştirmek olan meslek liselerinden mezun olan öğrencilerin, farklı alanlarda çalışmak istemeleri ve/veya yüksek öğretimde farklı alanlarda eğitim görmek istemeleri, meslek liselerinin bu amaçlara ulaşmalarında engel teşkil etmektedir. Mesleki ve teknik eğitim pahalı bir eğitimidir. Öğrencilerin bu eğitimi aldıktan sonra büyük bir bölümünün mesleğini yapmaması ve yükseköğrenime geçişte farklı alanlara yönelme eğiliminde olmaları, bu eğitim için kamu bütçesinden ayrılan payın israf edilmesine sebep olmaktadır. Bu olumsuzlukları önlemek için Endüstri Meslek Liselerine kayıt olmak isteyen öğrenciler seçilirken sadece not ortalaması kıstas alınmamalıdır. Bilimsel yöntemler (psikoteknik vb. yöntemler) kullanılarak, öğrencilerin ilgi ve yeteneklerine göre etkili rehberlik ve danışmanlık hizmetleriyle mesleklere yönlendirme yapılmalıdır. Böylece mesleki eğitim alan öğrencilerin mezun olduktan sonra meslek değiştirme eğilimleri azaltılabilecektir.

Endüstri meslek lisesi öğrencileri yükseköğrenime geçişte alan dışı tercih yaptıklarında katsayı engeli ile karşılaşmaktadırlar. Alan içi tercih yaptıklarında ise sınırlı sayıdaki Teknik Eğitim Fakültelerini kazanma olasılıkları çok düşüktür. Buna rağmen mezun durumundaki öğrencilerin sadece %25,2'si üniversite okumaktansa mesleği ile ilgili iş hayatına atılmak istemektedir. Yani öğrencilerin büyük bir çoğunluğu mesleği ile ilgili iş hayatına atılmak yerine, yükseköğrenime geçmeyi tercih etmektedirler.

Araştırmamızın başında da değindiğimiz gibi, meslek lisesi öğrencilerinin yükseköğrenim ile ilgili en güçlü beklentileri iki temel istek üzerinde yoğunlaşmaktadır.

Bu iki temel istek, kendini gerçekleştirme ve toplumda saygın bir yer edinme isteğidir. Buradan da anlaşılacağı üzere meslek lisesi öğrencileri kendini gerçekleştirme ve toplumda saygın bir yer edinme isteği ile yükseköğrenime yönelmek istemektedirler. Endüstri meslek lisesi öğrencilerine kendilerini gerçekleştirme ve toplumda saygın bir yer edinebilmenin yolunun sadece yükseköğrenim görerek gerçekleşmeyeceği anlatılmalıdır. Eğitim aldığı mesleği ile ilgili iş hayatına atılıp iyi bir teknik eleman olabilecekleri veya kendi işini kurup ilerleyebilecekleri yönünde rehberlik yapılması gerekmektedir. Böylece öğrencilerin büyük çoğunluğunun, kazanabilme olasılığı zayıf olan yükseköğrenime yönelme konusundaki beklentisi azalacak ve eğitim aldığı mesleği yapmak için iş hayatına yönelme isteği artacaktır.

Araştırmamıza katılan öğrencilerin yaklaşık yarısı, meslek yüksekokullarının mesleki açıdan kendilerine bir şey kazandırmayacağını düşünmektedir. Buna karşın % 77,5'i ise meslek yüksekokullarına gidebilmenin, iyi bir fırsat olduğunu düşünmektedir. Vasıflı teknik ara eleman olarak yetiştirilerek, bizzat üretimde yer alacak öğrencilerin, kendisine mesleki açıdan bir şey kazandırmayacağını düşündüğü, ayrıca öğrenim gördüğü mesleği ile tam anlamıyla örtüşmeyen meslek yüksekokullarını tercihi iyi bir fırsat olarak görmesi, yükseköğrenim görme isteğinin ne denli kuvvetli olduğunun bir göstergesidir. Bu da Endüstri meslek liselerinin fonksiyonlarından biri olan yükseköğrenimin önündeki yığılmayı azaltıcı fonksiyonunu yerine getirememesinin bir sonucu olarak değerlendirilebilir.

Araştırmamız ile ilgili olarak yaptığımız analizlerde, öğrencilerin okul tatillerinde gelir getirici bir işte çalışarak iş hayatına genç yaşlarda atılmalarının ve ailelerinin gelir durumlarının mezuniyetten sonraki beklentilerini olumlu ya da olumsuz yönde etkilemediği görülmüştür. Ayrıca öğrencilerin okulun döner sermaye işletmelerinde çalışarak ücret almaları, yine yükseköğrenime geçiş ile ilgili görüşlerini etkilememiştir.

Endüstri Meslek Liseleri çatısı altında eğitim alan, Metal İşleri ve Mobilya ve Dekorasyon bölümü öğrencilerinin Döner Sermaye İşletmelerinde çalışmaları öncelikle, bu öğrencilerin; mesleklerinin çalışma şartlarına adapte olmalarını ve mesleklerini benimsemelerini sağlamıştır. Ayrıca mezuniyetten sonra farklı mesleklere yönelme istekleri azalmış, eğitim aldığı mesleği seçmekle doğru karar verdiği düşüncesi

güçlenmiştir. Döner Sermaye İşletmelerinde çalışan bu öğrencilerin mesleğini yaparak iyi bir gelir elde edeceği düşüncesini olumlu etkilemiş ve girişimcilik ruhunu güçlendirerek mezuniyetten sonra kendi iş yerini açabilme düşüncesini arttırmıştır. Bu sebeple Endüstri Meslek Liselerinde Döner Sermaye İşletmelerinin faaliyetleri artırılarak, bütün öğrencilerin bu faaliyetlerde yer almaları sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

- Akkutay, Ü., Türkiye’de Çıraklık Eğitimi, Erek Ofset, Ankara 1991
- Akyüz, Y., Türk Eğitim Tarihi, Pegem A Yayıncılık, Ankara 2005
- Alkan, C., Doğan, H., Sezgin, S. İ., Mesleki ve Teknik Eğitimin Esasları, Gazi Büro Kitapevi, Ankara 1996
- Atauz, A., Eğitim Nüfus ve Kalkınma İlişkileri,
http://www.kbam.metu.edu.tr/published/egitim_nufus_kalkinma.pdf (22.04.2007)
- Bahar, H. İ., Türk Eğitim Sistemi,
<http://www.turkishweekly.net/turkce/makale.php?id=91> (21.04.2007)
- Baltacı, E., “Meslek Lisesi Öğrencilerinin Yükseköğretimden Beklentileri”,
Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, A.Ü.S.B.E, Ankara 1994
- Başaran, İ.E., Eğitime Giriş, Yargıcı Matbaası, Ankara 1996
- Başaran, İ.E., Türkiye Eğitim Sistemi, Yargıcı Matbaası, Ankara 1996
- Bayram, N., Sosyal Bilimlerde SPSS İle Veri Analizi, Ezgi Kitapevi, Bursa 2004
- Bozkurt Ö., Ergun T., Kamu Yönetimi Sözlüğü, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü, Yayın No:283, Ankara 1998
- Ekinci, Y., Ahilik ve Mesleki Eğitim, MEB Yayınları, İstanbul 1989
- Engür H., Türkiye’de Kamu Döner Sermaye İşletmeleri Uygulaması, Devlet Bütçe Uzmanlığı Araştırma Raporları Dizisi, Dizi Sıra No:5, Ankara 1987
- Hesapçioğlu, M., Başaran S., “Endüstri Meslek Lisesi Son Sınıf Öğrencilerinin Lise Meslek Dalları İle Yükseköğretime Geçmek İstedikleri Meslekler Arasındaki İlişki”, M.Ü. A.E.F Eğitim Bilimleri Dergisi, Sayı 5

<http://cygm.meb.gov.tr/tanitim/index.html> (15.03.2007)

http://dogm.meb.gov.tr/din_ogretimi.htm (27.03.2007)

http://etogm.meb.gov.tr/index.asp?sayfa_id=100&konu=gorev (15.02.2007)

http://etogm.meb.gov.tr/index.asp?sayfa_id=100&konu=tarihce (15.02.2007)

http://etogm.meb.gov.tr/index.asp?sayfa_id=200&konu=bolum_aml (18.04.2007)

http://etogm.meb.gov.tr/index.asp?sayfa_id=200&konu=bolum_atl (18.04.2007)

http://etogm.meb.gov.tr/index.asp?sayfa_id=200&konu=bolum_cpl (18.04.2007)

http://etogm.meb.gov.tr/index.asp?sayfa_id=200&konu=bolum_eml (18.04.2007)

http://etogm.meb.gov.tr/index.asp?sayfa_id=200&konu=bolum_metem (18.04.2007)

http://etogm.meb.gov.tr/index.asp?sayfa_id=200&konu=bolum_tamem (18.04.2007)

http://etogm.meb.gov.tr/index.asp?sayfa_id=300&konu=yeni (19.01.2007)

http://etogm.meb.gov.tr/index.asp?sayfa_id=800&konu=3yil (05.02.2007)

http://idb.meb.gov.tr/baskanlik/kurulus_amac_det.htm (23.04.2007)

http://idb.meb.gov.tr/baskanlik/kurulus_ayrinti.htm (03.04.2007)

<http://idb.meb.gov.tr/istatistik/grafikler/graf1.htm> (21.01.2007)

<http://idb.meb.gov.tr/istatistik/istatistik.htm> (23.01.2007)

<http://idb.meb.gov.tr/istatistik/topluistatistik.htm> (20.01.2007)

<http://ktogm.meb.gov.tr/orgun.asp>(27.03.2007)

<http://ttogm.meb.gov.tr/ticar/hakkimizda.htm> (27.03.2007)

<http://www.corumeml.com/metal.asp> (12.01.2007)

<http://www.iskur.gov.tr/mydocu/meslek/meslek298.html> (12.01.2007)

<http://www.iskur.gov.tr/mydocu/meslek/meslek310.html> (12.01.2007)

<http://www.megep.meb.gov.tr/modulson/moduller.htm> (18.01.2007)

Karasar, N., Bilimsel Araştırma Yöntemi, 7. Basım, 3A Araştırma Eğitim Danışmanlık,
Ankara 1995

Komisyon, Atölye Laboratuvar ve Meslek Dersi Öğretmenleri için Rehber Kitabı,
METARGEM, Milli Eğitim Basımevi, Ankara 1997

Korkmaz, M., Türkiye'de Nüfus Artışı ve Genç Nüfusun Eğitim Sürecindeki Görünümü,
<http://yayim.meb.gov.tr/dergiler/medergi/18.htm> (21.04.2007)

M.E.B İşletmeler Dairesi Başkanlığı, 29.12.2006 tarih ve 3180 sayılı yazı

M.E.B İşletmeler Dairesi Başkanlığı'nın 06.04.2004 tarih ve 850 sayılı yazısı

M.E.B., 2004–2005 Öğretim Yılında Endüstriyel Teknik Öğretim Okul ve Kurumları,
Ankara 2004

M.E.B., METARGEM, Endüstri Meslek Lisesi Mezunlarını İzleme Araştırması,
Ankara 1997

M.E.B., 2007 Yılı Bütçesine İlişkin Rapor., Milli Eğitim Basımevi, Ankara 2006

Maliye Bakanlığı Muhasebat Genel Müdürlüğü, Döner Sermayeli işletmeler ve Mali
Tablolar, Aralık 1989

Millî Eğitim Bakanlığı Döner Sermaye İşletmelerinde Üretimi Teşvik Primi Dağıtımı,
Parça Baş Üretim, Atölye Ve Tesislerin Özel Sektörle İşbirliği Yapılarak
İşletilmesi Hakkında Yönetmelik

Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Mesleki ve Teknik Öğretim Okulları Döner
Sermayesinin İdaresine Mahsus Talimatname

Milli Eğitim İstatistikleri, Resmi İstatistik Programı Yayını, Örgün Eğitim, 2006-2007

Özdi, İ., Mesleki ve Teknik Eğitim Sorunlar Çözümler, Çıraklık ve Mesleki Eğitim
Hazırlık Dokümanı, Ankara 1990

Taşpınar, M., “Elazığ ve Malatya da Çıraklık Eğitimi ve Sorunları”, Verimlilik Dergisi,
Sayı:2, Ankara 1992

Türkçe Sözlük, Türk Dil Kurumu, Ankara 2005

Ünsür, A., Mesleki Eğitim ve Mesleğe Yönelme, Sakarya Ün. Yayını, Yayın no:30

Yazıcıoğlu, Y., Erdoğan, S., SPSS Uygulamalı Bilimsel Araştırma Yöntemleri, Detay
Yayıncılık, Ankara 2004

Yıldırım, A., Şimşek, H., Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, Seçkin
Yayıncılık, İkinci Basım, Ankara 2000

ÖZGEÇMİŞ

24 Kasım 1974' de İstanbul' da doğdum. İlk ve orta öğrenimimi İstanbul' da tamamladım. 1992 yılında Gazi Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi, Metal Eğitimi bölümünde okumaya hak kazandım. Bu bölümden 1996 yılında mezun olduktan sonra aynı yıl Bolu ili Cumayeri ilçesi Kızılüzüm köyünde sınıf öğretmeni olarak göreve başladım. Branş değişikliği ile asıl branşım olan Metal İşleri bölümü öğretmenliğine geçerek 1998 yılında Bahçelievler Erkan Avcı Anadolu Teknik, Teknik Lise ve Endüstri Meslek Lisesine öğretmen olarak atandım. 2000 yılında Teknik Müdür Yardımcısı oldum. 2005 yılında Beykent Üniversitesi İşletme Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bilim Dalında yüksek lisans eğitimine başladım. Halen Bahçelievler Erkan Avcı Anadolu Teknik, Teknik Lise ve Endüstri Meslek Lisesinde Teknik Müdür Yardımcısı olarak görevimi sürdürmekteyim. Evli ve üç çocuk babasıyım.

Arkın POLAT

EK: 1

Sevgili Öğrenciler:

Elinizdeki bu anket, “Endüstri Meslek Lisesi Son Sınıf Öğrencilerinin Mezuniyetten Sonraki Beklentileri” isimli Yüksek Lisans Tezi ile ilgili olarak hazırlanmıştır.

Bu anketin hedefi, okulunuzdaki Döner Sermaye İşletmelerinde çalışmanızın mezuniyetten sonraki beklentilerinizi hangi yönde etkilediğini belirlemeye yönelik veriler elde etmektir. Anketteki soruları samimiyetle ve doğru olarak cevaplamanız, gerçekçi tespitlerin ortaya çıkmasına vesile olacaktır.

Anket iki kısımdan oluşmaktadır: Birinci kısımda sizleri tanımaya, sosyo-ekonomik durumunuzu tespit etmeye yönelik sorular yer almaktadır. İkinci kısımda ise bizlerin belirlediği bazı yargılara katılma veya katılmama dereceniz sorulmaktadır.

Sizlerden toplanacak veriler sadece araştırma için kullanılacaktır. Bu sebeple anketin üzerine herhangi bir şekilde kimliğinizi belirtir işaretleme yapmanıza gerek yoktur.

Gösterdiğiniz ilgi işbirliği, katkı ve güveniniz için teşekkür ederiz...

Aşağıdaki sorularda verilen seçeneklerden, **sadece bir tanesine** (X) işareti koyunuz.

1. Cinsiyetiniz: 1-( ) Erkek 2-( ) Kız	5. Bölümünüz(Branşınız) : 1-( ) Metal Eğitimi 2-( ) MobilyaDekorasyon	9. Siz dahil kardeş sayınız : 1-( ) 1 kişi 2-( ) 2 kişi 3-( ) 3 kişi 4-( ) 4 kişi 5-( ) 5 kişi 6-( ) 6 ve daha fazla	10. Yaşınız 1-( ) 16 yaş altı 2-( ) 16-18 yaş arası 3-( ) 18-20 yaş arası 4-( ) 20 ve üzeri
2. Oturduğunuz ev kime ait: 1-( ) Kira 2-( ) Kendimize ait 3-( ) Lojman 4-( ) Diğer(.....)	6. Ailenizin Ortalama Aylık Geliri: 1-( ) 0 -500 YTL arası 2-( ) 501 -800 YTL arası 3-( ) 801 -1200 YTL arası 4-( ) 1201 -1600 YTL arası 5-( ) 1601 -2000 YTL arası 6-( ) 2001 -2500 YTL arası 7-( ) 2500 ve üzeri	11. Annenizin işi: 1-( ) Ev hanımı 2-( ) İşçi 3-( ) Memur 4-( ) Esnaf-Tüccar 5-( ) Emekli 6-( ) Sürekli bir işi yok	
3. Anne ve Babanızın Durumu: 1-( ) İkisi de sağ ve beraber 2-( ) İkisi de sağ ve boşanmış 3-( ) Babam ölmüş, annem sağ 4-( ) Annem ölmüş, babam sağ 5-( ) İkisi de ölmüş	7. Babanızın Eğitim Durumu : 1-( ) Hiç okula gitmemiş 2-( ) İlkokulMezunu 3-( ) Ortaokulterk 4-( ) Ortaokulmezunu 5-( ) Liseterk 6-( ) Lisemuzunu 7-( ) Üniversiteterk 8-( ) Üniversite 9-( ) Yüksek Lisans 10-( ) Doktora	12. Babanızın işi: 1-( ) İşçi 2-( ) Memur 3-( ) Esnaf-Tüccar 4-( ) Emekli 5-( ) Sürekli bir işi yok	
4. Annenizin Öğrenim Durumu : 1-( ) Hiç okula gitmemiş 2-( ) İlkokulMezunu 3-( ) Ortaokulterk 4-( ) Ortaokulmezunu 5-( ) Liseterk 6-( ) Lisemuzunu 7-( ) Üniversiteterk 8-( ) Üniversite 9-( ) Yüksek Lisans 10-( ) Doktora	8. Okul tatillerinde düzenli olarak ücret karşılığında bir işte çalışıp çalışmadığınızı; 1-( ) Sıkça çalışırım 2-( ) Ara sıra çalışırım 3-( ) Nadiren çalışırım 4-( ) Çalışmadım	13. Endüstri meslek lisesindeki Döner Sermaye İşlerinde; 1-( ) Çoğu zaman çalışarak ücret aldım 2-( ) Ara sıra çalışarak ücret aldım 3-( ) Çalışmadım	

Aşağıdaki sorularda verilen seçeneklerden, **sadece bir tanesine (X)** işareti koyunuz

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
I	OKULUNUZ ve MESLEĞİNİZ İLE İLGİLİ SORULAR	I	I	I	I	I
1	Bu okula üniversite okuma amacıyla kayıt oldum.					
2	Okulumuzun ve öğretmenlerimizin bizi yükseköğretime hazırlamada yeterli olduğuna inanıyorum.					
3	Üniversite sınavı ile ilgili birçok konuda okulum tarafından bilgilendirildiğimi düşünüyorum.					
4	Okulumun beni mesleğimle ilgili olarak iş hayatına en iyi şekilde hazırladığını düşünüyorum.					
5	Üniversiteye gitmek isteyen öğrenciler Meslek Liseleri haricindeki okullarda okumalıdır.					
6	Okuduğum bölüme bilinçli olarak kayıt oldum.					
7	Mevcut mesleki bilgilerimle piyasada çalışacağımı sanmıyorum					
8	Mesleğimle ilgili teorik bilgimin yeterli olduğunu düşünüyorum					
9	Mesleğimle ilgili, yeterli beceriyi kazandığımı düşünüyorum					
10	Mesleğim de çalışma koşullarının sağlıklı olmadığını düşünüyorum					
11	Mesleğimin çok popüler olduğunu düşünüyorum					
12	Mesleğimde iyi bir teknik eleman olmak en büyük idealimdir					
13	Okumuz atölyelerindeki teknoloji piyasanın çok gerisindedir					
14	Mesleğimde iş kazası riskinin fazla olduğunu düşünüyorum					
15	Mesleğimle ilgili iş güvenliği kurallarını biliyorum					
16	Bu mesleği seçmekle doğru karar verdiğimi düşünüyorum					
17	Kısa yoldan meslek öğrenmek için bu meslek okulunu tercih ettim					
18	Mesleğimin çok zengin iş olanaklarının farkındayım					
19	Benim için klasik lisede okumam daha doğru olurdu					
20	Mesleğim en önemli özelliği, yaratıcılığımı kullanma imkânı vermesidir					
I	YÜKSEKÖĞRETİME GEÇİŞ İLE İLGİLİ SORULAR	I	I	I	I	I
21	İmkânım olsa üniversitede branşımdan farklı bir bölümde okumak isterim.					
22	Teknik Eğitim Fakültesi okuyarak branşımda Meslek Lisesi öğretmeni olmak isterim.					
23	Mesleğimde yükseköğrenim görmeden de ilerleyebilirim.					
24	Meslek Lisesi Mezunlarının Meslek Yüksek Okullarına sınavsız geçebilmeleri bizler için yeterli değildir.					
25	İki yıllık Meslek Yüksek Okullarının mesleki açıdan daha fazla bilgi kazandıracağına inanmıyorum.					
26	Meslek Lisesi Mezunlarının diğer Lise mezunlarına göre Yükseköğretime geçişte eşit şartlar altında olduklarına inanıyorum .					
27	İki yıllık meslek yüksek okullarına sınavsız geçişten faydalanabilirsem 4 yıllık fakültelere dikey geçiş yapabileceğime inanıyorum.					

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
28	İki yıllık okullar a sınavsız geçiş hakkı Meslek Lisesi mezunları için iyi bir fırsattır.					
29	Endüstri meslek lisesi öğrencileri, alanımla ilgili Mühendislik Fakültesini tercih ettiklerinde ek puan verilmelidir					
30	Sosyal ve kültürel yeterliliklerimi geliştirm ek için üniversitede okumak istiyorum					
31	Mesleğimi yapmanın yanında, Açık Öğretim Fakültesini okumak istiyorum					
32	Askere geç gitmek için Meslek Yüksek Okulunda okumayı istiyorum					
33	İmkânım olsa dershaneye devam ederek alanımla ilgili üni versitenin bir bölümüne girmek isterim					
1	MEZUNİYETTEN SONRAKİ BEKLENTİLER	1	1	1	1	1
34	Benim için çok para kazanmak değil kariyer sahibi olmak daha önemlidir.					
35	Mesleğimden farklı bir işte çalışmak isterim.					
36	Toplumda saygın bir insan olmak yerine geliri çok olan bir işte çalışmak benim için daha önemlidir.					
37	Mesleğimle ilgili işyeri açıp faaliyet göstermek isterim.					
38	Dershaneye gidersem üniversite sınavında başarılı olacağıma inanıyorum.					
39	Üniversite okumak yerine bir an önce iş hayatına atılarak para kazanmak isterim.					
40	Üniversite hazırlık kursuna gitmem ailemi ekonomik yönden sarsar					
41	Mesleğimi devam ettirirsem gelecekte iyi bir kazanç elde edeceğimi düşünüyorum					
42	Mesleğimin çalışma koşullarının zor olması nedeniyle farklı alanlarda çalışmayı düşünüyorum					
43	Kendi iş yerimi açabileceğimi düşünüyorum					
44	Mesleğimin daha çok sanat ve estetik boyutunda çalışmak istiyorum					
45	Mesleğimin daha çok para kazandıran ve temiz gürültüsüz işlerinde çalışmak istiyorum					
46	Liseden Mezun olduktan hemen sonra mesleğimle ilgili herhangi bir iş kolunda çalışmak istiyorum					
47	Kendimi geliştirmek için, İngilizce, bilgisayar vb. kurslarına gitmeyi düşünüyorum					
48	Üniversite okumaktansa, çalışmaya başlamak benim için daha iyi olacaktır					
49	Liseden Mezun olduktan sonra bir an önce askere gitmek istiyorum					
50	Alanımla ilgili işyeri açarak ticaret yapmayı düşünüyorum					

KONU İLE İLGİLİ DİĞER GÖRÜŞ VE ÖNERİLERİNİZ VARSA LÜTFEN YAZINIZ

.....
.....
.....

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
	OKULUNUZ ve MESLEĞİNİZ İLE İLGİLİ SORULAR					
1	Bu okula üniversite okuma amacıyla kayıt oldum.	f 37 % 9,7	57 15,0	120 31,5	107 28,1	60 15,7
2	Okulumu zün ve öğretmenlerimizin bizi yükseköğretime hazırlamada yeterli olduğuna inanıyorum.	f 68 % 17,8	72 18,9	101 26,5	98 25,7	42 11,0
3	Üniversite sınavı ile ilgili birçok konuda okulum tarafından bilgilendirildiğimi düşünüyorum.	f 51 % 13,4	93 24,4	86 22,6	112 29,4	39 10,2
4	Okulumun beni mesleğimle ilgili olarak iş hayatına en iyi şekilde hazırladığını düşünüyorum.	f 38 % 10,0	52 13,6	44 11,5	147 38,6	100 26,2
5	Üniversiteye gitmek isteyen öğrenciler Meslek Liseleri haricindeki okullarda okuma lıdır.	f 88 % 23,1	83 21,8	65 17,1	78 20,5	67 17,6
6	Okuduğum bölüme bilinçli olarak kayıt oldum.	f 69 % 18,1	65 17,1	51 13,4	109 28,6	87 22,8
7	Mevcut mesleki bilgilerimle piyasada çalışacağımı sanmıyorum.	f 66 % 17,3	79 20,7	131 34,4	63 16,5	42 11,0
8	Mesleğimle ilgili teorik bilgimin yeterli olduğunu düşünüyorum	f 29 % 7,6	56 14,7	112 29,4	130 34,1	54 14,2
9	Mesleğimle ilgili, yeterli beceriyi kazandığımı düşünüyorum	f 28 % 7,3	44 11,5	82 21,5	140 36,7	87 22,8
10	Mesleğimde çalışma koş ullarının sağlıklı olmadığını düşünüyorum	f 44 % 11,5	87 22,8	107 28,1	88 23,1	55 14,4
11	Mesleğimin çok popüler olduğunu düşünüyorum	f 70 % 18,4	104 27,3	74 19,4	85 22,3	48 12,6
12	Mesleğimde iyi bir teknik eleman olmak en büyük idealimdir	f 36 % 9,4	40 10,5	74 19,4	108 28,3	123 32,3
13	Okumuz atölyelerindeki teknoloji piyasanın çok gerisindedir	f 59 % 15,5	100 26,2	88 23,1	67 17,6	67 17,6
14	Mesleğimde iş kazası riskinin fazla olduğunu düşünüyorum	f 35 % 9,2	45 11,8	36 9,4	131 34,4	134 35,2
15	Mesleğimle ilgili iş güvenliği kurallarını biliyorum	f 27 % 7,1	36 9,4	43 11,3	160 42,0	115 30,2
16	Bu mesleği seçmekle doğru karar verdiğimi düşünüyorum	f 47 % 12,3	61 16,0	108 28,3	89 23,4	76 19,9
17	Kısa yoldan meslek öğrenmek için bu meslek okulunu tercih ettim	f 55 % 14,4	78 20,5	85 22,3	106 27,8	57 15,0
18	Mesleğimin çok zengin iş olanaklarının farkındayım	f 32 % 8,4	43 11,3	70 18,4	134 35,2	102 26,8

19	Benim için klasik lisede okumam daha doğru olurdu	f	112	83	87	50	49
		%	29,4	21,8	22,8	13,1	12,9
20	Mesleğim en önemli özelliği, yaratıcılığımı kullanma imkanı vermesidir	f	31	33	76	100	141
		%	8,1	8,7	19,9	26,2	37,0
			Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
	YÜKSEKÖĞRETİME GEÇİŞ İLE İLGİLİ SORULAR						
21	İmkânım olsa üniversitede branşımdan farklı bir bölümde okumak isterim.	f	54	43	64	86	134
		%	14,2	11,3	16,8	22,6	35,2
22	Teknik Eğitim Fakültesi okuyarak branşımda Meslek Lisesi öğretmeni olmak isterim.	f	39	47	80	96	119
		%	10,2	12,3	21,0	25,2	31,2
23	Mesleğimde yüksek öğrenim görmeden de ilerleyebilirim.	f	57	71	119	89	45
		%	15,0	18,6	31,2	23,4	11,8
24	Meslek Lisesi Mezunlarının Meslek Yüksek Okullarına sınavsız geçebilmeleri bizim için yeterli değildir.	f	41	52	102	89	97
		%	10,8	13,6	26,8	23,4	25,5
25	İki yıllık Meslek Yüksek Okullarının mesleki açıdan daha fazla bilgi kazandıracağına inanmıyorum.	f	53	52	98	95	83
		%	13,9	13,6	25,7	24,9	21,8
26	Meslek Lisesi Mezunlarının diğer Lise mezunlarına göre Yükseköğretime geçişte eşit şartlar altında olduklarına inanmıyorum.	f	86	70	111	64	50
		%	22,6	18,4	29,1	16,8	13,1
27	İki yıllık meslek yüksek okullarına sınavsız geçişten faydalanabilirsem 4 yıllık fakültelelere dikey geçiş yapabileceğime inanıyorum.	f	41	39	105	107	89
		%	10,8	10,2	27,6	28,1	23,4
28	İki yıllık okullara sınavsız geçiş hakkı Meslek Lisesi mezunları için iyi bir fırsattır.	f	23	26	37	145	150
		%	6,0	6,8	9,7	38,1	39,4
29	Endüstri meslek lisesi öğrencileri, alanımla ilgili Mühendislik Fakültesini tercih ettiklerinde ek puan verilmelidir	f	14	14	74	124	155
		%	3,7	3,7	19,4	32,5	40,7
30	Sosyal ve kültürel yeterliliklerimi geliştirmek için üniversitede okumak istiyorum	f	20	34	76	116	135
		%	5,2	8,9	19,9	30,4	35,4
31	Mesleğimi yapmanın yanında, Açık Öğretim Fakültesini okumak istiyorum	f	51	79	142	63	46
		%	13,4	20,7	37,3	16,5	12,1
32	Askere geç gitmek için Meslek Yüksek Okulunda okumayı istiyorum	f	135	82	80	35	49
		%	35,4	21,5	21,0	9,2	12,9
33	İmkânım olsa dershaneye devam ederek alanımla ilgili üniversitenin bir bölümüne girmek isterim	f	40	57	113	73	98
		%	10,5	15,0	29,7	19,2	25,7

		Kesnikle Katılmıyorum	Katılmıy onam	Kararsızım	Katılıyorum	Kesnikle Katılıyorum	
	MEZUNİYETTEN SONRAKİ BEKLENTİLER						
34	Benim için çok pa ra kazanmak değil kariyer sahibi olmak daha önemlidir.	f	39	48	83	96	115
		%	10,2	12,6	21,8	25,2	30,2
35	Mesleğimden farklı bir işte çalışmak isterim.	f	37	48	104	85	107
		%	9,7	12,6	27,3	22,3	28,1
36	Toplumda saygın bir insan olmak yerine geliri çok o lan bir işte çalışmak benim için daha önemlidir.	f	100	105	66	54	56
		%	26,2	27,6	17,3	14,2	14,7
37	Mesleğimle ilgili işyeri açıp faaliyet göstermek isterim.	f	41	33	104	108	95
		%	10,8	8,7	27,3	28,3	24,9
38	Dershaneye gidersem üniversite sınavında baş arılı olacağıma inanıyorum.	f	35	50	115	87	94
		%	9,2	13,1	30,2	22,8	24,7
39	Üniversite okumak yerine bir an önce iş hayatına atılarak para kazanmak isterim.	f	96	103	86	43	53
		%	25,2	27,0	22,6	11,3	13,9
40	Üniversite hazırlık kursuna gitmem ailemi ekono mik yönden sarsar	f	42	77	85	89	88
		%	11,0	20,2	22,3	23,4	23,1
41	Mesleğimi devam ettirirsem gelecekte iyi bir kazanç elde edeceğimi düşünüyorum	f	30	32	98	119	102
		%	7,9	8,4	25,7	31,2	26,8
42	Mesleğimin çalışma koşullarının zor olması nedeniyle farklı alanlarda çalışmayadüşünüyorum	f	44	72	112	76	77
		%	11,5	18,9	29,4	20	20,2
43	Kendi iş yerimi açabileceğimi düşünüyorum	f	41	46	141	86	67
		%	10,8	12,1	37,0	22,6	17,6
44	Mesleğimin daha çok sanat ve estetik boyutunda çalışmak istiyorum	f	25	47	128	101	80
		%	6,6	12,3	33,6	26,5	21,0
45	Mesleğimin daha çok para kazandıran ve temiz gürültüsüz işlerinde çalışmak istiyorum	f	36	44	81	98	122
		%	9,4	11,5	21,3	25,7	32,0
46	Mezun olduktan hemen sonra mesleğimle ilgili herhangi bir iş kolunda çalışmak istiyorum	f	61	58	130	70	62
		%	16,0	15,2	34,1	18,4	16,3
47	Kendimi geliştirmek için, İngilizce, bilgisayar vb. kurslarına gitmeyi düşünüyorum	f	29	37	91	100	124
		%	7,6	9,7	23,9	26,2	32,5
48	Üniversite okumaktansa, çalışmaya başlamak benim için daha iyi olacaktır	f	107	83	94	45	52
		%	28,1	21,8	24,7	11,8	13,6
49	Mezun olduktan sonra bir an önce askere gitmek istiyorum	f	61	77	108	59	76
		%	16,0	20,2	28,3	15,5	19,9
50	Alanımla ilgili işyeri açarak ticaret yapmayı düşünüyorum	f	49	51	140	73	68
		%	12,9	13,4	36,7	19,2	17,8

EK: 3-A

*BEYKENT ÜNİVERSİTESİ SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE
TAKSİM/İSTANBUL*

Enstitünüzün Eğitim Yönetimi ve Denetimi Bölümü TEYD 2551-31 numaralı öğrencisiyim. "Endüstri Meslek Lisesi Son Sınıf Öğrencilerinin Sosyoekonomik Durumlarının Mezuniyetten Sonraki Beklentilerine Etkileri" konulu tezimi hazırlayabilmek için İstanbul ilindeki aşağıdaki Endüstri Meslek Liselerinde araştırma yapıp ekteki anketi uygulamak istiyorum.

Gerekli onayın İstanbul İl Millî Eğitim Müdürlüğünden alınması hususunu bilgilerinize arz ederim.

Arkan POLAT
17/01/2007

Ek:Araştırma Anketi

ANKET UYGULAMASI YAPILMASI PLANLANAN OKULLAR:

- 1 Bahçelievler Erkan Avcı End. Mes. Lisesi
- 2 Bahçelievler Kocasinan End. Mes. Lisesi
- 3 Avcılar End. Mes. Lisesi
- 4 Sultanahmet End. Mes. Lisesi
- 5 Küçükköy End. Mes. Lisesi
- 6 Şişli End. Mes. Lisesi
- 7 Zeytinburnu End. Mes. Lisesi
- 8 Kadırga Endüstri Meslek Lisesi
- 9 Bayrampaşa İnönü Endüstri Meslek Lisesi

EK: 3-B

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.4.34.00.18.580/ 1356
Konu : Anket (Arkın POLAT)

01...Mayıs 07

VALİLİK MAKAMINA

- İlgi: a) Millî Eğitim Bakanlığı Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığının 18.03.2003 tarih ve 2430 sayılı emri.
b) Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü'nün 12.02.2007 tarih ve 573 sayılı yazısı.

Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü İşletme Yönetimi Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans Programı öğrencisi Arkın POLAT "**Endüstri Meslek Lisesi Son Sınıf Öğrencilerinin Sosyoekonomik Durumlarının Mezuniyetten Sonraki Beklentilerine Etkileri**" konulu anket uygulaması yapma isteği hakkındaki ilgi (b) yazı ve ekleri Müdürlüğümüzce incelenmiştir.

Adı geçenin yukarıda belirtilen konuda, eğitim-öğretimi aksatmamak koşulu ile ve okul müdürlerinin gözetim ve sorumluluğunda, anket yapılan kişilere ait kimlik bilgilerinin yazılmaması kaydıyla, ekte onaylı ve mühürlü bulunan Ek: (1/2-4) de bulunan bilgilerin İlimiz Ek-4 de ismi bulunan ilçe okulu'nda ilgi (a) Bakanlık emri esasları dahilinde uygulaması, sonuçtan Müdürlüğümüze rapor halinde bilgi verilmesi kaydıyla Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

EKLERİ:
Ek-1. İLGI(b) yazı ve ekleri

M. Ata ÖZER
Millî Eğitim Müdürü

OLUR
01.../05/2007
Hikmet DİNÇ
Vali Yardımcısı

EK: 3-C

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.4.34.00.18.580/ 1377
Konu : Anket (Arkin POLAT)

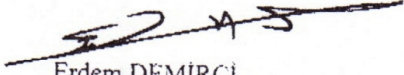
02/05/2007

BEYKENT ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Sosyal Bilimleri Enstitüsü)

- İlgi: a) Valilik Makamının 01.05.2007 tarih ve 580/1356 sayılı onayı.
b) Milli Eğitim Bakanlığı Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığının 18.08.2003 gün ve 2430 sayılı emri.
c) Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsünün 12.02.2007 tarih ve 573 sayılı yazısı.

Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü İşletme Yönetimi Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetimi Yüksek Lisans programı öğrencisi Arkin POLAT “**Endüstri Meslek Lisesi Son Sınıf Öğrencilerinin Sosyoekonomik Durumlarının Mezuniyetten Sonraki Beklentilerine Etkileri**” konulu anket uygulaması yapma isteği İLGİ (a) Valilik Oluru ile uygun görülmüştür.

Bilgilerinizi, gereğinin İLGİ (a) Valilik Oluru doğrultusunda, İlçe Milli Eğitim Müdürlüklerinin bilgisinden sonra Okul Müdürlüklerine gerekli duyurunun anketçi tarafından yapılmasını, işlem bittikten sonra 2(iki) hafta içinde sonuçtan Müdürlüğümüz Kültür Bölümüne rapor halinde bilgi verilmesini arz ederim.

Erdem DEMİRCİ
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

EKLER :

- Ek-1. İLGİ (a) Valilik Oluru
Ek-2. Onaylı Anket soruları